

Innehåll

Här finner ni utförlig information, instruktioner och skötselanvisningar till er nya bostad. Varje avsnitt inleds med några sidor allmän skötseltext och i vissa fall följer sedan leverantörernas egna produktblad om det inte nämns i texten. Typ och kulör på exempelvis kakel och tapeter beror på vilka inredningsval ni har gjort och anges därför inte här. Tillvalsspecifikationen finner ni i Boportalen.

Värme och sanitet	Radiatorer Kök & badrum Blandare & avstängning av vatten Värmesystem NIBE730
EI	Elektricitet & jordfelsbrytare TV & bredband Komfortvärme - Tillval Brandvarnare Laddbox för elbil
Ventilation	Ventilation Spisfläkt
Vitvaror	Spishäll & ugn Kylskåp & frys Diskmaskin Mikrovågsugn Tvättmaskin & torktumlare
Golv och väggar	Kakel & klinker Parkettgolv Tapeter & målade ytor Att sätta upp saker på väggen
Inredning	Köksinredning & garderober Dörrar Fönster & fönsterbänkar Lås, nycklar & posthantering Trappor
Yttre miljö	Fasad & tak Balkong & uteplats
Leverantörer	Leverantörsregister
Felanmälan	Credentias Kundservice
Boportalen	Boportalen Felanmälan & Frågor i Boportalen

Radiatorer

UPPVÄRMNING

Temperaturen på vattnet som leds fram till radiatorerna beror på temperaturen utomhus och systemet är inställt på att ge en temperatur inomhus på cirka 21° C.

Huset har en frånluftsvärmepump, NIBE730. Frånluften passerar genom frånluftsvärmepumpens värmeväxlare. I systemet tas alltså husets varma frånluft tillvara och används för att värma vatten till radiatorkretsen, golvvärmeslingor och tappvarmvatten.

På husets övervåning finns radiatorer. Radiatorerna har en termostatventil som känner av rummets temperatur. Det är viktigt att den inte täcks över, så att känselkroppen kan känna av rätt temperatur. När temperaturen i rummet nått upp till den förinställda temperaturen stänger termostaten tillförseln av varmt radiatorvatten. När detta inträffar blir radiatoren varm upptill och kall nedtill, för att sedan övergå till helt kall, vilket är fullt normalt.

Vattenburen golvvärme finns i husets nedervåning och dess temperatur regleras via rumstermostater i badrum och vardagsrum.

KALLA RADIATORER

Är radiatoren kall, trots att termostatventilen är öppen och rummet fortfarande känns kallt, kan det bero på luft i systemet. Vid uppvärmning av kallt vatten frigörs syre. Ibland måste man därför tömma radiatorerna på överflödigt luft så att inte vattencirkulationen i systemet hindras. Det kallas att man luftar radiatorerna.

När vatten fylls på tillförs återigen en mängd syresatt vatten, vilket i sin tur innebär att det efter ett tag är dags för en luftning igen.

RADIATORNS FUNKTION OCH UTSEENDE

Radiatoren är avsedd att värma rumsluften till önskad temperatur genom att varmt vatten cirkulerar genom radiatorns paneler. Värmeavgivningen sker både genom konvektion och strålning. På vissa modeller svetsas konvektionsplåtar på baksidan av radiatoren för att förstärka effektagivelsen ytterligare. Vissa modeller har toppgaller och sidoplåtar, andra modeller kan sakna dessa.

TERMOSTATVENTIL

För att reglera rumsluften till önskad temperatur utrustas radiatorn oftast med reglerventil och termostat eller ställdon. Ventilen kan sitta inbyggd i ett externt koppel eller vara integrerad i radiatorn. På ventilen finns möjlighet till inställning av kv-värde alternativt flöde. Denna inställning görs vid igångsättningen av radiatoranläggningen och utförs alltid av en fackman. Observera att en felaktigt inställd ventil kan leda till störningar i den aktuella radiatorn likväl som i andra radiatorer i anläggningen.

EXTERNT KOPPEL

Består av utanpåliggande fördelare och utanpåliggande reglerventil. Fördelare och reglerventil är förbundna med ett vertikalt rör. Fördelaren finns både för 1-rörs system och 2-rörsystem. I fördelaren sitter också en avstängning som stänger vattnet till radiatorn.

INTEGRERAD VENTIL

I vissa typer av radiatorer är radiatorventilen inbyggd i radiatorn. Avstängningsventil finns ej inbyggd i radiatorn.

Under de första två åren gör ni i första hand en felanmälan via Boportalen om ni misstänker att det är luft i en radiator eller annat fel uppstår. Därefter kontaktar ni er styrelse direkt.

Ett golvvärmesystem från Thermotech, som monterats enligt de ritningar och installationsanvisningar som medföljer anläggningen, är i stort sett underhållsfritt. Allmänt underhåll bör dock utföras vid uppstart och sedan med jämna mellanrum.

ALLMÄNT UNDERHÅLL

Värmesystemets tryck bör kontrolleras vid värme-säsongens början. Vid behov ska systemet fyllas på.

Ett tätt och fungerande värmesystem behöver normalt inte fyllas på. Om det måste fyllas på ofta tyder det på läckage eller någon felaktig/felände komponent. Problemet bör åtgärdas snarast. Vid påfyllnad tillförs syre i värmesystemet, vilket kan orsaka korrosion av komponenter och skada systemets rörliga delar.

Vanligaste orsak till trycksänkning är:

- Läckande fog eller koppling
- Läckande eller felaktig säkerhetsventil
- Felaktigt tryck i /eller felaktigt expansionskärl

Kontrollera även att systemet är fritt från luft genom att avlufta systemet. Det är särskilt viktigt efter påfyllnad av systemet.

Tillloppstemperatur och temperaturfall i golvvärmesystemet ska kontrolleras med jämna mellanrum, de bör inte överstiga de dimensionerade värdena.

UPPSTART

När ett golvvärmesystem ska tas i bruk måste följande åtgärder vidtas:

- Hela golvvärmesystemet ska vara fritt från luft och provtryckt enligt gällande anvisning.
- Temperaturen på värmevattnet som ska cirkuleras i slingorna ska vid uppstarten vara lågt, max 30°C. Efter det att betongplattan, eller trägol och träreglar, har torkat ut (normalt ca 3 veckor) kan temperaturen höjas till dimensionerat värde.
- Funktionskontroll av termostater och ställdon ska göras för att säkerställa att rätt termostat är kopplad till rätt slinga/ställdon. Detta görs enklast genom att först ställa alla termostater på min och sedan ställa upp, en och en, på max. Kontrollera samtidigt att rätt ställdon öppnas.

INSTALLATION MED VÄRMEPUMP

Tips och råd angående installation tillsammans med värmepumpar:

- Många värmepumpar har en centralt placerad inomhusreferensgivare, vilken strävar efter lägsta möjliga framledningstemperatur. Rum där det krävs en högre temperatur konstant (eller under en längre period) t. ex. badrum, kan då få för låg temperatur. Detta undviks genom att endast golvvärmens rumstermostater används, dvs. ingen rumsreferensgivare.
- Störning av temperaturregleringen kan även ske om inomhusreferensgivaren placeras i ett utrymme med annan värmekälla, t. ex. braskamin eller liknande. Denna källa avger mycket värme momentant och påverkar givaren som i sin tur sänker reglerkurvan för hela huset.
- Värmepumpen kan lösa ut sitt överhettningsskydd eller stanna p g a av stopp i cirkulationen. Detta åtgärdas genom att kontrollera att bypass-flöde finns när alla slingor stänger.

Det kan säkerställas genom att:

- Låta en slinga vara utan ställdon och rumstermostat
- Installera en bypass-bricka

FELSÖKNING

Vidta följande åtgärder innan ni tillkallar installatör, eller tillsammans med installatör:

Huset är kallt (ej tillräckligt varmt)

- Kontrollera att värmekällan och cirkulationspumpen är i drift.
- Kontrollera framledningstemperaturen i golvvärmesystemet. Justera värmekällans kurva vid behov. Det kan hända att framledningstemperaturen måste vara högre än det som är dimensionerat p.g.a att:
 - Förutsättningar från beräkningsstadiet har ändrats, t.ex. andra golvbeläggningstyper (tjocka mattor eller trägolv).
 - Effektbehovet är högre än beräknat.
- Kontrollera temperaturfall över fördelare. Högt temperaturfall tyder på att tryckfall och flöde från värmekällan är för låga. Riktvärdet är 5° skillnad mellan tillopp och retur.
- Kontrollera att säkringen i basenheten för regleringen är hel (gäller trådbundet system). Kontrollera även att inkoppling skett enligt kopplings-schemat.

Enstaka rum är kallt (ej tillräckligt varmt)

- Trådlösa termostater drivs av batterier, kontrollera om de behöver bytas
- Ställdon och termostatventiler kan behöva bytas, då de blir utslitna med tiden.
- Kontrollera att termostaten fungerar. Ställ temperatur på max/min och kontrollera att dioden på basenheten slås på/av. För trådlös reglering kan det ta upp till 15 min innan dioden tänds och indikerar att den kallar på värme.

- Kontrollera om ställdonen fungerar - när dioden på basenheten lyser övergår ställdon från stängt till öppet läge. Det kan ta 3-4 min. Kontrollera även att ställdonet är rätt monterat så att förskruvningen går i botten.
- Kontrollera om termostatventil fungerar. Demontera ställdonet och tryck ner ventilen för hand. Kontrollera att det inte finns spår av läckage.
- Kontrollera att balanseringen är rätt utförd, se dimensioneringen som finns på golvvärmeritningen.

Ojämn värme över värmesäsongen

- Kontrollera värmekurvan på värmekällan. Vattenburen golvvärme är ett lågtempererat system som generellt sett ska ha en flack kurvinställning. Felaktig inställning kan ge oönskade resultat. För brant kurvinställning kan orsaka ojämn, eller för låg temperatur vid snabba temperaturväxlingar utomhus.

Om ovanstående inte hjälper kontakta då servicetekniker, vaktmästare eller annan ansvarig för installationen för åtgärd.

Kök & badrum

TOALETSTOL & HANDFAT

Toalettstol och handfat måste rengöras regelbundet. Använd toalettborste och rengöringsmedel när ni rengör toalettstolen. För handfatet används en mjuk borste, exempelvis en diskborste. Tänk på att starkare rengöringsmedel ofta är skadliga för miljön och polerande medel förstör ytskiktet på porslinet. Tänk på att endast toalettpapper kan spolas ner wc-stolen, eftersom det löser upp sig vid kontakt med vatten. Om ni spolar ner exempelvis pappershanddukar kan det bli stopp i systemet och vattnet i vattenlåset kan sugas ur. Porslinet i handfat och wc-stol tål inte alltför höga temperaturer. Att tömma vatten varmare än 60°C i en wc-stol kan orsaka sprickor i porslinet.

AVLOPP & VATTENLÅS

Avloppsroren i kök och badrum har ett vattenlås för att förhindra dålig lukt från avloppet. Vattenlås och golvbrunn rengörs regelbundet enligt leverantörens instruktioner. Var noga med att sätta tillbaka golvbrunnsinsatsen enligt anvisningarna. Om vattenlåsen torkar ut (t.ex. när ni är bortrest) kan dålig lukt uppstå. Spola då rikligt med vatten i golvbrunn, wc, handfat och köksvask. Om lukten inte försvinner efter några timmar så kan det vara något fel i systemet. Under garantitiden kontakter ni då Credentia via Boportalen, efter garantitidens utgång kontakter ni er styrelse direkt.

Häll inte stekfett i köksvasken eftersom avloppsroren då sätts igen. Stekfettet torkas upp med exempelvis hushållspapper och kastas i soporna.

DUSCH & DUSCHVÄGG

När du har duschat bör du skrapa bort vattnet från väggarna som ett led i det dagliga underhållet av din dusch. Rengör duschen med ett mildt rengöringsmedel. Undvik rengöringsmedel som innehåller grova partiklar, starka syror, ammoniak eller klor, eftersom detta kan skada duschen. Du kan ta bort fett och tvål med alkaliska rengöringsmedel (pH 10–12). För att avlägsna kalk och rost använder du milda sura rengöringsmedel (pH 4–5).

SKÖTSEL GOLVBRUNNAR

Rengör brunnen så här

- Lyft bort den rostfria silen från klinkerramen i golvet.
- Lösgör vattenlåset från golvbrunnen genom att lyfta i handtaget.
- Vattenlåset kan sitta hårt om det är länge sedan det har tagits lös.
- Eventuella sidoanslutningars flödesledare kan också tas lös för rengöring.
- Rengör vattenlåset och golvbrunnen noggrant och skölj.

Efter rengöringen

- Kontrollera att vattenlåsets läpptätning är på sin plats och fukta den t.ex. med tvålatten.
- Placera vattenlåset i brunnen i rätt position och tryck det ända till botten.
- Tryck ner gallret/fyrkantssilen.

Det kan komma lukt ur golvbrunnen

- Om vattenlåset inte sitter fast ordentligt.
- Om vattenlåsets tätning har tagit skada.
- Om golvbrunnen är smutsig.

Rengöring av silen

- Rengör silen på båda sidorna och avlägsna material som har fastnat i silen (hårstrån o.d.)
- Rengör eventuell ingrodd smuts från silen av rostfritt stål genom att gnida lätt.
- Kalkfläckar får du bäst bort med ett svagt surt rengöringsmedel.

Det är dags att rengöra golvbrunnen om vattnet rinner långsammare eller det kommer lukt ur brunnen. Vi rekommenderar att du rengör golvbrunnen en gång per månad.

HANDDUKSTORK – TILLVAL

För att ta bort smuts, kalkfläckar och avlagringar från er handdukstork, räcker det för det mesta att torka med ett mildt rengöringsmedel som ni sedan torkar bort med fuktig trasa. Torrtorka med trasa eller frottéhandduk. Tänk på att kromade eller färgade ytor samt ytor av metall lätt skadas av syra, stålull och rengöringsmedel med ammoniak eller slipmedel.

Mer utförliga skötselinstruktioner för ditt kök och badrum finner ni i leverantörernas anvisningar.

Under de första två åren gör ni i första hand en felanmälan via Boportalen om ni misstänker att det är fel i ditt kök eller badrum. Därefter tar ni kontakt med er styrelse direkt.

Skötsel

Sanitetsporslin är ett ytterst lättskött material. Det finns dock några saker att tänka på för att förlänga livslängden på ditt porslin. Använd inte slipande rengöringsmedel när du rengör ditt porslin, eftersom det vid upprepat bruk skadar glasuren. Eventuella missfärgningar avlägsnas med citron- eller vinsyra. Använd en lätt fuktad trasa till att gnida bort fläcken med syran. Skölj sedan noggrant. Eventuella kalkfläckar avlägsnas med hushållsättika, gärna något uppvärmd. Ta för vana att rengöra porslinet ofta och regelbundet. Då har smuts och kalk svårare att få fäste.

Vedlikehold

Sanitetsporselen er et meget enkelt materiale å vedlikeholde. Det finnes imidlertid et par ting å tenke på for å forlenge porselenets livslengde. Ikke bruk skuremiddel når du rengjør porselenet, siden dette vil skade glasuren ved gjentatt bruk. Eventuelle misfarginger fjernes med sitron- eller vinsyre. Bruk en lett fuktet klut til å gni bort flekken med syren. Skyll deretter nøye. Eventuelle kalkflekker fjernes med husholdningseddik, gjerne noe oppvarmet. Gjør det til en vane å rengjøre porselenet ofte og jevnlig. Da er det vanskeligere for smuss og kalk å få festet seg.

Pleje

Sanitetsporcelæn er et yderst plejevenligt materiale. Du kan dog tage visse forholdsregler for at forlænge levetiden for porcelænet. Benyt ikke slibende rengøringsmidler, når du rengør porcelænet, eftersom det ved gentagen brug beskadiger emaljen. Evt. misfarvninger kan fjernes med citron- eller eddikesyre. Benyt en letfugt klud med syre til at gnide pletter væk. Rens derefter grundigt med vand. Evt. kalkpletter fjernes med husholdningseddike, gerne lunken. Rengør porcelænet hyppigt og regelmæssigt. På den måde får snavs og kalk vanskeligere ved at sætte sig fast.

Hoito-ohjeet

Saniteettiposliini on erittäin helpohoitoinen materiaali, mutta sen hoidossa on syytä kiinnittää huomiota muutamaani seikkoihin käyttöä pidentämiseksi. Älä käytä hankaavia puhdistusaineita, sillä niiden toistuva käyttö vahingoittaa pinnoitetta. Mahdolliset värjäytymät poistetaan helpoiten sitruuna – tai etikkahapolla. Hankaa tahraa varovasti kostutetulla liinalla ja hapolla. Huuhtelee huolellisesti. Kalkkisaostumat poistetaan helpoiten hieman lämmitetyllä talousetikalla. Säännöllinen puhdistaminen estää lian ja kalkin tarttumista kiinni posliinipintoihin.

Hooldamine

Sanitaartechnika on ülimalt kergestihooldatavast materjalist. Siiski tuleb silmas pidada nii mõndagi, et pikendada oma sanitaartechnika eluiga. Ärge kasutage poleerivaid puhastusvahendeid oma sanitaartechnika puhastamisel, kuna nimetatud vahendite korduvkasutamisel kahjustub glasuur. Tekkinud plekid eemaldada sidrun- või viinhappega. Kasutage kergelt niisket lappi pleki happega lahtihõõrumiseks. Loputage seejärel rohke veega. Tekkinud lubjaplekked on võimalik eemaldada majapidamisäädikaga, parema tulemuse saab leige äädikaga. Muutke endale tavaks sanitaartechnika sagedane ja reeglipärane puhastamine. Siis ei kogune nii kergesti lubjaplekked ega mustus.

Рекомендации по уходу

За санкерамикой чрезвычайно легко ухаживать. Тем не менее, она прослужит вам дольше, если придерживаться несложных правил. При чистке санкерамики не используйте абразивных средств, так как на глазури образуются царапины. Пятна легко удалить лимонной или винной кислотой. Потрите пятно смоченной в в кислоте влажной тряпочкой и тщательно ополосните водой. Известковый налет можно снять при помощи слегка подогретого столового уксуса. Лучшие результаты достигаются при частой и регулярной чистке санкерамики – тогда грязь и известь не успевают проникнуть глубоко внутрь.

Care instructions

Genuine vitreous china is one of the easiest materials to look after. However, there are some things you should bear in mind to make it last as long as possible. Never use abrasive cleaners as these will eventually damage the glazing. The best way to remove any discoloration is to use citric-or acetic acid. Use a damp cloth to rub away the stain with the acid. Then rinse thoroughly. Normal household vinegar is enough to remove any lime scale stains, preferably somewhat heated up. Make a habit of cleaning the porcelain often and regularly. This will prevent the dirt and lime scale from building up.

Prevex® EasyClean™

Ett vattenlås som är både snyggt och lätt att rengöra.

WATER TRAP
FOR BATHROOM

PREVEX
ALL ABOUT WATER TRAPS

Prevex® EasyClean™

En patenterad lösning för snabb rensning.

Traditionellt har det inte varit en särskilt angenäm uppgift att rengöra ett vattenlås. Men **med Prevex patenterade vattenlås EasyClean går rengöringen som en dans.**

EasyClean kan enkelt lyftas upp ur handfatet utan att du behöver skruva lös det. Speciellt sjukhus, hotell och hem som värdesätter hygien drar nytta av den här innovationen.

Lätt rengöring

Klart på 20 sekunder – så snabbt har du aldrig tidigare rengjort ett vattenlås. Dessutom behöver du inget specialverktyg.

Minimerade risker

EasyClean minskar risken för läckage och vattenskador, då vattenlåset inte behöver skruvas loss och sättas tillbaka varje gång det rengörs.

Bra arbetsmiljö

Tack vare EasyClean behöver du inte längre giftiga kemikalier, hinkar och trasor för att rengöra vattenlåset. Dessutom har du en bekväm arbetsposition.

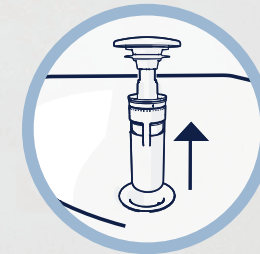

Justerbart

EasyClean går att justera på höjden och kan monteras både med vägg- och golvanslutning. Det passar en stor mängd olika handfat.

Rengör vattenlåset på bara 20 sekunder!

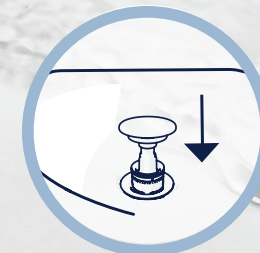
Det här vattenlåset är otroligt enkelt att rensa eftersom du inte behöver skruva loss det under handfatet.

1 Lyft upp vattenlåset från botten-ventilen.

2 Skölj under rinnande vatten.

3 Sätt tillbaka vattenlåset.

sales@prevex.com

www.prevex.com

Oy Prevex Ab,
FI-66900 Nykarleby, Finland
Tel. +358 (0)6 781 8000

Vieser

smart with water

Rengöring och underhåll av Vieser-golvbrunn

Rengör brunnen så här

- Lösgör vattenlåset från golvbrunnen genom att lyfta i handtaget.
- Om vattenlåset inte har ett handtag tar du tag i vattenlåsets undre del. Böj den undre kanten lite mot utloppsröret och håll vattenlåset snett när du lyfter ut det.
- Vattenlåset kan sitta hårt om det är länge sedan det har tagits lös.
- Sidoanslutningarnas flödesledare kan också tas lös för rengöring.
- Rengör vattenlåset och golvbrunnen noggrant och skölj.

Efter rengöringen

- Kontrollera att vattenlåsets grå läpptätning är på sin plats och fukta den t.ex. med tvålatten.
- Placera vattenlåset i brunnen i rätt position och tryck det ända till botten.
- Tryck ner gallret/fyrkantssilen.

Det kan komma lukt ur golvbrunnen

- Om vattenlåset inte sitter fast ordentligt.
- Om vattenlåsets tätning har tagit skada.
- Om golvbrunnen är smutsig.

Rengöring av silen

- Rengör silen på båda sidorna och avlägsna material som har fastnat i silen (hårstrån o.d.).
- Rengör eventuell ingrodd smuts från silen av rostfritt stål genom att gnida lätt.
- Kalkfläckar får du bäst bort med ett svagt surt rengöringsmedel.

Det är dags att rengöra golvbrunnen om vattnet rinner långsammare eller det kommer lukt ur brunnen. Vi rekommenderar att du rengör golvbrunnen åtminstone en gång per år.

Teknisk kundservice
Serres Oy, tfn 020 746 4400

Blandare & avstängning av vatten

TRYCK & TEMPERATUR

I bostadens badrum och kök finns blandare där varm- och kallvatten blandas i en kran. Vattentrycket i blandarna är begränsat till 7 liter per minut för att undvika onödig vattenåtgång. Av säkerhetsskäl har varmvattnet en inställd maxtemperatur.

RENGÖRING

Förkromade ytor rengörs regelbundet och lättast med flytande rengöringsmedel eller tvållösning. Kalkfläckar kan avlägsnas med utspädd hushållsättika som torkas bort med en fuktig trasa. För att undvika repor på förkromade ytor, använd aldrig skurmedel, stålull eller rengöringsmedel med poler funktion. Undvik även sura och alkoholhaltiga rengöringsmedel.

AVSTÄNGNING AV VATTEN

Om bostaden råkar ut för ett vattenläckage ska ni omgående stänga av vattnet! Detsamma gäller när arbete utförs på blandare eller andra vattenanslutningar. Huvudavstängningsventiler finns i klädvård/tvättstuga.

Under de första två åren gör ni i första hand en felanmälan via Boportalen om ni misstänker att det är fel på en blandare eller råkar ut för läckage. Därefter kontaktar ni er styrelse direkt

SE

Oras allmänna garantivillkor (gäller fr.o.m. 2012-01-01 i Europa)

Gratis till ditt val av en utmärkt blandare!

Vi garanterar härmed att alla produkter från Oras tillverkas av råmaterial och komponenter av överlägsen kvalitet och att våra tillverkningsprocesser kontrolleras genom extremt grundlig kvalitetssäkring som omfattar allt från materialval till färdig produkt. Alla blandare och tillbehör från Oras konstrueras och tillverkas enligt EU-standarder och därför garanteras felfri funktion vid de förhållanden som anges i dessa EU-standarder. Dessutom garanterar vi att alla våra produkter genomgår grundliga tester i våra egna fabriker innan de levereras till kunderna.

Vi ber dig läsa och följa de användnings- och underhållsinstruktioner som medföljer produkten noggrant. Korrekt installation, underhåll och användning garanterar långvarig hållbarhet hos produkten.

Två (2) års garanti

Om du har klagomål rörande vår produkt ber vi dig kontakta återförsäljaren så snart som möjligt. Vi ersätter tillverknings- och materialfel under två (2) år i enlighet med konsumentköplagen. Garantin gäller i två (2) år från inköpsdatumet eller, i fall där det inte finns någon dokumentation som styrker köpet, två (2) år från året/månaden som anges på blandarens tillverkningsstämpel (år/månad för stämpel + två år). Fel som beror på normalt produktslitage, felaktig installation, felaktig användning eller underlåtenhet att följa användnings- och underhållsinstruktioner ersätts inte.

Fem (5) års garanti för nedanstående komponenter i alla Oras produkter

Denna garanti gäller följande komponenter i blandare som används i privata hushåll: reglerkassett för ettgreppsblandare, pilotventil och sensor för beröringsfria blandare och termostadtel för termostadblandare.

Med start det som infaller först av datumet då blandaren köptes eller året/månaden på blandarens tillverkningsstämpel, gäller denna garanti på fem (5) år för material- och tillverkningsfel på ovan nämnda komponenter och omfattar blandare som har använts uteslutande i privata hushåll (Oras förbehåller sig rätten att undersöka ärendet). Oras tillhandahåller nya delar motsvarande den trasiga komponenten kostnadsfritt. Denna garanti täcker dock inte några andra tilläggskostnader. Konsumenten ersätter alla kostnader som uppkommer i samband med reparationer m.m.

Denna garanti täcker inte batterier, strålsamlare eller andra delar som kräver regelbundet underhåll. Den täcker inte heller fel som orsakats av smuts, felaktig montering/installation eller felaktig användning (se användnings- och underhållsvägledningen som medföljer produkten eller hämta den från www.oras.com).

Tio (10) års tillgänglighetsgaranti för komponenter och reservdelar för alla Oras produkter

Oras garanterar härmed att komponenter och reservdelar är tillgängliga för alla Oras produkter i minst tio (10) år från året/månad på blandarens tillverkningsstämpel. Tillgänglighetsgarantin gäller för produkter som tillverkats efter 2012-01-01. Denna garanti täcker inte kostnader och inkluderar inte reparationer eller installationsarbeten utan anger enbart att komponenter och reservdelar är tillgängliga.

Garantibegränsningar

Dessa garantivillkor avser enbart blandare och tillbehör från Oras som är försedda med originaldelar från Oras och som har underhållits och använts i enlighet med användnings- och

underhållsvägledningen. Planering, rödragning samt installation av blandare och dess tillbehör ska vara fackmannamässigt utförda och överensstämma med Boverkets Byggregler för att garantin ska gälla.

De ovan nämnda garantierna gäller inte fel som orsakats av felaktig montering, felaktig installation, rengöring (skrubbing eller användning av slipande/frätande rengöringsmedel), felaktig användning, utelivet reparationsarbete eller uteliven service vid orenheter i vattnet (smuts, kopparspån, grus, kemikalier m.m.). Garantin gäller inte för batterier i elektroniska blandare.

Dessa garantier begränsar inte kundens lagstadgade rättigheter i enlighet med tillämpliga nationella lagar om konsumentskydd.

Dessa garantikrav och garantivillkor har utformats i enlighet med och ska regleras av och tillämpas enligt Finsk lag.

Kontakta återförsäljaren eller Oras om du vill ha ytterligare information eller om du har frågor som rör Oras garantier.

Felanmälan

Dessa garantier gäller enbart de fel som anmäls till Oras eller återförsäljaren i rimlig tid (normalt inom 14 dagar), från det att felet upptäckts. Vid samma tillfälle ska konsumenten ange när produkten köpts. Dessutom ska reparations sätt och ansvar för reparationen avtalas med Oras eller Oras representant.

Återvinning av material

Som ett ansvarfullt företag är det Oras önskan att alla produkter handhas på rätt sätt efter de tjänat ut sin livslängd. Oras mål är att återvinna alla tänkbara material. Allt som ej kan återvinnas bör användas till energitvinnning.

Oras vattenkranar består till största delen av återvunnen mässing. Utjänta produkter lämnas till metallåtervinning.

All plast som används i Oras vattenkranar är återvinningsbar.

Allt förpackningsmaterial som Oras använder är återvinningsbart.

Batterier och elektronik skall lämnas till batteriinsamling respektive återvinning.

Allmänt

Monteringsanvisningar:

Vid installation skall följande iakttas.

- Vid anslutning av ettgreppsblandare för tvättställ/kök med anslutningsrör i kopparska kopplingsleverantörens anvisningar följas.
- Vid montering av köksblandare med anslutningsrör i i kopparska ska rör klamras på ovasida koppling.
- Vid all eventuell håttagning i vägg med vätrumsspärr ska momentet utföras enligt Branschregler Säker Vatteninstallation.
- Vid installation av produkter med kopplingar förlagda i vägg ska Svenska byggregler följas gällande utbytbart/inspektionsbarhet samt indikation av ett eventuellt läckage.
- Rören skall spolas ur före installation av blandaren för att ta bort sand, kopparspån etc.
- Systemet bör vara utrustat med ett lämpligt antal smutsfilter.

Service:

Blandare består av flera delar som står under ständig belastning och därför har ett behov av service. Service med jämna mellanrum gör att din utrustning får längsta möjliga livslängd.

Service skall utföras med rätt verktyg och reservdelar för att din blandare skall få en så bra funktion som möjligt.

Max. flödestid (vandalskydd, beröringsfria blandare)

Den maximala flödestiden för beröringsfria blandare är två minuter

för tvättställsblandare och fem minuter för duschblandare. Om sensorn övertäcks stängs blandaren automatiskt efter ovan angivna flödestider (vandskydd). För att blandaren skall återgå till normal funktion måste föremålet (t.ex. tuggummi eller tejp) avlägsnas från blandarens sensor. Flödestider kan justeras på vissa modeller.

Sensor/fotocell skall vara rena för optimal funktion!

Observera! El-installation skall utföras av behörig elektriker. Service får utföras av person med kännedom om Electra-produkter.

Oras elektroniska blandare är CE märkta och uppfyller EMC direktiv 2004/108/EY

Rengöring av kranarnas yta och tillbehör

För regelbunden rengöring av kranarnas yta bör man använda neutrala eller lätt basiska (pH 6-9) rengöringsmedel i flytande form. Exempel på sådana är tvållösningar och ett flertal diskmedel (ej maskindiskmedel). Följ alltid tillverkarens bruks- och doseringsanvisningar. Organiska lösningsmedel, frätande rengöringsmedel eller rengöringsmedel med slipmedel får ej användas.

Obs! Högtryckstvätt får ej användas vid rengöring.

Obs!

En kromad yta är känslig för:

- Aluminium klorider (används i t.ex. deodoranter).
 - Saltsyra och rengöringsmedel för kakel som innehåller saltsyra.
 - Rengöringsmedel som innehåller fosforsyror.
- Detsamma gäller för plastdetaljer i duschanordningar.

Rengöring

- Rengör kranen med en mjuk trasa eller svamp som fuktats med rengöringsmedel.
- Obs! Använd ej spray!
- Skölj av kranen med rent, ljummet vatten.
- Torka slutligen av kranen med en mjuk trasa.

För äldre ytbehandlingar: (exempelvis ytbehandlingar i guld)

Om ytbehandlingen oxiderar med tiden kan de putsas upp med flytande silverrengöring. Efter rengöring måste kranen sköljas med rikligt av ljummet vatten och sedan torkas av med en mjuk trasa.

Extremt smutsiga ytor

Om kranen ej rengjorts under en lång tidsperiod, och smutsen ej går bort med hjälp av normal rengöring kan ett lätt alkaliskt rengöringsmedel användas.

- Rengör kranen med en mjuk trasa eller svamp som fuktats med rengöringsmedel.
- Skölj av kranen med rent, ljummet vatten.
- Torka slutligen av kranen med en mjuk trasa.

Rengöring av strålsamlare: Tag loss strålsamlaren och rengör med vatten. Vid behov, byt till en ny strålsamlare.

Frysrisk

Om blandaren monteras där frysrisk föreligger (t.ex. i fritidshus som står uppvärmt under vinterhalvåret etc.) måste blandaren tömmas på vatten eller demonteras och förvaras i uppvärmt utrymme under vinterperioden.

Ettgrepsblandare: Stäng av vattnet till blandaren och demontera reglerkassetten.

Termostatblandare: Stäng av vattnet till blandaren, ställ blandaren öppet läge och demontera blandarens termostatdel.

Beröringsfri blandare: Förvaras i uppvärmt utrymme under vinterperioden

Vattenutkastare:

På vattenutkastare utan dräneringsventil ska slang demonteras då frysrisk föreligger.

Obs! Dessa åtgärder måste även följas vid transport av vattenfylld blandare vid temperaturer under 0°.

Värmetålighet

Obs! Kranar och dess tillbehör får ej placeras i utrymmen där temperaturen kan överstiga 65°C t.ex. i en bastu. Temperaturbegränsningen gäller även vid rengöring av kranarnas yta och dess tillbehör.

Varning!

Anslut inte någon typ av slang med avstängningsmekanism till blandarens strålsamlare. Detta kan resultera i tryckslag som kan skada blandarens funktion eller dess utloppspip. Det kan dessutom uppstå skadlig överströmning mellan varmvatten och kallvatten om sådan utrustning används.

Bidetta handdusch med avstängning får endast användas tillsammans med produkter med ejektorfunktion.

Obs! Ventilen för disk och tvättmaskin skall alltid stängas efter användning. Om disk/tvättmaskin ej är ansluten till blandare utrustad med separat avstängning ska blandarens anslutningsrör pluggas med bifogad plugg enl. anvisning.

Värmesystem

NIBE730

Är en frånluftsvärmepump med inbyggd likströmsfläkt och varmvattenberedare som är försedd med korrosionsskydd av koppar. Som tillsats när det blir riktigt kallt ute finns en inbyggd elpatron.

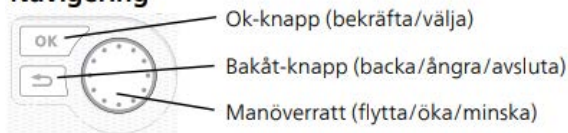
Ny uteluft dras in genom ytterväggens ventiler som är placerade i varje rum över fönster, så alla rum blir ventilerade och så leds den uppvärmda rumsluften till värmepumpen där energin i luften återvinns och kan i sin tur försörja huset med varmvatten och värme.

NIBE F730 är avsedd för lågtemperaturdimensionerad radiatorkrets och/eller golvvärme. Värmepumpen arbetar efter principen flytande kondensering.

- Den varma rumsluften tas in i kanalsystemet via frånluften i bostaden (övre del av fönster).
- Den varma rumsluften leds till F730.
- Rumsluften släpps ut när den passerat F730. Luftens temperatur har då sänkts eftersom F730 tagit tillvara på energin i rumsluften.
- F730 försörjer huset med både varmvatten och rumsvärme.
- Uteluft tas in i huset via tilluftsdon som är placerade i ytterväggar i samtliga rum.
- Luft transporteras från rum med uteluftsdon till rum med frånluftsdon via luftspalter vid dörrar

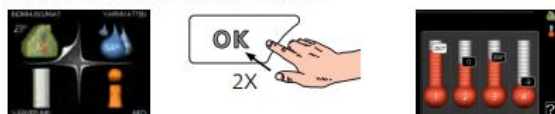
Snabbguide

Navigering

En mer detaljerad förklaring av knapparnas funktion finner du i användarhandboken.

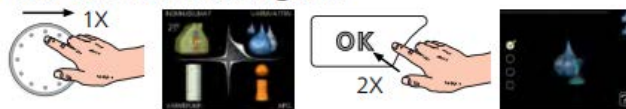
Ställa in inomhusklimatet

Du kommer till läget för inställning av inomhustemperaturen genom att, när du står i grundläget i huvudmenyn, trycka två gånger på OK-knappen.

En mer detaljerad förklaring av knapparnas funktion finner du i användarhandboken.

Öka varmvattenmängden

För att tillfälligt öka mängden varmvatten, vrider du först på manöverratten för att markera meny 2 (vattendroppen) och trycker sedan två gånger på OK-knappen.

En mer detaljerad förklaring av knapparnas funktion finner du i användarhandboken.

Komfortstörning. Om du råkar ut för en komfortstörning av något slag finns det några åtgärder du själv kan utföra innan du behöver kontakta din installatör. Se sida 68 i användarhandboken för instruktioner.

Under de första två åren gör ni i första hand en felanmälan via Boportalen om ni misstänker att det är fel på din frånluftsvärmepump. Därefter tar ni kontakt med er styrelse direkt.

Elektricitet & jordfelsbrytare

EL-CENTRALSKÅP

El-centralskåp där all el kommer in i bostaden, är placerad i förrådet utanför bostaden.

Huvudsäkring för er bostad sitter i el-centralskåpet beläget i det utvändiga förrådet. I bostadens el-centralskåp finns även automatsäkringar, grupperade efter funktion och placering. Observera att automatsäkringarna ersätter den äldre typen av säkringar som skruvades fast. När automatsäkringen är tillslagen pekar brytaren uppåt, om säkringen löser ut pekar brytaren neråt. Säkringen behöver inte bytas utan återställs genom att trycka upp brytaren igen. Exakt var varje säkring är kopplad framgår av ett schema som finns på insidan av luckan till el-centralskåpet. Om en automatsäkring löser ut ska ni ta reda på orsaken innan säkringen slås på igen.

ELMÄTARE

Elmätare finns i förrådet utanför eran bostad.

ELUTTAG & BELYSNING

El och belysning i er bostad installeras av en behörig elektriker. Alla rum tänds och släcks med en strömbrytare som sitter på väggen vid/i rummet. Belysningsarmaturer badrum ingår i er bostad. I övriga rum finns uttag där man själv får sätta upp belysning.

Strömbrytare och eluttag bör regelbundet kontrolleras så att dessa är hela. En spräckt strömbrytare eller ett spräckt eluttag kan betyda direkt livsfara. Alla eluttag är jordade, använd därför alltid godkända jordade elkontakter. Dubbelisolerade apparater, exempelvis elisp och hårtork, kan även anslutas till jordade uttag. Apparaterna är då märkta med en dubbelkvadrat, ett så kallat FI-märke.

De flesta eluttagen har enfasanslutning. Till vissa apparater med hög effekt, exempelvis spisen, utnyttjas tre faser.

ELARBETEN I HEMMET

Elarbeten ska alltid utföras av en auktoriserad elektriker, både ur säkerhets- och försäkringssynpunkt. Tips om elsäkerhet i hemmet finns att hämta hos Elsäkerhetsverket (www.elsakerhetsverket.se).

Under garantitiden gör ni i första hand en felanmälan till Credentias Kundservice om ni misstänker att det är något fel på fast armatur eller eluttag. Efter garantitidens utgång kontaktar ni en behörig elektriker direkt. Belysning som ni installerat ansvarar ni själv för.

JORDFELSBRYTARE

I elcentralskåpet finns en jordfelsbrytare som har till uppgift att bryta strömmen om det uppstår ett jordfel i någon elektrisk apparat. Samtliga eluttag, inklusive kyl och frys, är anslutna till jordfelsbrytaren och petsäkra för att öka säkerheten. Använd därför alltid godkända jordade el-kontakter i uttagen.

Jordfelsbrytaren har en testknapp som används för att kontrollera om jordfelsbrytaren fungerar som den ska. När knappen trycks in ska

jordfelsbrytaren lösa ut. Återställ jordfelsbrytaren igen efter kontrollen. Kontrollen bör göras med högst sex månaders intervall.

Följande åtgärder rekommenderas när jordfelsbrytaren löser ut:

1. Sätt jordfelsbrytaren i "till-läge". Om den inte löser ut igen tyder det på en tillfällig störning som var övergående.
2. Om jordfelsbrytaren löser ut direkt efter tillslaget finns det en felkälla någonstans i bostaden. Slå då av alla automatsäkringar i el-centralskåpet.
3. Sätt jordfelsbrytaren i "till-läge" igen. Om jordfelsbrytaren löser ut innan några automatsäkringar återställts finns felet i elcentralskåpet, kontakta Credentia via Boportalen (under garantitiden) eller en behörig elektriker direkt (efter garantitidens utgång). Annars gå vidare till nästa punkt.
4. Återställ nu en automatsäkring i taget tills jordfelsbrytaren löser ut på nytt. Felet är nu lokaliserat till den säkringsgrupp som återställdes till nätet sist i ordningen.
5. Dra ut alla stickproppsanslutna apparater inklusive alla lampputtagsansluta apparater som hör till denna grupp.
6. Sätt därefter jordfelsbrytaren i "till-läge" igen. Löser jordfelsbrytaren ut omedelbart så finns felet i den fasta elinstallationen. kontakta Credentia via Boportalen (under garantitiden) eller en behörig elektriker direkt (efter garantitidens utgång). Annars gå vidare till nästa punkt.
7. Anslut en apparat i sänder till uttagen tills jordfelsbrytaren på nytt löser ut. Det är sannolikt att den sist anslutna apparaten är felaktig. Låt nu en fackkunnig person undersöka och reparera apparaten.

Under de första två åren gör ni i första hand en felanmälan via Boportalen om ni misstänker att det är något fel på fast armatur eller eluttag. Därefter kontaktar ni en behörig elektriker direkt. Belysning som ni installerat ansvarar ni själv för.

TV & Bredband

Det finns ett avtal mellan er bostadsrättsförening och IP-only om installation av bredband i er bostad. Bredbandsnätet består av en fiberkabel med så kallad Trippel Play-funktion som levererar digital-TV, telefon och internetanslutning.

Följande ingår:

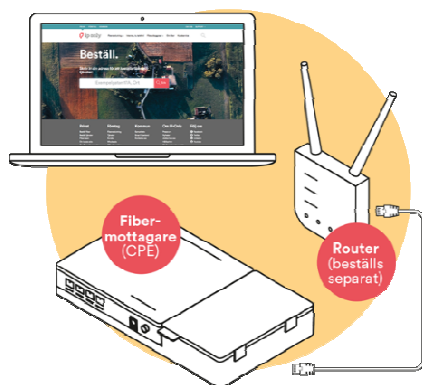
- En digitalbox (kollektiv box som tillhör bostadsföreningen och levereras till lägenheten före inflyttning). Observera att digitalboxen är knuten till det avtal som gäller mellan bostadsrättsföreningen och IP-only. Ni får alltså inte ta den med er om ni flyttar.

Följande kan ni själv beställa:

Digitalboxen och allt som ingår i IT-skåpet tillhör föreningen och ska alltså vara kvar i lägenheten om ni flyttar.

Om du har befintlig internetuppkoppling

<https://www.ip-only.se/privat/tjanster/>

1. Fyll i din adress i sökfältet på ovan adress för att komma till tjänsteportalen.

Hittar du inte din adress eller får ett meddelande om att vi inte levererar fiber till adressen? Klicka in på "Hittar du inte din adress" som kommer fram under adressöket och fyll därefter i adressen manuellt.

2. Välj den leverantör och de tjänster som passar ditt hushåll bäst.

3. Behöver du hjälp att komma igång?

Boka en hemtekniker från GlobalConnect Privat som snabbt och enkelt installerar din hårdvara och aktiverar dina bredbandstjänster snabbt och enkelt.

Boka tid med en hemtekniker 0200-43 00 00 eller på hemsidan.

<https://www.ip-only.se/privat/tjanster/>

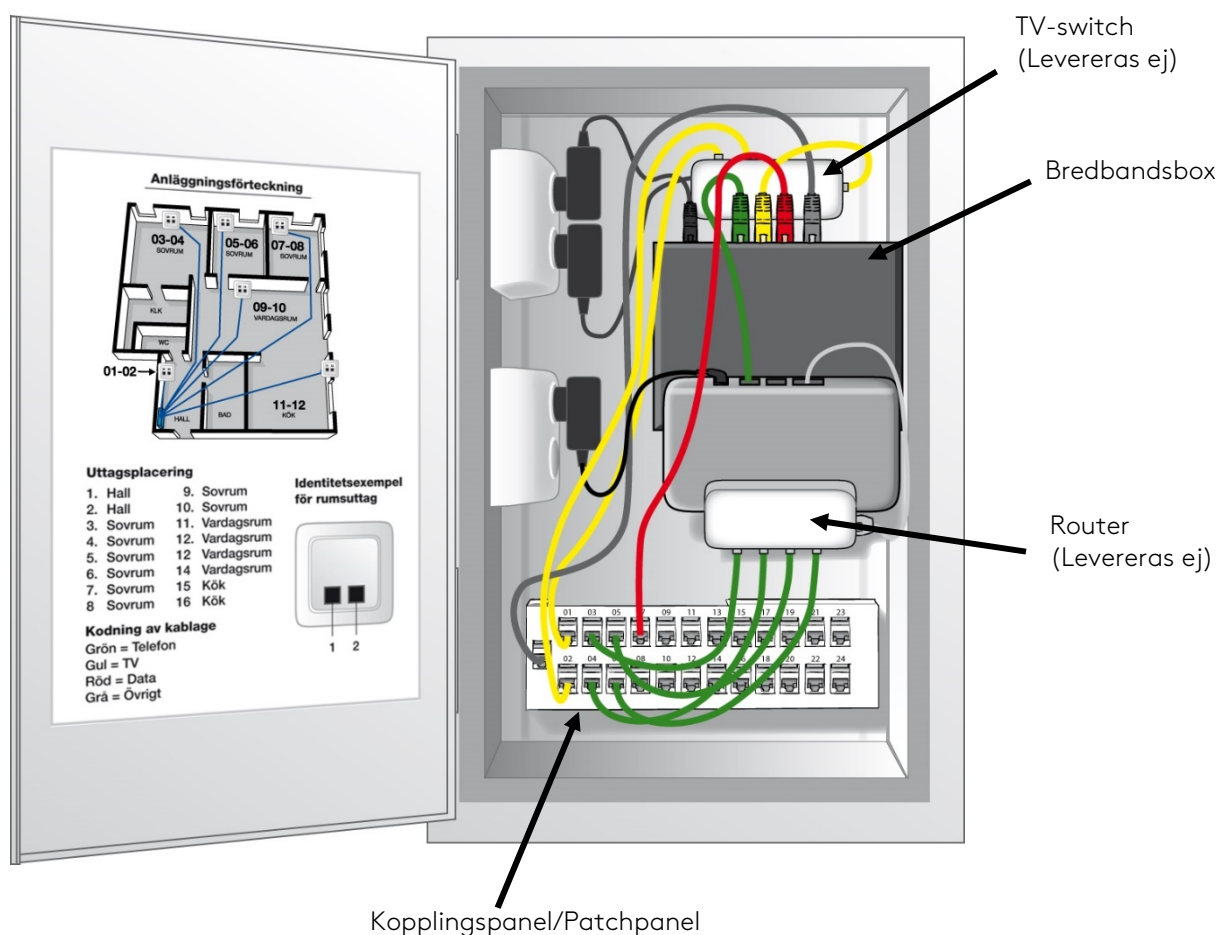
Om du som kund saknar befintlig internetuppkoppling.

1. Koppla din dator till fibermottagaren (uttaget LAN1) med den medföljande nätverkskabeln.
2. När du öppnar webbläsaren kommer du direkt till vår beställningsportal.

MEDIASKÅP

Mediaskåpet placeras oftast i hall, klädkammare eller i en skjutdörrsgarderob. I mediaskåpet finns en panel med numrerade uttag, en så kallad patchpanel. I er patchpanel bestämmer ni själv vilken funktion nätverksuttagen i respektive rum ska ha.

EXEMPEL MEDIASKÅP

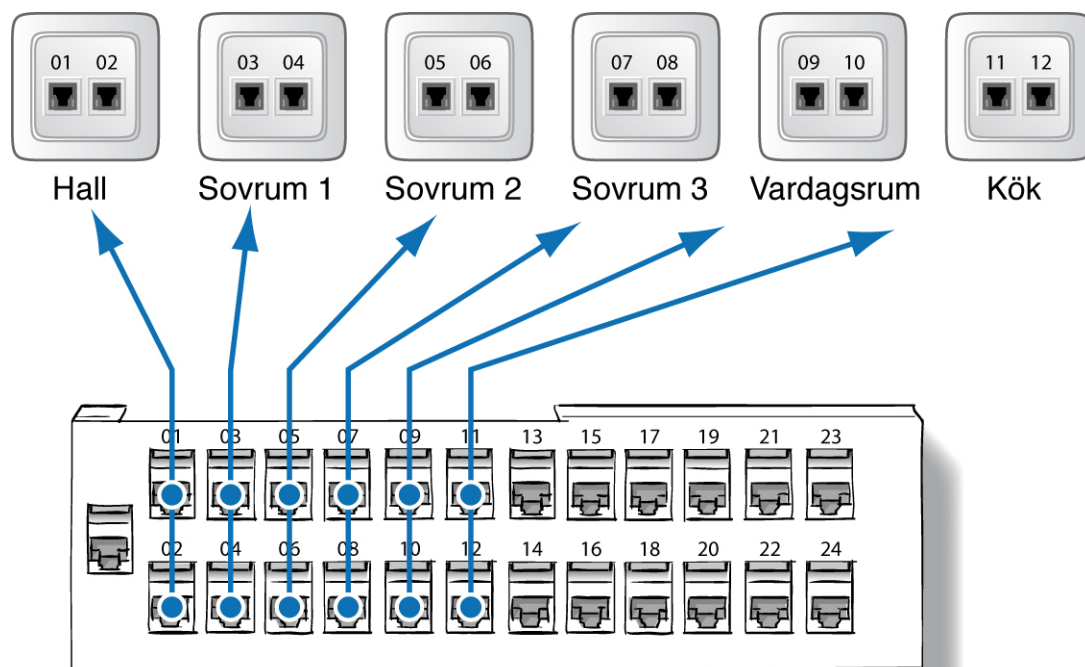

BEGREPPSFÖRKLARING MEDIASKÅP

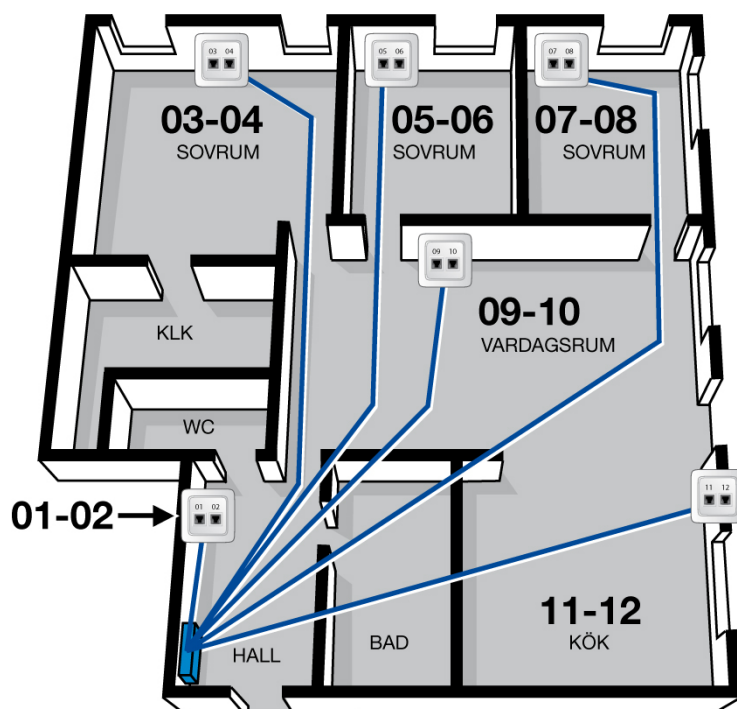
Digitalbox	Omvandlar den digitala TV-signalen till en analog signal. Behövs för att analoga TV-apparater skall kunna visa digitala signaler.
Nätverkskabel	En Cat6-kabel med RJ45-kontakter i var sin ända. Används mellan bredbandsboxen och kopplingspanelen. Samma typ av kabel används för att ansluta er utrustning till rumsuttaget.
Korskopplingspanel	En kopplingspanel med RJ45-uttag för flexibel uppkoppling av olika portar i bredbandsboxen till olika rumsuttag.
RJ45-uttag	Rumsuttag som används för anslutning av TV, telefon och Internet. Bilden till vänster nedan visar en uttagslock med RJ45-uttag, oftast ingår ett enkelt uttag. Bilden till höger visar hur kontakten RJ45 på en Cat6-kabel ser ut.
Router	En fördelare som gör att fler datorer kan använda Internet samtidigt.
TV-switch	En fördelare som möjliggör användandet av upp till fyra TV-apparater i samma bostad. Varje TV behöver en egen digitalbox (en digitalbox ingår) eller adapter.
Bredbandsbox	Fördelar inkommande signal till TV, telefon och dator.

KOPPLINGSPANELEN

De numrerade uttagen på er kopplingspanel kan **till exempel** vara placerade enligt nedan.

EXEMPEL PÅ NUMRERING AV UTTAG I LÄGENHET

Komfortvärme i badrum - tillval

Komfortvärme är avsedd för att klinkergolvet inte ska upplevas kallt och är inte avsett som en värmekälla.

Ni styr och justerar temperaturen på golvet via en termostat på väggen. Observera att temperaturen av medicinska skäl inte får överstiga 26 °C. Mer utförliga skötselinstruktioner till komfortvärmen finner ni i leverantörernas anvisningar.

De första två åren gör ni i första hand en felanmälan i Boportalen om ni misstänker att det är fel på komfortvärmen. Efter garantitidens utgång kontaktar ni er styrelse direkt.

Brandvarnare

Er bostad är utrustad med brandvarnare. Den har ett långlivat batteri med hållbarhet på upp till 10 år. Brandvarnaren ger ifrån sig högfrekventa "pip" när det är dags att byta batteri.

Testa några gånger per år att brandvarnaren fungerar genom att trycka på testknappen.

Laddbox för bil

Easee Home är intelligent och anpassar sig till alla elektriska fordon, spänningar och elnät. Laddningsroboten känner automatiskt av om bilen stöder 3-fas eller inte. Det finns ingen anledning att fundera på tekniska specifikationer, Easee Home anpassar sig alltid till bilens behov och ger maximal tillgänglig ström i ditt hem.

Ventilation

Ventilationssystemet består av tilluft (placerat don ovasida fönster) kompletterat med ett mekaniskt frånluftssystem, NIBE730, med värmeåtervinning av den varma frånluften.

En frånluftsfläkt suger ut luften från bostaden via frånluftsdon i våtrum och kök. Frisk ersättningsluft tas in via tilluftsdon i yttervägg ovan fönster.

Värme från den varma frånluften återvinns och används till uppvärmning av tappvarmvatten och vatten till radiatorkrets och golvvärmeslingor.

Samtliga don är injusterade för att erhålla rätt luftmängder. Det är viktigt att inte ändra inställningen på frånluftsdonen, då det kan ge ökade uppvärmningskostnader, ljud- och dragproblem samt i värsta fall fuktskador i våtutrymmen.

Under de första två åren gör ni i första hand en felanmälan via Boportalen om ni misstänker att det är något fel på ditt ventilationssystem. Därefter kontaktar ni er styrelse direkt.

Spisfläkt

Instruktioner och skötselanvisningar för er spisfläkt finns i leverantörens anvisningar som finns i köket när ni flyttar in.

MATLAGNING & VÄDRING

Öppna inte köksfönstret när ni lagar mat. Gör ni det sprids matoset i bostaden. Luften som kommer in genom fönstret gör att det bildas ett övertryck i köket vilket medför att luft och matos drivs ut i resten av lägenheten. Spisfläkten kan inte suga upp matoset om fönstret är öppet i köket eftersom luftcirkulationen runt fläkten störs. Öppna fönstret i angränsande rum i stället och ha eventuell dörr till köket stängd. Det skapar ett undertryck i köket och ventilationsspringan som finns under dörren räcker för att den friska luften ska kunna komma in.

Om ni misstänker att det är något fel på er spisfläkt gör ni i första hand en felanmälan till leverantören, se kontaktuppgifter under avsnittet felanmälan.

Spishäll & ugn

Er bostad är utrustad med en induktionshäll och en energieffektiv ugn. Skötselanvisningar finns i leverantörens bruksanvisning som finns i köket vid inflyttning.

RENGÖRING AV HÄLL

Hällen rengörs med ett speciellt rengöringsmedel anpassat för induktionshäll. Det anpassade medlet lägger en skinande och smutsavvisande hinna över hällen som förenklar fortsatt rengöring. Vattenfläckar tas bort med hjälp av citron eller ättika. Var noga med att rengöra hällen efter varje gång ni använt den, på så sätt bränns inte maten fast. Mat som kokar över och fastnar samt kraftig smuts på hällen tas enkelt bort med en speciell skrapa anpassad för induktionshällar. Använd endast skrapbladet till detta, de andra delarna av skrapan kan göra repor i induktionshällen. Bladet är mycket vasst, tryck därför in bladet i skrapan igen efter att ni använt glasskrapan.

SKADOR PÅ HÄLLEN

Salt, socker och sand kan orsaka repor i induktionshällen. Använd därför inte spishällen som avlastnings- eller arbetsyta. Skadat skrapblad ska bytas ut för att inte orsaka skador på keramiken.

UPPSIKT UNDER ANVÄNDNING AV HÄLL

Överhettad olja och fett antänder lätt. Undvik detta genom att alltid hålla uppvärmningen under uppsikt. Skulle oljan eller fettets ändå antändas, släcks det genom att omedelbart sätta på locket eller lägg på en tallrik. Häll aldrig vatten över brinnande olja eftersom det får elden att flamma upp. Spishällen kan vara varm en stund efter användandet, lägg därför inte ifrån er något på hällen. Restvärmeindikatorn på ovansidan varnar om att hällen fortfarande är varm. Håll uppsikt över barn som vistas vid hällen.

RENGÖRING AV UGN

Ugnens utsida torkar ni av med vatten och lite diskmedel, eftertorka med en mjuk trasa. Använd inga starka rengöringsmedel. Insidan rengörs med ett speciellt rengöringsmedel anpassat för ugn på dess emaljerade ytor. För att underlätta rengöring kan man tända lampan och hänga av ugnsluckan. Se leverantörens anvisningar för mer utförlig information.

Avlägsna alltid kalk-, fett-, stärkelse- och äggvitefläckar omedelbart på rostfritt stål. Korrosion kan bildas under denna typ av fläckar. Använd vatten och lite diskmedel för rengöring. Torka av ytan med en mjuk duk.

Om ni misstänker att det är något fel på er spishäll eller ugn gör ni i första hand en felanmälan till leverantören, se kontaktuppgifter under avsnittet felanmälan.

Kylskåp & frys

Skötselanvisningar för era vitvaror finns i leverantörens bruksanvisning som finns i köket vid inflyttning.

RENGÖRING AV KYLSKÅP

Kylskåpet rengörs invändigt vid behov med ett mildt diskmedel och mjuk trasa. Rengöring under och på baksidan av kylskåpet samt runt kompressorn förlänger livslängden. En dammig baksida medför även risk för brand.

OBS! Viktigt att hålla kylens hål för avrinning i bakkant ren från smuts, täpps det igen kan vattenläckage uppstå.

RENGÖRING & AVFROSTNING AV FRYS

Även om man har en NoFrost-frys så kan den behöva frostas av och rengöras vid behov för att få en jämn temperatur och låg elförbrukning. Observera att våra standardmodeller av frys har automatisk avfrostning. Liksom för kylskåpet måste under- och baksidan av frysen rengöras regelbundet.

Manuell avfrostning:

1. Ställ termostaten på noll och tag ut varorna. Ni kan påskynda avfrostningen genom att ställa in kärl med hett vatten (ej kokande) i frysen.
2. Rengör skåpen med ljummet vatten och mildt diskmedel.
3. Torka skåpet ordentligt torrt. Det är fukten som ger frostbildning.

Kylskåp och frys är placerade på plastlådor för att eventuell kondens ska samlas upp och inte skada golvet. Kontrollera fuktskyddet regelbundet och torka upp fukt vid behov. När ni flyttar ut kylskåp och frys för att städa bakom och under, tänk på att sätta tillbaka fuktskyddet.

Om något fel uppstår på ert kylskåp eller frys gör ni i första hand en felanmälan direkt till leverantören, se kontaktuppgifter under avsnittet felanmälan.

Diskmaskin

Skötselanvisningar för er diskmaskin finns i leverantörens bruksanvisning som finns i köket vid inflyttning.

Diskmaskinen är liksom kylskåp och frys placerad på en plastlåda för att eventuell kondens och vattenläckage ska samlas upp och inte skada golvet. Kontrollera fuktskyddet regelbundet och torka upp fukt vid behov.

Avstängningsventilen för diskmaskinen är placerad framtill på diskbänksblandaren och den ska vara avstängd när ni inte använder diskmaskinen.

Om ni misstänker att det är något fel på er diskmaskin gör ni i första hand en felanmälan till leverantören, se kontaktuppgifter under avsnittet felanmälan.

Mikrovågsugn

Skötselanvisningar för er mikrovågsugn finns i leverantörens bruksanvisning som finns i köket vid inflyttning.

Om ni misstänker att det är något fel på er mikrovågsugn gör ni i första hand en felanmälan till leverantören, se kontaktuppgifter under avsnittet felanmälan.

Tvättmaskin & torktumlare

Skötselanvisningar för er tvättmaskin och torktumlare alternativt kombimaskin finns i leverantörens bruksanvisning som finns i köket vid inflyttning.

Om ni misstänker att det är något fel på er tvättmaskin eller torktumlare gör ni i första hand en felanmälan till leverantören, se kontaktuppgifter under avsnittet felanmälan.

Kakel & klinker

VÅTRUMSVÄGGAR & GOLV

Badrummet har ett tätskikt som säkerställer att fukt inte kan tränga in i väggen eller ner i golvet. Undvik därför att göra hål i en kakelklädd vägg, särskilt vid duschplats och kring badkar. Om ni ändå måste göra hål är det viktigt att ni tätar hålet kring skruven med våtrumssilikon. Material hittar ni hos väl sorterade fackhandlare. Anlita en hantverkare/plattläggare om ni känner er minsta tveksam. Punkteras tätskiktet utan erforderlig tätning kan fuktskador uppstå.

RENGÖRING

Väggar och golv beklädda med kakelplattor eller glaserade klinkerplattor rengörs i första hand med vatten och eventuellt rengöringsmedel (exempelvis diskmedel eller allrengöringsmedel). Vid kraftig nedsmutsning används skursvamp eller skurborste med alkaliskt allrengöringsmedel. Tänk på att fogarna är porösa och lätt smutsas ned. Mjuka fogar bör torkas rena så att smuts inte fastnar i fogmaterialet.

Kalkavlagringar som bildats av kalkhaltigt vatten avlägsnas enklast med ett svagt, surt rengöringsmedel. Kom ihåg att vattenmätta fogarna före tvättning. Vissa kakelplattor har glasyrer eller speciella dekorer som kan vara känsliga för starkt sura rengöringsmedel, kontrollera därför leverantörens anvisningar. Avsluta rengöringen med rent vatten och mjuk svamp, avsluta alltid med att torka ytorna med torr trasa.

Ta alltid del av leverantörens skötselanvisningar innan du använder ett rengöringsmedel eller ett husmorstips. Om du vill prova ett medel så gör det på en liten avskild yta i fall skada uppstår.

Oglaserade plattor

För att få bort smuts som fastnat i beläggningens yta används vatten och återfettande rengöringsmedel eller såplösning. Behandling med såplösning ger på sikt en effekt som liknar den man uppnår genom efterbehandling med klinkerolja. Om plattorna är kraftigt nedsmutsade rengörs de med vatten och alkaliskt allrengöringsmedel eller grovrengöringsmedel. Torka med rent vatten efteråt.

Glaserade plattor, mosaik och "granitkeramik"

För att få bort smuts som fastnat i beläggningens yta används vatten och svagt alkaliskt allrengöringsmedel. Såplösning skall inte användas. Den ger en tunn beläggning på plattornas täta yta där smutsen lätt får fäste. Om plattorna är kraftigt nedsmutsade används vatten och alkaliskt allrengöringsmedel eller grovrengöringsmedel. Torka med rent vatten efteråt.

Under de första två åren gör ni i första hand en felanmälan via Boportalen om ni misstänker att det uppstått en skada på våtrumsvägg. Därefter kontaktar ni er styrelse direkt.

Skötsel av kakel och klinker

I denna folder redovisas
råd och rekommendationer
om hur ytskikt med
keramiska plattor på bästa
sätt kan underhållas.

bygg
keramik
rådet

Råd och rekommendationer

Väggar och golv med keramiska plattor är i princip underhållsfria. Ytskikt av keramiska plattor har mycket lång livslängd, i de flesta fall längre än byggnadens egen. Normalt krävs endast regelbunden städning anpassad till nedsmutsningen och avtorkning vid spill. Informationen är utarbetad av Byggkeramikrådet och är en generell vägledning. För mer detaljerad vägledning för specifika keramiska plattor och/eller förutsättningar hänvisas till respektive leverantörs information.

Råd om kemiska produkter

Välj rätt rengöringsmedel!

Vanliga städ och skötselprodukter finns hos dagligvaruhandeln. Speciella rengöringsprodukter finns hos fackhandeln. När du väljer en rengörings- och skötselprodukt du inte har tidigare erfarenhet av bör du:

- klargöra produktens kemiska innehåll och sammansättning.
- inhämta råd från keramik eller stenvärdleverantören, särskilt om de kemiska ämnena är starkt sura eller starkt alkaliska.
- välja miljövänliga produkter. Det finns miljömärkta produkter för nästan alla applikationer.
- så långt som möjligt undvika att använda kemikalier som är märkta som skadliga för miljön eller är irriterande för hud och andningsvägar.
- alltid läsa tillverkarens bruksanvisning innan användning.

Använd produkten på rätt sätt!

Använd inte starka rengöringsmedel utan att kontrollera att ytan tål det. Applicera medlet först på ett litet, om möjligt undanskymt, fält för att se effekt och effektivitet.

Följ bruksanvisningen och tillverkarens råd om rekommenderade blandningsförhållanden. Om effektiviteten är bra kanske man kan minska blandningsförhållandet lite? Det sparar miljön och minskar kostnaderna.

Läs hälsofarliga etiketten och följ instruktionerna för skyddsåtgärder. Många rengörings- och skötselprodukter måste användas med försiktighet. Alla produkter märkta *Frätande* eller *Mycket frätande* kräver användning av handskar som nödvändig skyddsutrustning.

Byggstädning

På golv generellt finns det en risk att bristande rengöring i byggskedet lämnar kvar en hinna av fogmassa/cement, som inte alltid är skönjbar för ögat. Detta visar sig först efter några månaders normal städning och då i form av allt sämre möjlighet att få golvet rent. Smutsen löses, men omfördelas och blir kvar och byggs på i den råa ytan som hinnan av fogmassa medför. Detta problem måste lösas i två steg. Först måste golvet noggrant rengöras med vatten och grovrengöringsmedel i en eller flera behandlingar, med efterföljande sköljning med rent vatten.

Därefter ska golvet rengöras med vatten och medelstarkt surt rengöringsmedel i en eller flera behandlingar och med efterföljande noggrann sköljning med rent vatten. Om i stället endast vatten och surt rengöringsmedel används förmår inte rengöringsmedlet tränga igenom smutsskiktet som bildats och lösa upp cementhinnan. Surt rengöringsmedel kan inte användas på keramiska plattor med dekorering eller ytbeläggning som innehåller metall, eftersom det sura rengöringsmedlet då kan ge skador på metallen.

Daglig rengöring/veckostädning

Alla typer av keramiska plattor kan rengöras med vatten och ett neutralt eller svagt alkaliskt rengöringsmedel (pH 7,5 – 9,5), så kallat all-rengöringsmedel. Ta för vana att skrapa bort vattenpölar eftersom kalkrikt vatten kan lämna fläckar. Kalkavlämningar avlägsnas med svagt surt rengöringsmedel.

Väggar

Rengörs med vättorkning med fiberduk eller motsvarande och eventuell eftertorkning.

Golv

Daglig rengöring görs normalt med torrmoppning för att samla upp partiklar och damm.

Veckorengöring görs med våt moppning med vatten och neutralt eller svagt alkaliskt rengöringsmedel. Alternativt används i offentlig miljö

städmaskin, avsedd för daglig städning och rent vatten utan rengöringsmedel. Kvarstående vatten på keramiken skrapas av för att undvika fläckar.

Oglaserade våtpressade keramiska plattor med viss öppen porositet i ytan, skönjbart vattenabsorberande, kan alternativt rengöras med vatten och såplösning. Såplösningen kan till en del tränga in i denna typ av plattor och fungera som skydd mot framtida nedsmutsning.

Observera dock att såpa aldrig får användas på andra tätare eller glaserade typer av plattor. Såpalösningen lägger sig på dessa typer av plattor som en fet hinna och skapar ökad nedsmutsning och försvärad rengöring. Har detta felaktigt gjorts måste fetthinnan av såpa rengöras med vatten och medelstarkt alkaliskt rengöringsmedel (pH 9,5 – 12), så kallat grovrengöringsmedel, i en eller flera behandlingar.

Rengöring av specifik nedsmutsning och/eller fläckar

Väggar

I våtutrymmen kan kalkavsättningar på plattor och fogar bildas över tid i områden med kalkrikt vatten. Kalken kan avlägsnas med vättorkning med vatten och medelstarkt surt rengöringsmedel (pH 2 – 5). Inför sådan rengöring måste fogarna alltid mättas med vatten innan behandlingen så att inte surt vatten tränger in i fogarna och löser upp cementen i fogmassan. Efter behandlingen är det viktigt att ytorna sköljs rikligt/mycket noggrant med rent vatten.

Golv

På golv i våtutrymmen kan på samma sätt som väggar, kalkavsättningar bildas och detta behandlas på samma sätt som för väggar. Möjligen med extra uppmärksamhet på vattenmättningen av fogarna före behandlingen och på rengöringen med rent vatten efter behandlingen, så att inget surt rengöringsmedel påverkar fogarna.

Fogar

Cementfogar i våtutrymmen

Kan över tid få en beläggning av tvål och avlagringar i området för dusch/bad. Beläggningen är grogrund för mögelpåväxt. Därför måste regelbunden rengöring utföras med milt alkaliskt rengöringsmedel och med efterföljande sköljning med rent vatten

Mjukfogar av silikonmaterial

Mjukfogar i våtrum används för att ta upp rörelser. Även dessa rengöres vid behov med milt alkaliskt rengöringsmedel och efterföljande sköljning med rent vatten.

Golvbrunn

Vattenlås i golvbrunnen rengörs efter behov för att undvika lukt och mögelpåväxt. Med mjuk borste och milt alkaliskt rengöringsmedel i vatten och med efterföljande sköljning med rent vatten. Var mycket försiktig så att skada inte uppstår på brunnsmanschett och klämring.

Några vanligen förekommande föroreningar och förslag på lämplig typ av rengöringsmedel

- **Livsmedelsfläckar, öl/vin, fett eller metallskrap av aluminium (lätmetall)** tas bort med alkaliskt rengöringsmedel. såsom allrengöring, grovrengöringsmedel eller målarsoda.
- **Maskinoljefläckar, asfaltfläckar, skrapmärken av gummi eller stearin/paraffin** tas bort med organiskt lösningsmedel såsom lacknфта, aceton, teknisk alkohol (T-röd) eller rengöringsbensin.
- **Rostfläckar, kalkfläckar eller skrapmärken av stål/järn** tas bort med surt rengöringsmedel i vatten, såsom "Klinkerrent", ättiksyra/ättiksprit eller citronsyra.
- **Färgfläckar** som torkat tas bort mekaniskt med rakblad eventuellt kombinerat med värmepistol. Kraftigt färgade fläckar kan blekas med hjälp av kloridhaltiga rengöringsmedel såsom Kloren.

Materialfakta

Keramiska plattor

Keramiska beklädnader består av keramiska plattor monterade på underlaget med fästmassa eller bruk, samt fogar mellan plattorna fyllda med fogmassa. Vanligt förekommande benämningar på olika typer av keramiska plattor är kakel, klinker, granitkeramik, mosaik och terrakotta.

Kakelplattor

Tillverkas av lera som ger relativt poröst gods. Vattenabsorption (ett mått på porositet) är 10–20%. Kakelplattor är alltid glaserade. De är avsedda för väggbeklädnader och används endast inomhus i vårt klimat.

Klinkerplattor

Tillverkas av leror som ger lägre vattenabsorption än ca 10%, vanligtvis mellan 0 och ca 6%. Klinkerplattor förekommer som både glaserade och oglaserade. De används som golvbeläggningar och väggbeklädnader.

”Granitkeramik”

Klinkerplattor i porslinskvalitet som med hjälp av avancerad tillverkningsteknik får mycket låg porositet. Vattenabsorptionen är under 0,5%. Plattorna kan vara oglaserade, glaserade eller polerade.

Mosaik

Glaserade eller oglaserade klinkerplattor i små format, som levereras och monteras i form av ark, normalt 30x30 cm. Arken sammanhålls vanligen av nät på baksidan. Mosaik förekommer även i andra material, t.ex. glas, metall och natursten.

Cottoplattor, ”terracotta”

En speciell typ av plattor som ofta har mycket hög porositet, ibland upp till 20%. Cottoplattor är oglaserade. De har rustik karaktär och kräver normalt ytbehandling vid montering och användning.

Fogning och läggning av cottoplattor på golv fodrar alltid speciella åtgärder inför fogningen för att rester av fogmassan inte skall sugas in i de oftast mycket porösa plattorna. Därför rekommenderas att man följer anvisningarna från tillverkaren av de specifika cottoplattor som används.

Övriga material

Andra hårda material som inte är sintrade kräver andra monterings- och skötselanvisningar. Kontrollera alltid med din leverantör för val av fästmassa och skötsel innan montage, efterbehandling och löpande underhåll.

Natursten

Kan till exempel vara marmor, kalksten, och granit. Behandlas och monteras enligt leverantörens anvisning. Se mer på www.sten.se

Varning! Marmor och kalksten skadas av syror och sura rengöringsmedel (pH lägre än 7), även fogbruket angrips av syror.

Marrakesh

En hydraulisk bunden platta som ska behandlas enligt leverantörens anvisning. Detta för att motverka missfärgning och inträngning av fukt som kan orsaka missfärgning utfällningar mm.

Moderna cementbundna fogmassor

Har oftast en vattenavvisande karaktär, som påtagligt minskar risken för mögelpåväxt och minskar rengöringsbehovet över tid.

Efterbehandlingar

Generellt behöver inte keramiska plattor efterbehandlas.

Tätsintrade plattor av alla slag och glaserade plattor får på inga villkor efterbehandlas. Oglaserade klinkerplattor med viss porositet kan behandlas med speciella så kallade sealers. Äldre golv med denna typ av plattor kan även ha behandlats med så kallad klinkerolja.

Cottoplattor behöver oftast ha en ytbehandling, för att inte smutsas för hårt, vilket vanligtvis görs i form av en behandling hos tillverkaren. Om inte detta förfarande används

ska efterbehandling göras enligt tillverkarens rekommendation.

Golvvårdsvaxer av olika slag avsedda för andra golvmaterial ska aldrig användas till keramiska plattor. Fläckar och spill ska alltid torkas upp med en trasa eller mjuk svamp så snart som möjligt. Vid rengöring med starka kemikalier bör man alltid börja med väl utspädd lösning och vid behov öka koncentrationen. Prova rengöringseffekten på en liten och helst undanskymd yta. Kontrollera att rengöringsmetoden inte skadar den keramiska beläggningen/beklädnaden.

Se även:

www.sten.se

www.stadbranschensverige.se

**bygg
keramik
rådet**

Byggkeramikrådet, Högbergsgatan 27, 116 20 Stockholm
Tel. 08-641 21 25
info@bkr.se www.bkr.se

Parkettgolv

Parkettgolv är ett levande material som förändras med tiden och ett välskött parkettgolv håller i många år.

Vid mycket torrt inomhusklimat vintertid kan sprickor uppstå i golvet, som sedan försvinner när luftfuktigheten höjs igen. Där solen ligger på kan golven påverkas av UV-ljus.

Vid daglig rengöring behövs normalt endast torra städmetoder såsom tormoppning eller dammsugning. Vid grundligare rengöring, fukttorka golvet med väl urvriden trasa. Tillsätt eventuellt mildt rengöringsmedel utan ammoniak i vattnet. Använd inte svabbgarn eftersom det lämnar mycket vatten efter sig. Underhåll gärna golvet med specialmedel för parkettgolv för att få ett extra skydd. Det rekommenderas starkt i hemmiljö två gånger per år.

Genom att sätta möbeltassar av filt under benen på stolar, bord och övriga möbler undviker ni att repa ditt parkettgolv. När ni ska flytta pianot, den tunga hyllan eller soffan kan ni ställa möbelen på en filt eller matta och försiktigt skjuta till önskad plats. Ställ inte blomkrukor direkt på golvet.

Under de första två åren gör ni i första hand en felanmälan via Boportalen om det uppstår fel på parkettgolvet som ni inte själv har orsakat. Repor och andra skador som uppstått efter besiktning åtgärdas ej. Därefter kontaktar ni en behörig hantverkare direkt.

SKÖTSELRÅD

LACKADE TRÄGOLV - HEMMILJÖ

Allt du behöver veta för att sköta lackade trägolv

Allmänt

Tarketts utbud av rengörings- och underhållsprodukter gör rengöring enklare och bevarar golvet. Genom att följa råden i denna anvisning bidrar du till att förlänga golvet livslängd.

Skydda golvet

Stoppa smuts vid ytterdörren med avsedda avtorkningsmattor. Ju mer smuts du stoppar vid dörren desto mindre underhåll behövs. Tänk på att sand och grus sliter på golvet och skapar repor.

Möbeltassar och skyddsplatta under rullande stolshjul minskar risken för delaminering, märken och repor på golvet. Möbler ska lyftas – inte släpas eller dras – över golvet. Kontrollera och rengör möbeltassar/skyddsplatta regelbundet och byt ut vid behov.

Olika träslag har olika egenskaper såsom hårdhet, intryck- och repkänslighet, färg, etc. Alla trägolv ändrar färg med tiden, från det att paketet öppnats och golvet utsätts för UV-ljus. Detta är en naturlig process som inte kan undvikas.

Golv som till exempel är täckta med heltäckningsmattor får mindre färgförändring än golv som inte är täckta. Var medveten om att produkter som innehåller latex eller gummi kan missfärga golvet, som baksidan av golv-mattor, svarta gummi-hjul, o.s.v.

OBS! Tejpa aldrig direkt på golvet, det kan skada den lackade ytan

OBS! lackade golv skall inte behandlas med polish eller vax.

Inomhusklimat

Rätt rumsklimat och luftfuktighet är viktigt för att trägolv inte skall formförändras mer än normalt. I nya hus bör man vara speciellt uppmärksam på detta. Byggfukt och hög sommarfuktighet kräver god ventilation och eventuellt uppvärmning. Relativa luftfuktigheten (RF) inomhus skall vara 30-60%. Under eldningssäsong kan det ibland bli för torrt och vid RF under 30% krävs det att luftfuktigheten höjs med hjälp av t.ex. luftfuktare. Tänk på att vid golvvärme får ytemperaturen aldrig överstiga 27 °C. Gäller även under mattor.

Daglig rengöring

För daglig rengöring krävs normalt endast torra rengöringsmetoder – torr-moppning eller dammsugning, och en fuktig trasa för fläckar. Golvet bör vara torrt efter ca. 10 sekunder.

För mer noggrann rengöring fukttorka golvet med en hårt urvriden mikrofiber mopp. Våttorkning rekommenderas ej eftersom det lämnar för mycket vatten kvar på golvet.

Använd Tarkoclean, eller likvärdig produkt, för lackade golv. Läs på flaskan för mer information och dosering. Golvet bör vara torrt efter 1-2 minuter.

Golv med avfasade kanter eller borstad yta kräver mer frekvent rengöring/underhåll då smuts m.m. lättare samlas på denna typ av golv.

OBS! Använd inte såpa som är tall- eller linoljebaserad – dessa såpor torkar ut golvet och kan lämna en hinna.

Fläckborttagning

Tarketts lackade trägolv har hög fläckbeständighet. Fläckar bör tas bort så snabbt som möjligt. När fläcken är bort fukttorkas golvet med rent vatten. Använd en ren, hårt urvriden trasa. Svarta skomärken tas bort med radergummi. Se fläcknyckel nedan

OBS! Använd aldrig aceton på lackade golv, detta skadar lacken.

FLÄCK	TAS BORT MED
Frukt, bär, saft, öl, vin, mjölk, grädde, kaffe, te, choklar	Syntetisk rengöringsmedel utan ammoniak, t.ex. Tarkoclean* i ljummet vatten
Fett, skokrä, olja, asfalt	Svagt alkaliskt renöringsmedel (pH ≤ 8,5)**
Bläck, filtpenna, läppstift, färg	Lacknafta**
Urin, spya	Syntetisk rengöringsmedel utan ammoniak, t.ex. Tarkoclean* i ljummet vatten
Blod	Kallt vatten

*Tarkoclean för lackade trägolv

**Rengör alltid med rent vatten efter användning av dessa produkter

Proteco

Tarketts ytbehandlingssystem Proteco omfattar rengörings- och underhållsprodukter som är speciellt utvecklat för daglig och periodisk rengöring av Tarketts trägolv. För bästa resultat rekommenderar Tarkett att dessa produkter används. Följ alltid information och dosering som anges på förpackningen

Tapeter & målade ytor

Information om de tapeter och färger som är valda i er bostad finns i specifikationen över era inredningsval i Boportalen.

MÅLADE YTOR

Var försiktig med nymålade ytor, färgens goda egenskaper uppnås först efter några veckor. Efter att färgen har härdats används handdiskmedel alternativt allrengöringsmedel som inte innehåller lösningsmedel. Missfärgningar som uppkommit då metall gnidits mot ytan försvinner lätt med ett suddgummi.

Ytor målade med halvmatta och halvblanka färger rengörs med diskmedel alternativt allrengöringsmedel nerifrån och upp. Torka med vatten och vädra för att minska luftfuktigheten.

TAK

Målade ytor torkas av med en väl urvriden trasa efter rengöring. Matta ytor kan bli flammiga vid kraftig tvättning.

LISTVERK

Golvsocklar och dörrfoder är tillverkade i furu och fabriksmålade vita i kulör NCS S 0502-Y.

TAPETER

Var varsam vid rengöring av era tapeter, följ leverantörens anvisningar för just er tapet noga. Tänk på att tapeterna i de olika rummen kan vara gjorda i olika material även om de är från samma leverantör och därför vara olika känsliga.

Att sätta upp saker på väggen

Olika väggmaterial kräver olika metoder för uppfästning, ta kontakt med kunnig person om ni är osäkra. Om ni har skjutdörrar i er bostad, tänk på att spiken eller skruven som ni använder för att hänga upp er tavla med kan skada eller låsa skjutdörren. Vid montage i vägg som vetter mot badrum/wc, fördelarskåp eller kök beakta eventuella vattenrör i väggen.

- **HÅRDA VÄGGAR**

I betong- och tegelväggar gör ni hål med en slagborrmaskin.

- **PORÖSA VÄGGAR**

Till gipsskivor och lättbetongväggar använder ni drillborr, borrsväng eller borrmaskin. Alla hål måste pluggas. Er järnaffär kan ge er råd om vilka skruvar och krokar ni bör använda för respektive väggmaterial.

- **I VÅTRUM**

Undvik att göra hål i en kakelklädd vägg, särskilt vid duschplats och kring badkar. Läs mer under avsnittet "Kakel & klinker"

- **SÅ HÄR GÖR NI "OSYNLIGA" HÅL**

Vid upphängning av exempelvis större tavlor eller hyllor då ni behöver borra i väggen kan ni enkelt gömma borrhålen. Börja med att göra två snitt i ett kryss i tapeten med en skarp kniv där ni vill borra. Lyft undan tapetflikarna och borra. När ni inte ska använda hålet längre tar ni ut skruven, viker tillbaka tapetflikarna och hålet "försvinner".

Följ alltid leverantörs anvisning när ni monterar upp saker på väggen.

Köksinredning & garderober

Ditt kök håller hög standard och är byggt för att användas varje dag under lång tid. Genom att ta hand om dess inredning får ni ett kök som kan användas varje dag i många år. Om ni har bänkytor av trä är det extra viktigt att ni följer leverantörens anvisningar för att bevara dess egenskaper.

Luckor/lådfronter på köksskåp och garderobluckor kan justeras vid behov genom att skruva vid gångjärnen. Följ er leverantörs anvisningar.

Under de första två åren gör ni i första hand en felanmälan via Boportalen om det uppstår något fel på inredningen i ditt kök. Därefter kontaktar ni själv leverantören direkt.

DRIFT OCH UNDERHÅLL

KÖK

Ballingslöv®
vardagsglädje

Vardagsglädje på plats hos dig!

Grattis till att du valt ett Ballingslövsök till ditt hem. Vi vet att du kommer att använda ditt kök dagligen och därför är det viktigt för oss att du blir nöjd. Ett kök från Ballingslöv baseras alltid på ett gediget produktkunnande och hög kvalitet.

Vår målsättning är att du skall få full valuta för din investering och känna dig nöjd i många år framöver. På följande sidor finner du mer information om produkten och hur du sköter den för att kunna njuta av dess funktioner under lång tid framöver.

Ballingslöv AB har tillverkat inredning till hemmet sedan 1929 och ingår idag i koncernen Ballingslöv International AB som bildades 1998. Koncernen är en av de ledande tillverkarna för kök, bad och förvaring.

Lätt och rätt skötsel av ditt nya kök!

MÅLADE YTOR

Använd vanliga rengöringsmedel som normalt finns i ett hushåll. Undvik skurmedel eller andra preparat som innehåller slipmedel eller medel med ammoniak. Ett sortiment av underhållsprodukter finns att tillgå hos återförsäljare till Ballingslöv.

LACKERADE TRÄYTOR

Fanerade och massiva träytor är mer eller mindre poriga. Var därför sparsam med vatten vid rengöring. Använd lätt fuktad trasa och eftertorka med väl urvriden trasa. Lämpliga rengöringsmedel är samma som till målade ytor. Använd aldrig thinner eller dylikt för fläckborttagning.

LAMINAT- OCH MELAMINBELAGDA YTOR

Rengöres med i hushållet förekommande rengöringsmedel i likhet med målade och lackerade ytor. Ämnen som kan förorsaka missfärgningar eller frätskador (jod, vätesuperoxid, bläck, mineralsyror, ammoniak etc.) ska givetvis undvikas.

LÅDOR, BACKAR OCH INREDNINGSDETALJER

Efter rengöring med lämpligt syntetiskt rengöringsmedel eftertorkas med fuktig trasa, för att undvika statisk elektricitet. Kristallolja, aceton och liknande medel får ej användas, då dessa kan skada plastdetaljer. Till läderdetaljer rekommenderar vi att ni använder *Leather Clean & Protect*.

BÄNKSKIVOR OCH YTOR I STEN

Se skötselanvisning som medföljer bänkskivorna.

ELINSTALLATION

Kontakta alltid behörig installatör.

TESTSTANDARDER

Våra skåp är tredjepartstestade enligt EN 14749:2016 Säkerhetskrav och provningsmetoder (*Möbler för hemmiljö och kök – Förvaringsenheter och bänkskivor*) samt emissionstestade enligt både EN 16516:2017+A1:2020 och ISO 16000-3, -6, -9, 11. Luckorna testas dessutom enligt SS 8391220-24 och SS 8391222-24 (*Påverkan av vatten på kanter samt ytornas motståndskraft mot fett efter att de har repats*). Luckorna testas på Ballingslöv, och flera är också tredjepartstestade.

Luckor

MODELL	TJOCKLEK	MATERIAL	YTA	KANTLIST	ÖVRIGT
Birka kulör	19	MDF	Målad		
Bistro faner	19	Spånskiva / faner	Bets / målad / matt vitpigment	7 mm trä	
Bistro kulör	19	MDF	Målad		
City	19	Spånskiva	Högtryckslaminat	1 mm aluminium	
Edge	19	Spånskiva	Högtryckslaminat	7 mm trä	
Fenix	19	Spånskiva	Fenixlaminat	ABS-list	
Gastro kulör	19	MDF	Målad		
Gastro trä	19	Massivt trä	Bets / målad / matt vitpigment		
Harmoni	16	Spånskiva	Melamin / målad	0,4 mm melamin	
Line faner	19	Spånskiva / faner	Bets / målad / matt vitpigment	7 mm trä	Dekorlist i alu och grafitgrå
Line kulör	19	MDF	Målad		Dekorlist i alu, vit och grafitgrå
Meny	19	MDF	Målad		
Nordic	19	Massivt trä	Målad		
Plan	16	MDF	Målad		
Primo	16	Spånskiva	Melamin / klarlackad	ABS-list	
Star	19	MDF	Målad		
Stil	19	Spånskiva	Melamin / målad	0,4 mm melamin	Integrerat grepp i alu, vit och grafitgrå
Studio kulör	19	MDF	Målad		
Wood	19	Massivt trä 3-skikt	Bets / matt vitpigment / olja		

Materialfakta

SKÅPSTOMMAR

Skåpens sidor, botten och tak tillverkas av 16 mm vit melaminbelagd spånskiva (E05-klassad). Framkanter har list i plast som följer stommens utförande. Vita stommar kan förses med fanerad framkant i följande utföranden: ask matt vitpigmenterad, ask brunbetsad, ek matt vitpigmenterad, ek bets ljusbrun, ek mörkolja, ek svartbetsad, rostfri samt ABS list i 16 kulörer. Skåppryggar består av 3,2 mm träfiberplatta: vit melamin, målad eller med trästruktur. Fanerade skåp har rygg av fanerad träfiberplatta. Sidor, botten och tak består av fanerad spånskiva. Skåpstommens baksida är försedd med hängarlist (fästregel) i ovan- och nedkant. Botten i bänk- och högskåp är förborrade för montering av stödben. Skåpsidorna har invändigt 5 mm förborrade hål med 32 mm c/c-avstånd för flexibel placering av hyllor, trådbackar etc. Bänkskåpens översta del har en främre och en bakre facklist (stabiliseringslist) i massiv furu. Kopplingsskruv för sammankoppling av skåpen intill varandra ingår i leveransen.

Skåp som ska kombineras med vitvaror har urtag för ventilation i skåpets bakkant. eller bakom ryggen i skåpet. Urtaget är 205 cm².

HYLLOR OCH HYLLBÄRARE

Vita skåp har hyllor av 16 mm vit melaminbelagd spånskiva. Fanerade skåp är försedda med fanerade hyllor. Glashyllor är tillverkade av 5 mm härdat klarglas för 400 och 800 mm överskåp. Hyllbärare är i plast, för bänk- och högskåp av polyamid. Glashyllor har hyllbärare i transparent plast. Samtliga hyllbärare har en säkring som håller hyllan på plats.

TRÅDBACKAR OCH GALLERHYLLOR

Trådbackarna har mörkgrå pulverlackad metalltråd med glidlister i mörkgrå plast (polypropen). Gallerhyllor finns i mörkgrå pulverlackad metalltråd och är försedda med rullglidlister i metall.

DESIGNBOX I VIT OCH GRÅ

Som standard levereras lådskåp med vit eller grå designbox. Sidor och bakstycke är av pulverlackad stålplåt. Höga lådor går att få med sidor av 10 mm klarglas eller plåtsidor. Botten är av vit melaminbelagd spånskiva. Bottenmatta ingår i alla lådor som standard. Lådan kräver minimal öppningskraft och har synkroniserad och svävande lätt gång samt är utdragbar i hela sitt djup. För lådor upp tom 80 cm bredd är bärförmågan 40 kg. För lådor i bredden 90 cm samt lådor för sopsortering är bärförmågan 70 kg. Lådorna är mjukstängande (BLUMOTION). Lådfronterna är justerbara i sid- och höjlded samt frontvinkel.

DESIGNBOX I TRÄ

Som tillval kan lådor i trä väljas. Sidor och bakstycke är av massiv vitpigmenterad ask. Botten är askfolierad melaminbelagd spånskiva. Bottenmatta i filt ingår i alla lådor som standard. Bärförmågan är 40 kg. Lådorna är mjukstängande (BLUMOTION). Lådfronterna är justerbara i sid-, djup- och höjlded samt frontvinkel.

TIP-ON BLUMOTION (TILLVAL)

Förenar fördelarna med den mekaniska öppningsfunktionen TIP-ON och den välbeprövade BLUMOTION-dämpningen för mjuk och tyst stängning. Även Designbox i trä kan realiseras med den funktionen.

PROJEKTLÅDA

För projektmarknaden levereras den s.k. projektlådan som standard. Sidor är av dubbelvikt antracitlackerad stålplåt. Bakstycke i plåt. Botten är av antracitgrå melaminbelagd spånskiva. Lådan har rullvagnssystem med valsar och är utdragbar i hela sitt djup. Bärförmågan är 30 kg på lådor och 50 kg på sopsorteringslådan. Lådorna är mjukstängande de sista 50–70 mm. Lådfronterna är justerbara i sid- och höjlded.

GÅNGJÄRN

Självstängande med integrerad dämpning som standard, helt i metall, med s k clip-funktion, vilket innebär att luckan med ett enkelt handgrepp kan monteras och demonteras. Gångjärnen är dolda vid stängd lucka. Öppningsvinkeln är 110° (enligt Konsumentverkets rekommendationer). Justerbart i sid-, höjd- och djupled. Hörnskåp med beteckning HS och KS samt backskåp BR har gångjärn med 155° öppningsvinkel. Även dessa har integrerad dämpning som standard med clipfunktion.

FRISIDOR

16 mm med profilerad kant. Finns som målad MDF-board och i fanerat utförande. Finns även frisidor i 10 mm målat samt melaminutförande med rak kant och i 25 mm målat, Fenixlaminat och fanerat utförande med rak kant.

PASSBITAR OCH PASSBITSSATS

19 mm målad MDF-board och fanerad spånskiva. Passbitar finns dels listade med en långsida och två kortsidor

anpassade för resp skåphöjd, dels olistade i 2406 mm längder. Passbitssatsen består av två delar; en vit del som monteras i linje med skåpstommen, och en ytterdel som är fanerad eller målad. Den senare delen som har profilerade kanter, en långsida och två kortsidor, monteras i linje med luckan. Utfyllnad för anpassning av inbyggnadsmått för kyl och ugn levereras med inbyggnadsskåp när så anges i skåpredovisningen.

SOCKLAR

Socketlhöjden är 102 mm, 120 mm eller 150 mm. Finns i målat, laminerat och fanerat utförande samt med aluminiumbelagd yta eller med folierad spegelyta. Hörnlistor i vit plast, aluminium, målat och massivt trä. Samtliga socklar levereras i längder om 2406 mm.

TAKANSLUTNINGAR

Finns i fanerad och målad melaminbelagd spånskiva i höjderna 150, 250, 300, 350 och 400 mm. Hörnlistor i vit plast, målat och massivt trä. Takanslutningar levereras i längder om 2406 mm.

EMBALLAGE

Miljövänlig krympfilm av polyeten (bildar koldioxid (CO₂) och vatten vid förbränning). Kantskydd av kraftig kartong.

MÅTT OCH TOLERANSER

Skåpens breddmått understiger modulmåttet med 2 mm. Tolerans: ± 1 mm.

ÖVRIGT

Luckor, bänkskivor, listverk, knoppar och handtag redovisas på andra sidor i katalogen samt på webben.

GARANTI

Du får 20 års garanti på gångjärn och lådsystem, samt 10 års garanti på skåpstommar. I övrigt gäller Konsumentverkets rekommendationer.

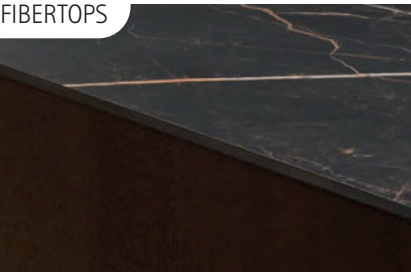
KVALITETSSÄKRING. MILJÖCERTIFIERING

Ballingslöv är certifierade enligt kvalitetssystemet ISO 9001 och miljöcertifierade enligt ISO 14001, två internationella standarder för miljö- och kvalitetssystem.

RESERVATIONER

Väljer du massiva eller fanerade luckor, lådfronter eller tillbehör väljer du samtidigt något personligt och unikt. Trä är naturmaterial och visar ofta variationer i färger och strukturer, även mellan enskilda luckor/lådfronter/detaljer och leveranser, vilket är viktigt att känna till. Ballingslövs ständiga produktutveckling kan medföra ändringar i utförande, design och konstruktion, vilket vi förbehåller oss rätten till.

Skötselanvisning för bänkskivor

ALLMÄN INFORMATION		SKÖTSEL INNAN ANVÄNDNING	DAGLIG SKÖTSEL	ÖVRIGA RÅD	
LAMINAT		Laminat är motståndskraftigt gentemot vanliga i hushållet förekommande kemikalier och rengöringsmedel, undantaget starka syror och baser. Laminatet är värmetåligt men bara en kort stund. Använd alltid underlägg, då metallytor lätt överstiger värmegränsen och ytan kan skadas permanent.	Innan man börjar använda bänkskivorna efter montering, ska man rengöra dem med Surface Cleaner. Stryk på ett tunt lager på skivorna med en trasa. Låt det bilda skum och låt det verka i fem minuter. Torka av ordentligt med rent vatten. Det är viktigt man torkar bort all Surface Cleaner. Torka en sista gång med en trasa och avsluta med att torka av med en urvriden melaminsvamp. OBS! Melaminsvamp bör inte användas på högglanspolerade ytor, eftersom glansen kommer att försvinna.	Daglig rengöring sker normalt med rent vatten och en urvriden trasa. Vid kraftig nedsmutsning rekommenderas att man använder ett vanligt rengöringsmedel utan slipande effekt (inte diskmedel). Räcker det inte, så börjar man om med Surface Cleaner.	Vid användning av diskmedel kan det bildas en fet ytbeläggning som tas bort med lika delar vatten och klorin. Använd en trasa eller en borste. Om klorin används, vädra ordentligt. Träkanter på skivan tål inte klorin. Träkanter skall oljas in vid behov. Efter all behandling, bör skivan tvättas med ljummet vatten.
KOMPAKTLAMINAT		Kompaktlaminat är motståndskraftigt gentemot vanliga i hushållet förekommande kemikalier och rengöringsmedel, undantaget starka syror och baser. Laminatet är värmetåligt men bara en kort stund. Använd alltid underlägg, då metallytor lätt överstiger värmegränsen och ytan kan skadas permanent.	Behandla med lacknafta för att ta bort limrester, silikon och likande rester. Efterbehandla med Surface Cleaner som fräschar upp ytan. Stryk ut ett tunt lager på ytan och gnid med en trasa eller svamp (använd ej hushållspapper). På ojämna ytor kan en borste användas. Produkten rengör effektivt och efterlämnar en fin yta som verkar smutsavvisande.	Fuktig trasa och vid behov ett mildt rengöringsmedel. Undvik slipande rengöringsmedel då dessa kan repa laminatet.	Vid användning av diskmedel kan det bildas en fet ytbeläggning som tas bort med lika delar vatten och klorin. Använd en trasa eller en borste. Om klorin används, vädra ordentligt. Efter all behandling, bör skivan tvättas med ljummet vatten.
FIBERTOPS		Fibertops är motståndskraftigt gentemot vanliga i hushållet förekommande kemikalier och rengöringsmedel, undantaget starka syror och baser. Fibertops är värmetåligt men bara en kort stund. Använd alltid underlägg, då metallytor lätt överstiger värmegränsen och ytan kan skadas permanent. Fibertops levereras alltid i 12 mm. Konstruktionen av den träbaserade fiberskivan, på vilken laminatet limmas, ger skivan hög densitet och styrka.	Innan man börjar använda bänkskivorna efter montering, ska man rengöra dem med Surface Cleaner. Stryk på ett tunt lager på skivorna med en trasa. Låt det bilda skum och låt det verka i fem minuter. Torka av ordentligt med rent vatten. Det är viktigt man torkar bort all Surface Cleaner. Torka en sista gång med en trasa och avsluta med att torka av med en urvriden melaminsvamp. OBS! Melaminsvamp bör inte användas på högglanspolerade ytor, eftersom glansen kommer att försvinna.	En Fibertops-bänkskiva är otroligt lätt att hålla ren. Daglig rengöring kan göras med en trasa urvriden i varmt vatten. Fibertops tål också de många små stötar och slag, som hör till vardagen i köket.	Vid användning av diskmedel kan det bildas en fet ytbeläggning som tas bort med lika delar vatten och klorin. Använd en trasa eller en borste. Om klorin används, vädra ordentligt.
LINOLEUM		Linoleum består av finmalet linoleumgranulat, som framställs av ren oxiderad, vegetabilisk linolja och naturlig sav, tillsatt trämjöl, kalk och färgpigment. Linoleum valsas ut på en impregnerad pappersbaksida. Som finish används en vattenbaserad, tvärbunden akrylfinish.	Grundrengöring: Vid svårbehandlad smuts, blöt ytan med vatten och linoleumvård i 5 minuter. Bearbeta sedan försiktigt med en mjuk svamp eller trasa. Avsluta med att torka bort det smutsiga vattnet med en trasa.	För att förhindra bestående fläckar rekommenderas underlägg. Om fläckar ändå uppstår är det viktigt att avlägsna dem så fort som möjligt för att förhindra att de tränger ner i materialet. Ytan rengörs med ett neutralt rengöringsmedel upplöst i vatten.	Linoleum tål värme upp till 70°C. Använd alltid underlägg eftersom grytor, stekpannor etc lätt överstiger värmegränsen. Vattenkokare och kaffekokare kan avge kondens som kan skada ytan och skarvar. Skurpulver, stålull eller andra slipande rengöringsmedel bör undvikas då det kan repa linoleumen och förstöra ytans akrylfinish.

Bänkskivor av massivt trä är en naturprodukt. Färgen och ådringen som din bänkskiva har är unik för din bänkskiva. Det kan därför förekomma mindre skillnader mellan din bänkskiva och de vägledande prover som finns i vårt katalogmaterial och hos våra återförsäljare. Alla våra massiva bänkskivor är tillverkade av FSC-certifierat trä.

Hushållsapparater som kaffebryggare, brödrostar eller liknande, som avger konstant värme, får inte placeras direkt på en bänkskiva i massivt trä. Värmekällan måste placeras på ett värmeavvisande underlag för att undvika missfärgningar och sprickbildning.

Skivorna har genomgått en process, där oljan polerats in i skivan, för att säkerställa att oljan trängt in så djupt som möjligt i träet. Efter montering men innan skivan tas i bruk ska den behandlas enligt punkterna 1–4. Under de första veckorna skall skivan oljebehandlas till träet är helt mättat. För fortsatt optimal motståndskraft rekommenderar vi att skivan underhålls efter behov min. 2–4 gånger om året och behandlas med olja enligt följande:

1. Skivan rengörs på alla synliga fram- och bakkanter samt på synliga bänkytor. Slipa skivan med slipsvamp. Om skivan har fläckar som är svåra att tvätta bort kan man använda en bit sandpapper av grovleken 180 och därefter en slipsvamp.

2. Påför ett tunt skikt olja på alla synliga framoch bakkanter samt på synliga bänkytor. Låt oljan torka i max. 10 min.
3. Torka av skivan grundigt med en luddfri bomullstrasa, så att inga blöta fläckar kommer tillbaka.

4. Inom de närmaste 8 timmarna efter behandlingen får bänkskivan inte komma i kontakt med vatten. Vänta därför innan du börjar använda den.

5. Oljan är endast avsedd för massivt trä och ska genast torkas av vid spill. Kom ihåg att göra plats för möbler, vägg, golv, luckor mm.

För daglig rengöring rekommenderas vanligt tvålatten. Använd inte diskmedel. Använd aldrig rengöringsmedel som innehåller ammoniumklorid eller skurpulver. Ammoniumklorid kan missfärga massivt trä.

Kom ihåg: Oljetrasor kan själv-antända. Använda trasor ska brännas upp eller förvaras i en glasburk med tättslutande lock. Oljan ska förvaras oåtkomligt för barn, samt torrt och frostfritt.

För fortsatt optimal motståndskraft rekommenderar vi att skivan underhålls efter behov (ca 2–4 gånger om året) på samma sätt som innan skivan togs i bruk när den var ny.

Kom ihåg: Skivor som INTE underhålls kommer att bli en besvikelse.

Bänkskivor av natursten är naturprodukter. Det kan därför förekomma mindre skillnader vad gäller färg/ådring och fläckar mellan din bänkskiva och de färgprover som finns i vårt katalogmaterial och hos våra återförsäljare. I många typer av sten kan det förekomma små fördjupningar eller hål i ytan. Natursten är uppbyggt av mineraler och innehåller kvarts, fältspat och muskovit. Sammansättningen av dessa mineraler gör att natursten är mycket slitstarkt och samtidigt är det den enklaste naturstenen att underhålla.

Bänkskivor av kompositsten är gjutna material. Det kan även där förekomma mindre skillnader mellan din bänkskiva och de färgprover som finns i vårt katalogmaterial och hos våra återförsäljare. Kompositsten är tillverkad av 95 % kvarts, färgpigment och bindemedel av harts. I enfärgade skivor kan det förekomma koncentrationer av färgpigment.

För att skydda naturstenen mot smuts och fett är det viktigt att tillföra stenen såpa eller stenolja, speciellt vid mattslipad yta. Som alternativ kan antifläck användas för att försegla ytan. Genom att använda Stenolja framhäver man skivans färg och struktur.

En skiva av natursten eller kompositsten rengörs med varmt vatten. Vid grövre nedsmutsning kan Surface Cleaner användas till båda materialen. Till kompositsten kan även Q-action användas. För uppfräschning finns polish till kompositskivor.

Natursten och kompositsten kan tåla påverkan av värme från t.ex. kastruller och stekpannor en kortare stund. Låt dock aldrig heta kastruller, stekpannor och annat stå för avkylning på bänkskivorna. Lägg i så fall alltid ett underlägg under kastrullen/stekpannan. Annars kan bänkskivan i värsta fall spricka och kompositskivor kan missfärgas. Rengöringsmedel som avkalkningsmedel, klorin, sprit m.m. ska alltid torkas bort direkt från bänkskivan med urvriden trasa. Om de ligger kvar under en längre tid på bänkskivan, kan de skada ytan. Bänkskivor av natursten har en tålig yta, men man bör ändå vara uppmärksam på att både natursten och kompositsten kan få repor.

En bänkskiva i marmor är en klassisk skönhet i köket. Marmor är en bergart som tillkommit genom kristallisering av kalksten. Marmor bryts på samma sätt som natursten men är i jämförelse med natursten en porösare och mjukare stenart. På grund av mineralinnehållet i skivorna så måste man räkna med att hårdhet, färg och struktur varierar inom samma skiva. Varje marmorskiva är unik och det är vanligt med små fördjupningar och sprickbildningar i ytan som inte kan jämnas ut. Det har dock ingen betydelse för skivans hållbarhet.

Marmor är INTE motståndskraftigt mot syror! Syrehaltiga vätskor (sura rengöringsmedel, citron etc.) kan fräta och lämna matta fläckar på bänkskivan. Räkna därför med mer underhåll av marmor i jämförelse med exempelvis natursten.

Vi rekommenderar att skivan grundbehandlas med den medföljande stenoljan efter behov. Om en förseglad yta önskas kan Antifläck användas. Inför förseglingen ska skivan vara rengjord, gärna med hjälp av Surface Cleaner.

En grundbehandlad marmorskiva rengörs dagligen genom avtorkning med varmt vatten.

Marmor kan tåla värmepåverkan från exempelvis stekpannor och kastruller under kortare tid. Kokheta grytor och annat får dock aldrig ställas på kylning på bänkskivorna. Använd alltid ett grytunderlägg mellan kokkärlet och bänkskivan. Utan denna åtgärd kan skivan i värsta fall spricka. Färgande vätskor ska omedelbart avlägsnas, eftersom de kan missfärga skivan. Marmor har en stark yta, men den kan repas av hårda föremål.

ALLMÄN INFORMATION		SKÖTSEL INNAN ANVÄNDNING	DAGLIG SKÖTSEL	ÖVRIGA RÅD
KVARTSIT 	Kvartsit är ett material som bildats av naturen under många miljoner år. Kvartsit är en metaforisk sten som huvudsakligen består av mineralkvarts. Kvartsit är vanligtvis ljus i färg, men mineraler i grundvatten har förändrat flera kvartsitstenar, både i färg och struktur. Kvartsit är ett hårt material som granit, men med färger och struktur som påminner mer om marmor.	För att skydda kvartist mot smuts och fett är det viktigt att tillföra stenen såpa eller stenolja, speciellt vid mattslipad yta. Som alternativ kan antifläck användas för att försegla ytan. Genom att använda Stenolja framhäver man skivans färg och struktur.	En grundbehandlad kvartsitskiva rengörs dagligen genom avtorkning med varmt vatten. Vid grövre nedsmutsning kan Surface Cleaner användas.	Kvartsit kan tåla värmepåverkan från exempelvis stekpannor och kastruller under kortare tid. Kokheta grytor och annat får dock aldrig ställas på kylning på bänkskivorna. Använd alltid ett grytunderlägg mellan kokkärlet och bänkskivan. Utan denna åtgärd kan skivan i värsta fall spricka. Färgande vätskor ska omedelbart avlägsnas, eftersom de kan missfärga skivan.
KERAMIK 	Bänkskivor av keramik består av sand, fältspat, lera och naturliga färgpigment. Skivorna pressas och värmebehandlas vid en temperatur på ca 1200°C. Under den 12 mm tjocka skivan sitter ett glasfibernät för att ytterligare stabilisera skivan. Ytan är ogenomtränglig samt porförsglad och kräver minimalt med underhåll. Mindre färgvariationer kan förekomma i förhållande till referensproverna.	Keramik absorberar i stort sett inte vätskor och behöver därför inte behandlas.	Underhålls genom avtorkning med varmt vatten. Vid grövre nedsmutsning kan Surface Cleaner användas.	Eftersom skivan vid tillverkning uppvärmts till ca 1200°C är keramik värmebeständigt. Vi rekommenderar dock inte att skivan utsätts för temperatur över 300°C, eftersom det finns risk att spänningar i skivan kan ge sprickor.
DEKTON 	Dekton från Cosentino är ett helt nytt, extremt slitstarkt material som tillverkas av olika mineraler. Dekton har en hög hållbarhet och unika tekniska funktioner och kan därför användas både inomhus och utomhus. Skillnader i färgnyanser förekommer ofta i Dekton, referensproverna är bara vägledande.	Dekton absorberar i stort sett inte vätskor och behöver därför inte behandlas.	Skivorna torkas av med en mjuk trasa som doppats i rent varmt vatten och sedan vridits ur. Bänkskivor av Dekton klarar alla de syror och kemikalier som används dagligen i hushållsarbetet.	Dekton tål höga temperaturer utan att bänkskivan skadas eller spricker. Planlimmad diskho: Diskhons fläns är synlig. Diskhon är inte 100% plan så det kan förekomma "flimmer" i flänsen.
ROSTFRITT 	Rostfritt stål är ett material med en silkesmatt yta och kan lätt kombineras med alla färger som numera finns i ett modernt kök. Rostfritt stål är ett hållbart, miljövänligt och hygieniskt material. Samtidigt är det ovanligt slitstarkt och motståndskraftigt mot vätskor som används inom hushållet (dock inte syror) och kan varken rosta eller flagna.	Efter avslutad montering av bänkskivan av stål tas skyddsfilmen bort från ytan, och lim från filmen torkas bort med sprit eller liknande. Sedan påförs impregneringsolja, som försiktigt gnids in med en fuktig trasa, alltid i samma riktning som bänkskivan är borstad – vänta i cirka 10 minuter och sedan torkas den av med en fuktig trasa, tills skivan är "fettfri". Denna behandling kan med fördel utföras regelbundet, eftersom stålets yta då blir mer motståndskraftig.	Efter användning torkas bänkskivan bara av med en fuktig trasa. Torka efter med en torr trasa för att slippa kalkavlagringar. Undvik stålull, eftersom den kan efterlämna små partiklar som kan utveckla sig till rostfläckar. Undvik även att lämna grytor och stekpannor av gjutjärn på bänkskivan, eftersom dessa kan orsaka rostfläckar.	Om det blir rispor i bänkskivan kan man putsa den försiktigt med en specialsampa, alltid i samma riktning som den färdiga bänkskivan är borstad och aldrig med vanligt slippapper. Sedan utförs impregneringen igen. Bänkskivan kommer att med tiden få en patina med repor som bara gör skivan vackrare.

Återvinning

Använd denna generella guide för hur detaljerna sorteras på återvinningscentralen.
Undersök vad som gäller i din kommun!

Material	Återvinns som
Stommar	Trä
Gångjärn, beslag och skruvar	Metall
Handtag och knoppar	Metall
Lådor	Metall och trä
Lådskenor	Metall
Blandare	Metall
Vask i rostfritt stål	Metall
Vask i porslin	Sten eller porslin
Vask i komposit	Sten eller porslin
Vattenlås	Plast
Luckor och snickerier i alla utföranden	Trä
Bänkskiva i laminat	Trä
Bänkskiva i massivt trä	Trä
Bänkskiva i rostfritt stål	Metall
Bänkskiva i sten	Sten eller porslin
Bänkskiva i Silestone och Dekton	Sten eller porslin
Glashyllor och vitringlas	Glas
Insatsfack i plast	Hårdplast eller brännbart
Insatsfack i metall	Metall
Belysning och elektronik	Elektronik
Wellpappsemballage och hörnskydd	Wellpapp
Emballage av plast	Mjukplast
Transportpall	Trä
Vitvaror	Elektronik eller vitvaror

Ballingslöv®

Ballingslöv AB, 281 87 Ballingslöv
Tel +46 451 460 00 | info@ballingslov.se
ballingslov.se

Dörrar

Dörrarna i och till er bostad är utformade för att vara funktionella och hållbara. Här följer anvisningar för hur ni rengör och underhåller era dörrar.

MÅLADE INNERDÖRRAR

Produkterna är målade med färg för inomhusbruk med halvmatt glans, som uppfyller höga krav på täckningsförmåga och utseende, samt har hög motståndskraft mot de flesta hushållskemikalier, fett och lösningsmedel.

Bättra på färgen

Mindre skador bättras på med pensel. Fråga din färghandel efter produkter avsedda för inomhusmöbler. Större skador kräver spackling och ommålning. Testa att färgen är lämplig på ett mindre parti på exempelvis dörrens bakkant för att försäkra dig om att den tänkta produkten är kompatibel med ytbehandlingen. Tänk på att karm och dörrblad kan ha olika ytbehandling.

Rengöring

Använd vanliga rengöringsmedel, dock inte alkaliska. Använd inte produkter som kan repa eller lösa upp ytan. Undvik lösningsmedel, skurpulver, stålull etc. Fukta ytan nerifrån och upp, och rengör sedan uppifrån och ner, för att undvika ränder. Torka sedan av.

Underhåll

I regel krävs enbart rengöring, såvida ingen skada uppstått eller om slitaget har varit onormalt.

Under de första två åren gör ni i första hand en felanmälan via Boportalen om ni får problem med dörrar eller garderober. Därefter kontaktar ni i första hand leverantören direkt.

Fönster & fönsterbänkar

Era fönster håller hög standard och är valda för att bevara ett bra och sunt inomhusklimat.

KONDENS PÅ FÖNSTER

Fönster med god isoleringsförmåga (lågt U-värde) kan efter kalla nätter få kondens på ytterrutans utsida. Det har inget samband med dålig kvalitet, snarare tvärtom. Det beror på att fönstret isolerar så effektivt att nästan ingen värme tränger ut till det yttersta glaset. Under en klar och kall natt kan den yttre glasskivan kylas ner och när värmen återvänder kan glaset vara kallare än utomhusluften. Om det dessutom är hög luftfuktighet kan det sätta sig som kondens på glasrutan. Kondensen förekommer i regel under korta perioder på våren och hösten när temperaturskillnaden är stor mellan dag och natt. Kondensen bildas på natten och försvinner oftast på morgontimmarna så snart uteluften blir varmare.

PERSIENNER

Om ni sätter egna persienner i fönstren, tänk på att mörka persienner kan bli mycket varma av solinstrålning, vilket gör att temperaturen mellan glasen kan bli så hög att sprickor i glaset uppstår. Att sätta persienner mellan glasen kan orsaka skador på era fönster, sätt därför endast ljusa persienner på insidan av fönstret. Tänk på att ni kan få ljudproblem om ni borrar i karmen.

RENGÖRING & UNDERHÅLL AV FÖNSTER

Fönsterglasets måste rengöras och fönstrets gångjärn behöver smörjas regelbundet. Följ anvisningarna från er fönsterleverantör.

FÖNSTERBÄNKAR AV NATURSTEN

För regelbundet underhåll räcker det att ni torkar av ytan med en fuktig trasa. Observera att ytan som ofta är polerad är känslig mot sura vätskor. Det är därför viktigt att torka upp vattenspill.

Se utförliga skötsel- och underhållsanvisningar från er leverantör.

Under de första två åren gör ni i första hand en felanmälan via Boportalen om det uppstår fel på era fönster eller fönsterbänkar som ni inte själv har orsakat. Därefter kontaktar ni din leverantör direkt.

Lås & nycklar

*Genom att sköta om låsen till er bostad kommer de att fungera under en lång tid.
Skötselanvisningar för låscylinder och nycklar finns på nästa sida från leverantören.*

NYCKLAR

Kontrollera de nycklar som används ofta, de slits med tiden. Om ni vill beställa fler nycklar till er bostad, kontakta den som är säkerhetsansvarig i er bostadsrättsförening för information om hur ni går till väga. Det är viktigt att ni visar kontraktet för bostaden och legitimation så att ingen obehörig får tillgång till nycklar. Tips & skötsel finns på leverantörens hemsida Norrtälje Låsservice AB.

Trappor

Tänk på din trappa som du gör med dina övriga favoritmöbler och ta hand om den på ungefär samma sätt så har du tagit dig en bra bit på väg följ sedan Drömtrappors skötselråd.

För inspektion av vinden finns en vindstrappa, tänk på att vinden inte är till för att förvara saker på.

Ta hand om din inomhustrappa

Nu ligger bollen hos dig, ta hand om din trappa på samma sätt som du tar hand om dina möbler.
Skötselråd för alla typer av ytor och material på trappor från Drömtrappor AB.

Generellt om trappor i trä

Trä är ett levande material

Nyansskillnader mellan lameller eller hela steg beror på träets naturliga variationer.

Både trä och ytbehandlingar färgförändras över tid vid exponering av normalt solljus.

Kvistgulning uppstår normalt efterhand när barrträ ytbehandlas med täckfärg eller bets/lasyr. Trä expanderar och drar ihop sig i takt med att temperatur och luftfuktighet ändras, vilket under vissa omständigheter kan påverka detaljers passform och orsaka ljud. Detta är helt normalt och en del av din trappas naturliga skönhet. Om ljuden blir kraftiga eller glapp uppstår med tiden kan trappans infästning måsta efterdras för att förhindra dessa problem.

Skötselråd - Lackade & täckmålade ytor

Trappor som behandlats med vattenburen UV-härdande lack eller färg alternativt syrahärdande täckfärg har hög tålighet mot fläckar och repor. Den behåller sin naturliga fräschhet år efter år om den sköts med omsorg.

Städning

Trappan ska regelbundet dammsugas och avtorkas. Städning av trappan ska ske med så torra metoder som möjligt.

Fläckar kan lätt avlägsnas med en trasa fuktad med ljummet vatten och ett mildt allrengörings- eller diskmedel.

Underhåll

Trappor är i allmänhet utsatta för hårt slitage. Behandla därför regelbundet utsatta ytor med polish i samband med rengöring.

Vid omlackering eller bättring skall ytan först rengöras och sedan lätt slipas med ett finkornigt slippapper (korn 180–240).

Slipdammet avlägsnas noggrannt med lätt fuktad trasa och lackering/om målning görs inom ett dygn efter slipningen.

Bättring kan göras med de flesta i detaljhandeln förekommande vattenbaserade lacker och färger, t.ex. halvmatt parkettlack och halvmatt syntetisk färg. Följ alltid de instruktioner som finns angivna på förpackningen.

Om osäkerhet råder, testa först på en mindre yta och kontrollera vidhäftningen mellan skikten genom att skrapa med en kniv.

Sker ej skötsel och underhåll av trappa enligt anvisningen gäller ej leverantörens garantiåttaganden.

Fasad & tak

Den yttre miljön i ditt bostadsområde påverkas i stor utsträckning av utseendet på byggnadernas fasader. Förutom att vara en del av husets exteriör är fasaden också en viktig detalj i det klimatskal som skyddar ditt hus från yttre faktorer, såsom vatten och vind.

För att säkerställa en hög standard och rätt kvalitet arbetar vi med omfattande kvalitetssystem under byggtiden eftersom noggrannhet i utförandet är avgörande för att uppnå ett gott resultat. För att upprätthålla funktion och utseende är det av stor vikt att ni som boende är varsam och inte skadar fasaden. Eftersom det är bostadsrättsföreningen som äger huset måste styrelsen godkänna all typ av håltagning (exempelvis för belysning, vädringsstång eller vägghängda blomkrukor) i fasaden.

Panel – Träpanel 22 x 145 mm, Z-panel.

Fönster – Elitfönster Original Objekt Alu. Kulör på trädelen: NCS S 0500-N. Kulör på utvändigt aluminium: NCS S 5502-Y.

Tak – Bandtäckt plåt från Lindab.

ANVÄNDAR- OCH SKÖTSELMANUAL

Inledning

Småländsk kvalitet sedan 1924!

I dagens samhälle ställs allt högre krav på byggnader för att vi ska kunna bo tryggt & säkert, hälsosamt, energisnålt & hållbart. Vi levererar kvalitetsprodukter som uppfyller dessa behov. Dokument beskriver produkternas funktioner och hur de ska underhållas.

Innehållsförteckning

1. Användarmanual

1.1 Vridfönster	2
1.2 Fönsterprodukter med Kipp-dreh beslag	4
1.2.1 Felbetjäningsspärr	
1.3 Kopplingsfunktion inåtgående 2+1 bågar	6
1.4 Kopplingsfunktion utåtgående 2+1 fönsterdörr ...	7
1.5 Underkantshängda fönster	8
1.6 Hantering av passiv del på pardörr eller fönster med mötesbågar	9
1.6.1 Utåtgående pardörr och fönster med kantregel	
1.6.2 Inåtgående	
1.7 Broms.....	10
1.8 Beslag för barnsäkerhet.....	11
1.8.1 Handtagsspärr KISI2	
1.8.2 Spärranordning Assa 184	
1.8.3 Barnsäker broms Assa 160S	
1.8.4 Barnskyddande vädringsbeslag Assa 92	
1.8.5 Barnskyddande vädringsbeslag Assa 93	
1.9 Montera och lossa handtag.....	16
1.10 Hantera löstagbara spröjs.....	17
1.11 Ventiler.....	18
1.11.1 Titon tryckventil	
1.11.2 Titon select	
1.11.3 Biobe	
1.11.4 Fresh AL-dB 450	
1.11.5 Fresh 31F	
1.11.6 Omega Max och Omega Max ljud	

2. Kondens

2.1 Invändig kondens	22
2.2 Utvändig kondens.....	23
2.3 Kondens mellan bågar i kopplade fönster.....	24

3. Underhåll

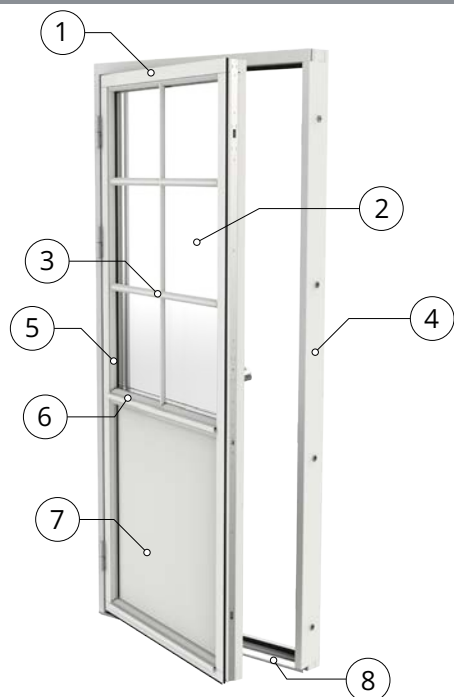
3.1 Allmänt om fönsterunderhåll	25
3.2 Ytbehandlade material.....	25
3.2.1 Ytbehandlat trä	
3.2.2 Lackerade aluminiumprofiler	
3.3 Rengöring av glas.....	26
3.3.1 Hårdbelagt energiglas	

3.3.2 Härdat glas	
3.3.3 Smutsavvisande glas	
3.3.4 Kondensminskande glas	
3.3.5 Polykarbonatglas	
3.4 Underhåll av beslag	29
3.4.1 Vridfönster	
3.4.2 Utåtgående sidhängda produkter	
3.4.3 Inåtgående sidhängda, underkantshängda produkter	
3.4.4 Broms för fönster och dörrar	
3.5 Övrigt.....	39
3.6 Drift-och skötselinstruktion för persienner och Plissé.....	40
3.6.1 Driftinstruktion persienn och Plissé	
3.6.2 Skötselinstruktion persienner och Plisséer	
3.6.3 Barnsäkerhet persienner och Plisséer	
3.7 Dammfilter i vädringsluckor.....	47
3.8 Myggnät.....	49

4. Garanti

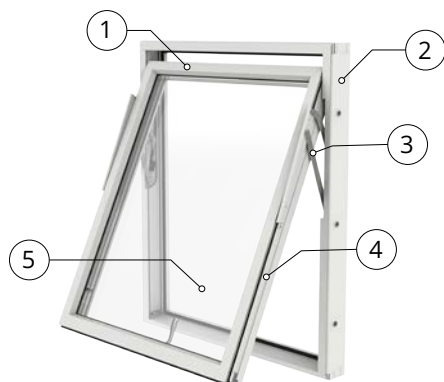
1. Användarmanual

Fönster omfattas av många olika begrepp som man kanske inte normalt är insatt i. Bilderna nedan anger de vanligaste begreppen på några detaljer i våra fönsterprodukter.

Fönsterdörr i trä

1. Dörrblad
2. Isolerruta
3. Spröjs
4. Karm
5. Glaslist
6. Glasningsskena
7. Fyllning
8. Tröskel

Vridfönster i trä med aluminiumbeklädnad

1. Aluminiumbeklädnad
2. Karm
3. Vridbeslag
4. Båge
5. Isolerruta

Inåtgående kopplat fönster i trä med aluminiumbeklädnad

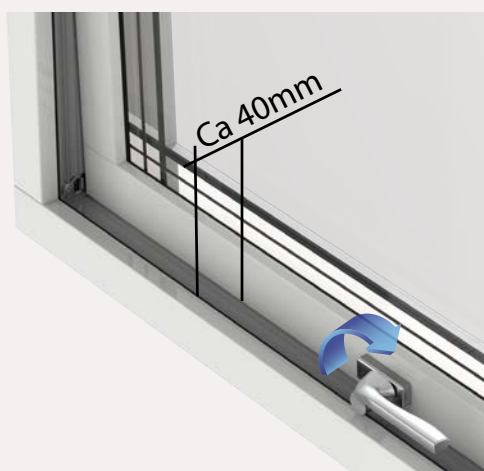
1. Innerbåge i trä
2. Isolerruta
3. Karm
4. Ytterbåge i aluminium
5. Enkelglas

1.1 Vridfönster

Ett vridfönster har ett inbyggt vädringsläge, en utfallsspärr samt ett putsläge för putsning av glasets utsida.

Vädringsläge som manövreras med handtaget.

- Vridfönster har ett inbyggt fast vädringsläge som aktiveras genom att spanjolett stängs i slutbleckens yttre uttag för låsning (a), regleras med handtaget. Genom att stänga handtaget i det yttre läget uppnås en vädringsfunktion samtidigt som bågen är fixerad i denna position.

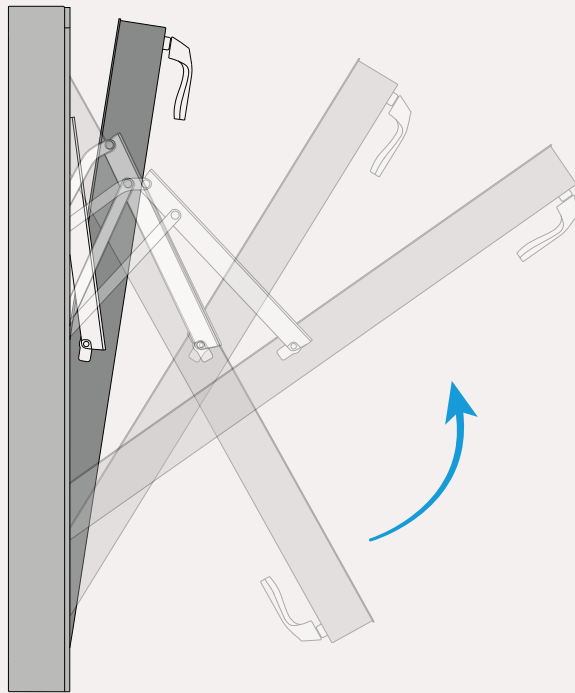
Inbyggd utfallsspärr i vridbeslaget.

- Vid öppning aktiveras utfallsspärren automatiskt. Spärren är placerad på karmens högra sida inifrån sett. Frigör spärr genom att dra den svarta delen inåt mot rummet utan att spärren är belastad. Funktionen återtas automatiskt när fönstret stängs.

Putsläge för putsning av glasets utsida.

- Vänd runt bågen till att spärren aktiveras. För att denna funktion ska fungera krävs att utvändig smyg inte sitter för långt ner på fönstrets överstycke vilket hindrar bågen att nå läget där spärren aktiveras.

- Frigör spärr efter putsning genom att dra den svarta delen inåt mot rummet utan att spärren är belastad. Vänd runt bågen och stäng fönstret.

1.2 Fönsterprodukter med Kipp-dreh beslag

En fönsterprodukt med Kipp-dreh funktion kan öppnas som ett sidhängt fönster samt som ett underkantshängt fönster för vädringsmöjlighet.

1

Handtag rakt nedåt, fönstret är stängt.

2

Handtag i horisontellt läge, fönstret kan nu öppnas i överkant för vädring.

3

Handtaget vrids rakt upp för att öppna fönsterbågen i sidohängt läge. Notera att bågen måste vara tryckt mot karmen när handtag vrids. För att stänga fönstret, tryck bågen mot karmen, vrid handtaget nedåt till vertikalt läge.

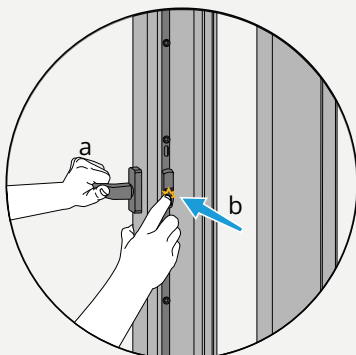

1.2.1 Felbetjäningsspärr

Återställande av Kipp-dreh båge

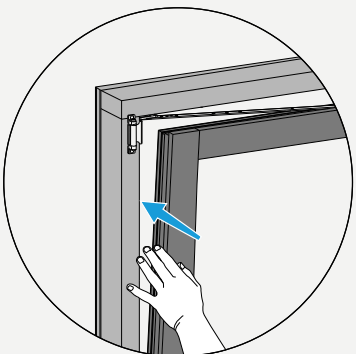
Om beslagets övre del av någon anledning hamnat ur sitt läge krävs att man återställer beslaget enligt följande:

1

Säkerställ att handtaget är i horisontellt läge. Om handtaget (a) är i annat läge ska felbetjäningsspärren (b) tryckas in samtidigt som handtaget vrids till horisontellt läge.

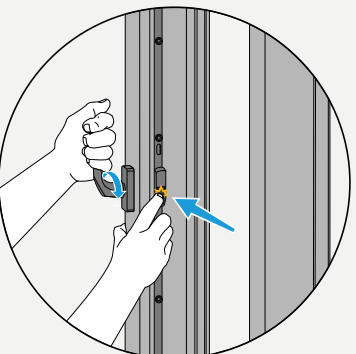
2

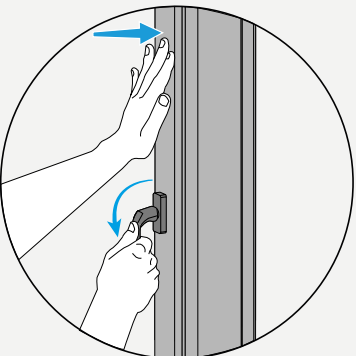
Tryck intill bågen på gångjärnssidan mot karmen samtidigt som handtaget vrids rakt upp till sidhängt läge med felbetjäningsspärren intryckt. Det här moment kan kräva hantering av mer än en person.

Bild 2 och 3

3

4

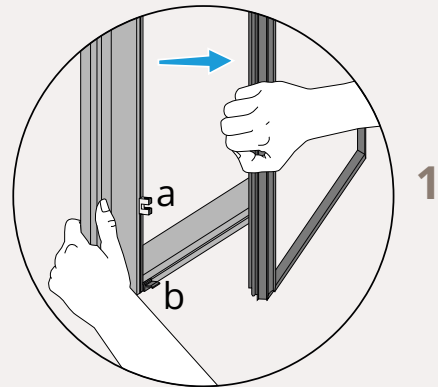
Stäng bågen och vrid ner handtaget till stängt läge. Kontrollera att öppningsfunktionerna fungerar enligt avsnitt 1.2.

Bild 4

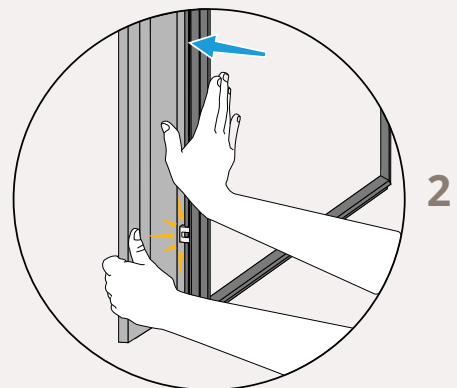
1.3 Kopplingsfunktion inåtgående 2+1 bågar

Kopplade inåtgående fönsterbågar och dörrblad kan delas vilket möjliggör putsning av glasen.

När fönstret är öppet i sidhängt eller i underkantshängt läge kan bågarna delas med ett handgrepp.

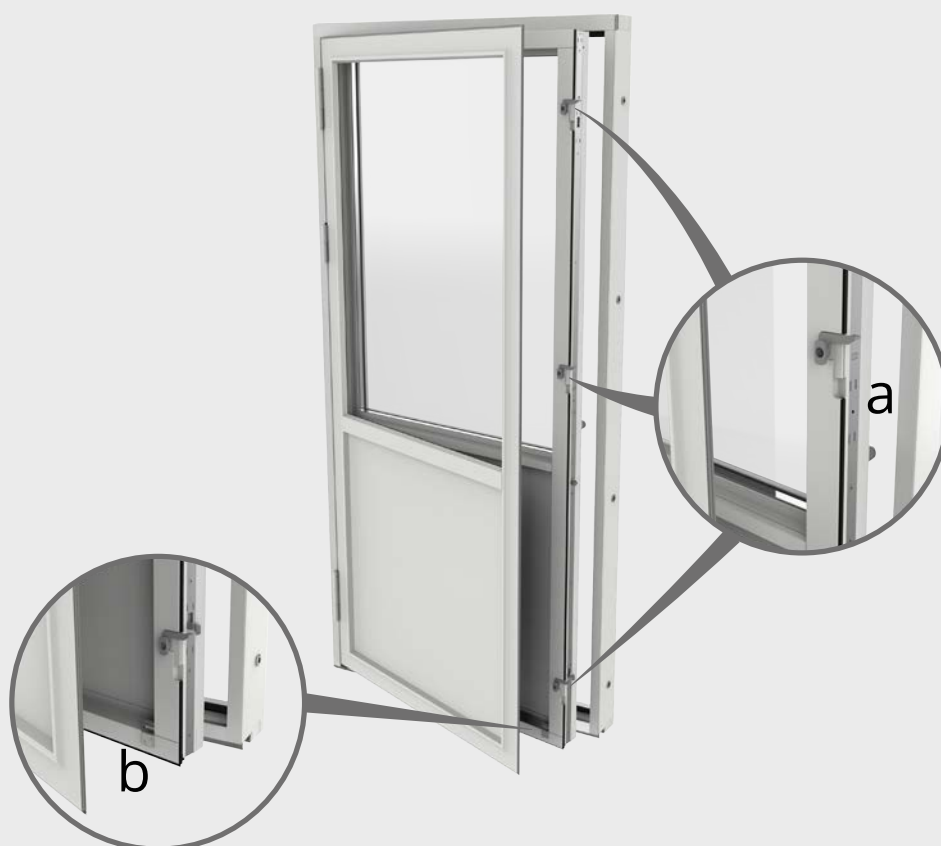

Bågarna kopplas ihop genom att snäppa ihop dem med ett lätt tryck, notera att ytterbågen skall vila på blecket (b). Se till att alla kopplingsbeslag (a) är aktiverade innan bågen stängs.

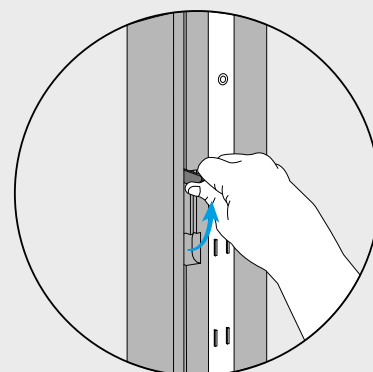

1.4 Kopplingsfunktion utåtgående 2+1 fönsterdörr

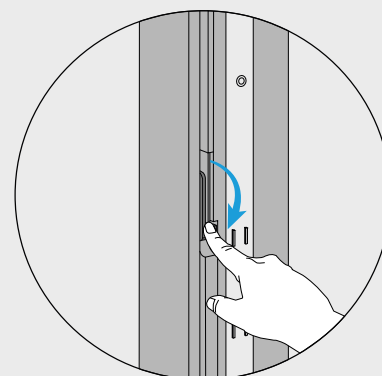
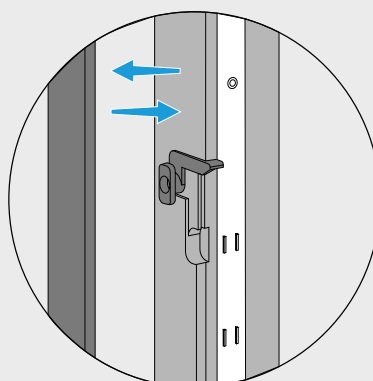
Kopplade dörrblad kan delas vilket möjliggör putsning av glasen.

När fönsterdörren är öppen kan dörrbladen delas genom att de tre kopplingsbeslagen (a) vrids upp enligt bild. Var noga med att inte stänga inre dörrbladet när kopplingsbeslagen är öppnade.

Dörrbladen kopplas samman genom att trycka ihop dem och vrida tillbaka kopplingsbeslagen (a) till sina ursprungliga lägen. Notera att ytterbågen ska vila på blecket (b) som sitter på innerbågens nedre kant.

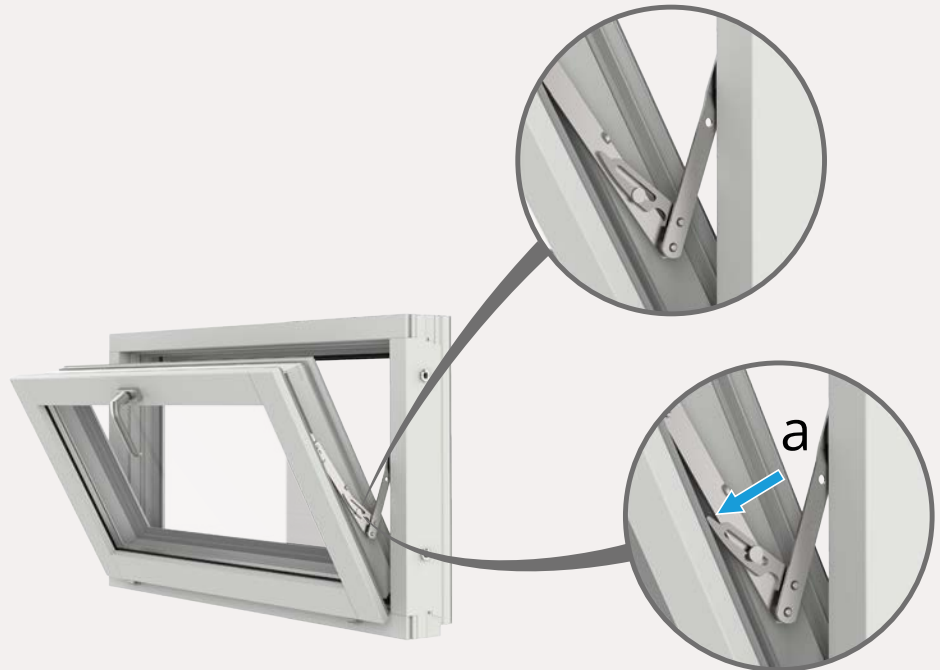
1.5 Underkantshängda fönster

Inåtgående underkantshängda fönster har ett saxbeslag med inbyggt vädringsläge, beslaget kan även öppnas i putsläge för att möjliggöra putsning av glasets utsida.

När fönstret öppnas hamnar bågen i vädringsläget, för att nå putsläget frikopplas spärren (a) i saxbeslaget utan att spärren är belastad varpå båge kan öppnas till putsläge med maximal öppning på ca 60° – 90°. Tänk på att när spärren (a) frikopplas ska bågen hållas emot med handkraft för att hindra att den faller fritt. Vid större fönsterstorlekar sitter spärr på båda sidorna om bågen. Se avsnitt 1.3 för delning av kopplade bågar vid putsning.

Spärrarna återaktiveras automatiskt vid stängning.

Vädringsläge

Putsläge

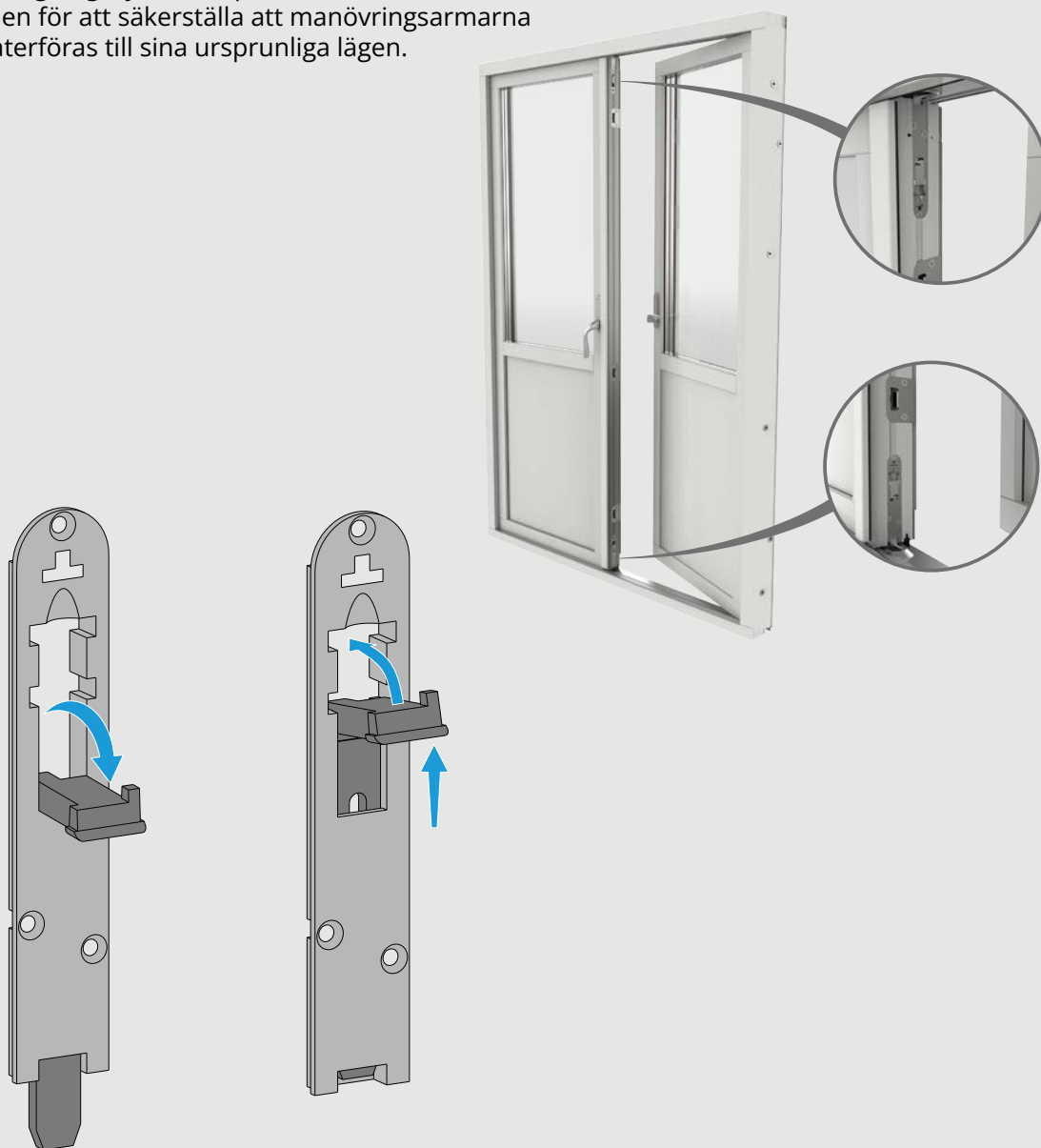
1.6 Hantering av passiv del på pardörr eller fönster med mötesbågar

Pardörr eller fönster med mötesbågar består av en aktiv och ett passiv del. Den aktiva delen måste öppnas före den passiva delen. Den aktiva delen öppnas alltid med ett handtag, den passiva delen kan vara utrustad med ett handtag eller med kantreglar som beskrivs nedan.

1.6.1 Utåtgående pardörr och fönster med kantreglar

Kantregel är placerad på den passiva delens övre och nedre kant på låssidan.

- Vid öppning av passiva delen måste den aktiva delen öppnas så mycket att kantreglarnas utfällbara manöverarmar blir åtkomliga.
- Fäll ut manöverarmen och dra reglaget mot bågens mitt samt fäll in manövringsarmen i öppningsläge.
- Vid stängning trycks den passiva delen mot karmen för att säkerställa att manövringsarmarna kan återföras till sina ursprungliga lägen.

1.6.2 Inåtgående

Inåtgående pardörr och fönster med mötesbågar.

- Öppna den aktiva delen så att den dolda manöverarmen på den passiva delen blir åtkomlig.
- Öppna den passiva delen genom att vrida manöverarmen inåt.
- Vid stängning trycks den passiva delen mot karmen för att säkerställa att manöverarmen kan återföras till sitt ursprungliga läge.

1.7 Broms

Om sidhängt fönster eller fönsterdörr är utrustad med en broms så är den placerad i bågens överstycke och sammankopplad med karmöverstycket.

- Med handtaget i stängt läge hålls bågen med friktion i önskat läge.
- Med handtaget i öppet läge är bromsen frikopplad.

Tänk på att om produkten är öppen vid hård vind kan bromsen bli överbelastad och tappa sin funktion varpå produkten kan skadas.

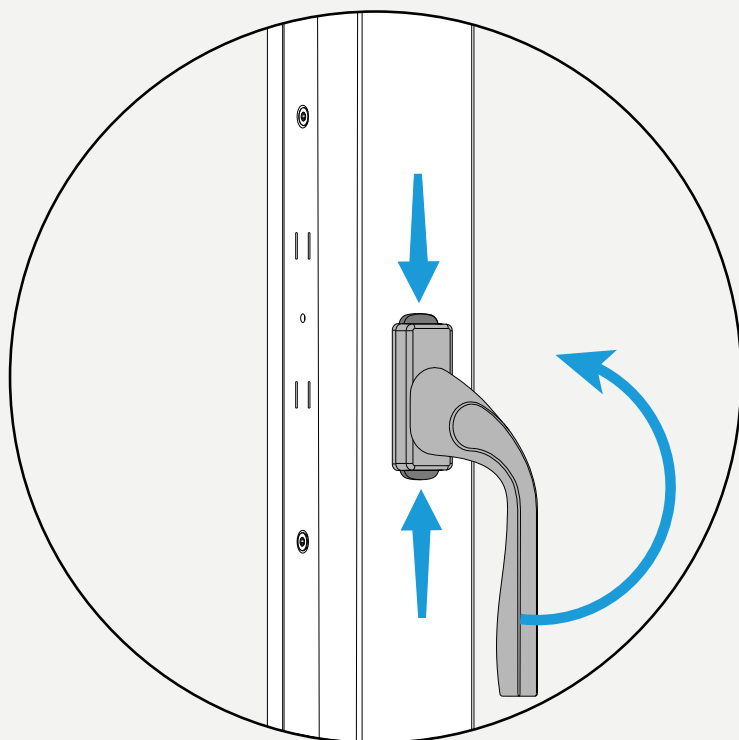
1.8 Beslag för barnsäkerhet

Hantering av olika typer av barnsäkra beslag se nedan.

1.8.1 Handtagspärre KISI2

Se instruktion nedan för att lossa spärren.

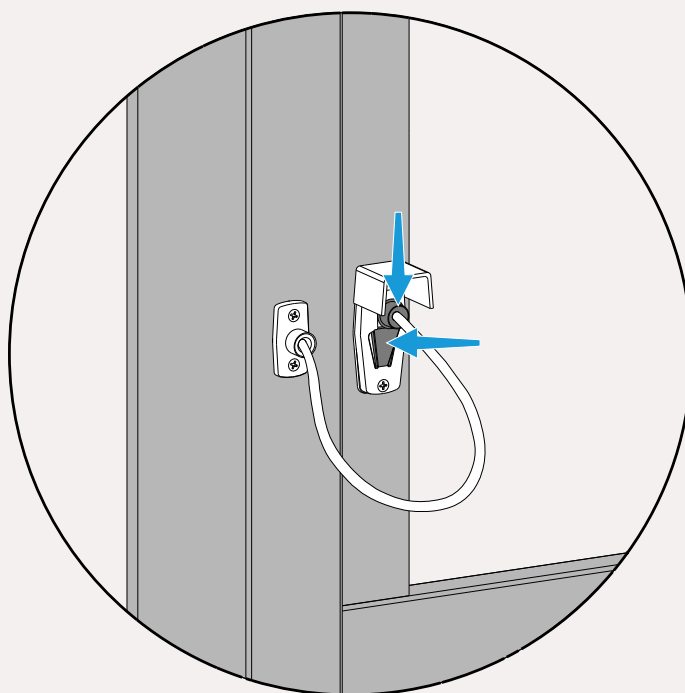
1. Frigör spärren genom att trycka in beslagets övre och nedre spärren enligt bild, vrid handtaget medan spärren är intryckta.
2. Spärren återaktiveras automatiskt vid stängning av handtaget.
3. Notera att om spärren sitter på ett fönster med Kipp-dreh funktion som är öppnat i sidhängt läge så låser spärren handtaget. För att stänga följ instruktion i punkt 1.

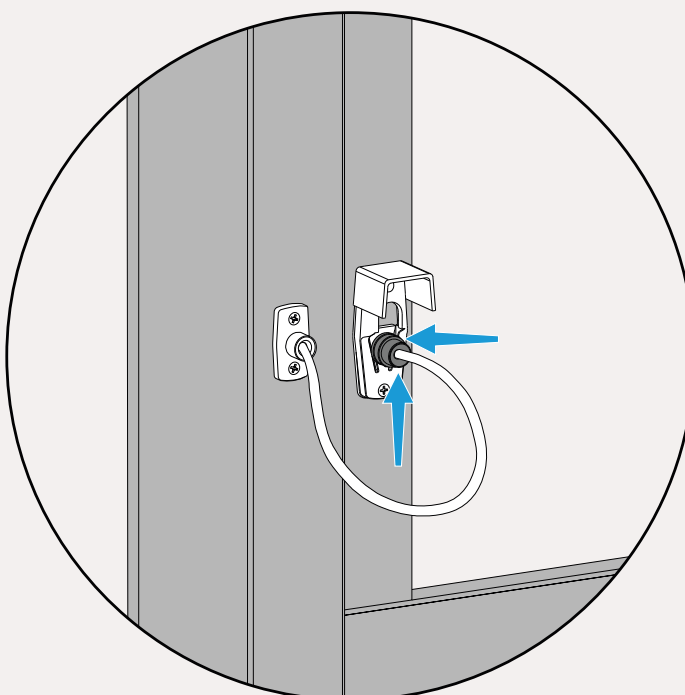
1.8.2 Spärranordning Assa 184

Se nedan instruktion för att lossa och återkoppla spärren.

Spärranordningen kan frigöras genom att den fjädrande låstungen på spärrbrickan trycks in samtidigt som kopplingen häktas av.

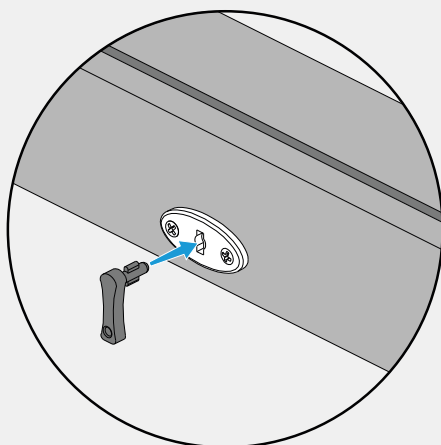

Återkoppla spärren genom att trycka kopplingen in mot beslaget och skjut uppåt

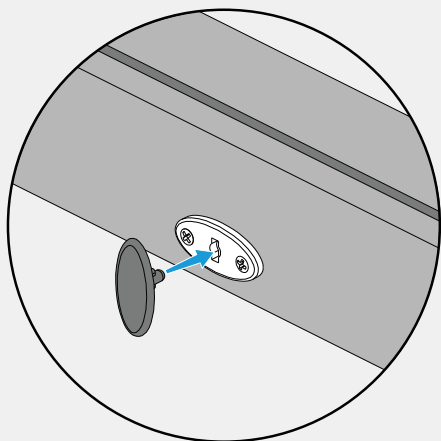
1.8.3 Barnsäker broms Assa 160S

Broms Assa 160S har en barnskyddande vädringsspärr som är aktiverad vid leverans. Denna spärr kan även frikopplas vilket ger samma funktion som en broms utan spärr.

- Broms med barnskyddande vädringsspärr aktiverad

För att öppna bågen förbi vädringsspärren måste den medföljande nyckeln sättas på plats och vridas. För att återaktivera vädringsspärrens funktion ska nyckeln vridas tillbaka till sitt ursprungsläge, detta kan göras både när bågen är öppen eller stängd. Barnsäkerhet uppnås endast då nyckeln är borttagen.

- Frikoppla barnskyddande vädringsspärr

Den barnsäkra vädringsspärren kan frikopplas permanent genom att använda den medföljande plastbrickan. Tryck i brickan och vrid ett kvarts varv varpå vädringsspärren är frikopplad.

1.8.4 Barnskyddande vädringsbeslag Assa 92

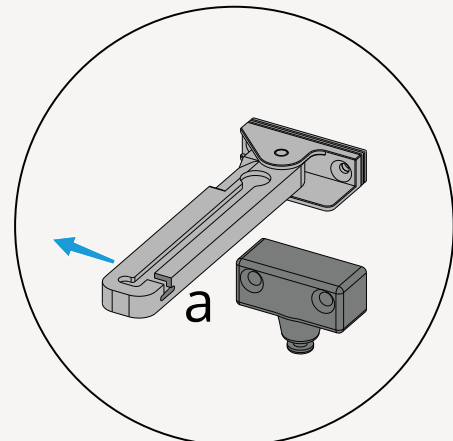
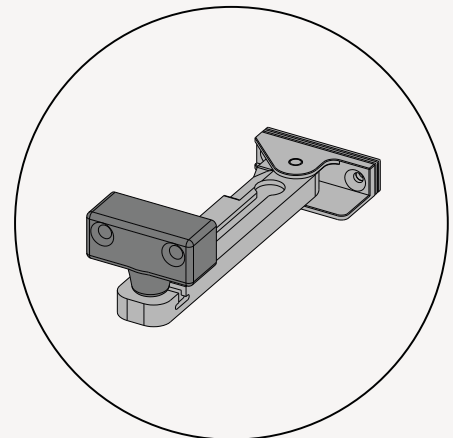
Beslag för barnsäker vädring på inåtgående fönster är placerat mellan bågens underkant och karmunderstyckets insida.

Beslaget har ett fast vädringsläge, som aktiveras automatiskt när fönstret öppnas till beslagets ändläge.

För att stänga fönstret från aktiverat vädringsläge ska armen tryckas åt sidan varpå bågen kan föras mot stängning.

För större öppning än vädringsläge kan beslaget frikopplas genom att armen trycks åt sidan genom anvisad öppning (a). Funktionen återtas automatiskt när fönstret stängs.

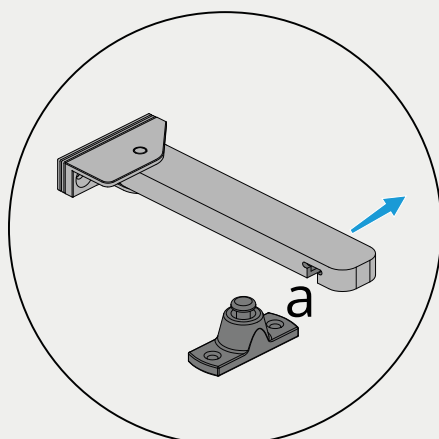
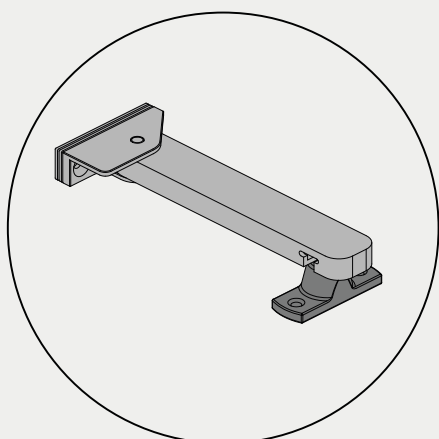

1.8.5 Barnskyddande vädringsbeslag Assa 93

Beslag för barnsäker vädring av utåtgående sidhängda fönster är placerat mellan insida av båges understycke och karmunderstycket.

Beslaget har ett fast vädringsläge som aktiveras automatiskt när fönstret öppnas till beslagets ändläge

För att stänga fönstret från aktiverat vädringsläge ska armen tryckas åt sidan varpå bågen kan föras mot stängning.

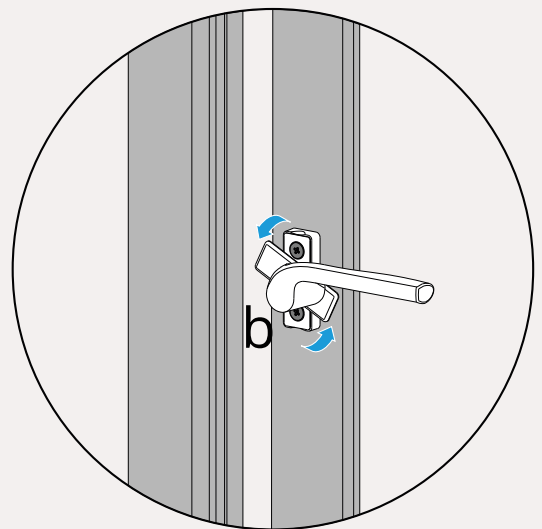
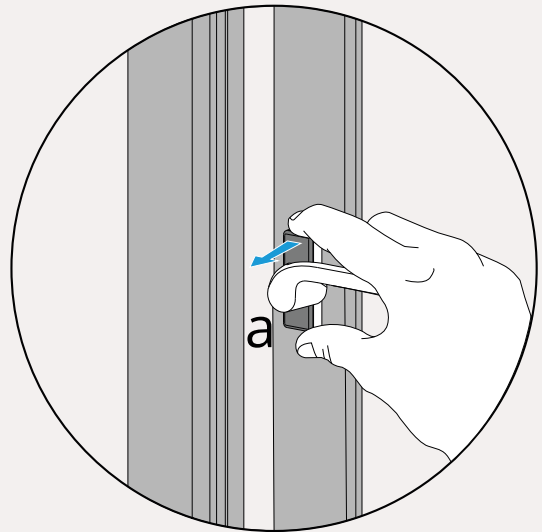
För större öppning än vädringsläge kan beslaget frikopplas genom att armen trycks åt sidan genom anvisad öppning (a). Funktionen återtas automatiskt när fönstret stängs.

1.9 Montera och lossa handtag

Detta avsnitt beskriver hur man lossar och återmonterar ett standardhandtag vid till exempel smörjning av spanjolett.

För att ta bort handtag

- Öppna fönster.
- Vrid täcklock (a) genom att lyfta lätt i kant och vrid så att skruvar (b) blir synliga.
- Lossa och ta bort skruvar och dra ut handtag.

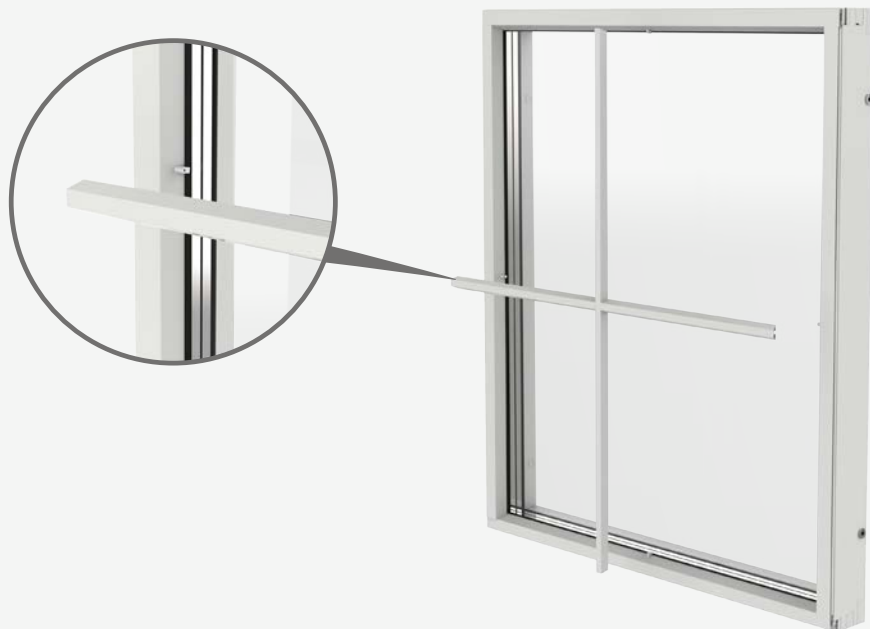
För att återmontera handtag

- För in handtagets sprint i spanjolett och passa in handtagshålet.
- Montera tillbaka skruvarna.
- Vrid tillbaka täcklock och stäng båge.

Notera att vid återmontering av handtag på vridfönster kan eventuellt spanjoletten behövas tryckas upp för att handtagets sprint ska kunna skjutas in i hålet.

1.10 Hantera löstagbara spröjs

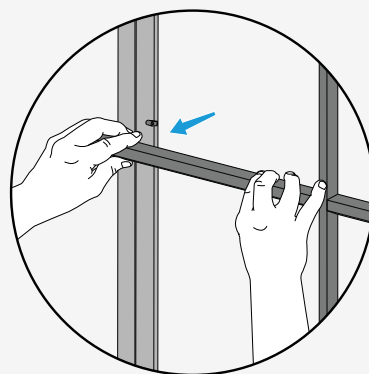
Utanpåliggande dekorspröjs kan enkelt lossas och återmonteras för att underlätta putsning av glasets utsida.

- Lossa spröjs.

Lossa spröjsen från dess infästningsclips med ett handgrepp i spröjsens ändar.

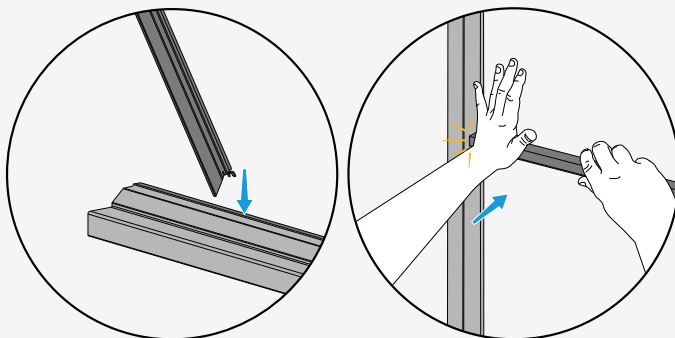
Notera att på träfönster ska de vertikala spröjsens nedre ände inte lossas utan spröjsen ska lyftas av.

- Montera tillbaka spröjs.

Snäpp tillbaka spröjsen på dess infästningsclips med ett lätt tryck i spröjsens ändar.

Notera att på träfönster ska de vertikala spröjsens nedre ände lyftas på plats innan resterande infästningar snäpps på tillbaka.

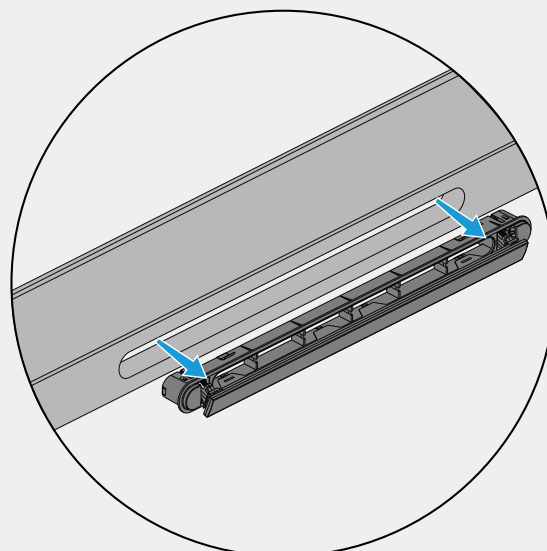
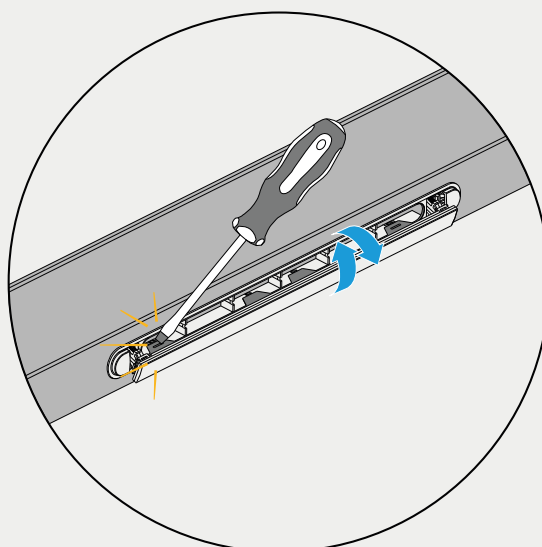
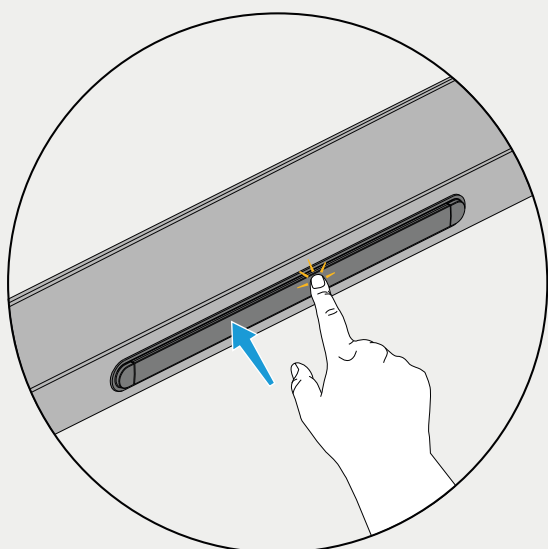
1.11 Ventiler

Ventiler bör med jämna mellanrum rengöras för att förhindra minskat luftflöde. Detta avsnitt beskriver hur de vanligaste ventilerna manövreras och underhålls.

1.11.1 Titon Tryckventil

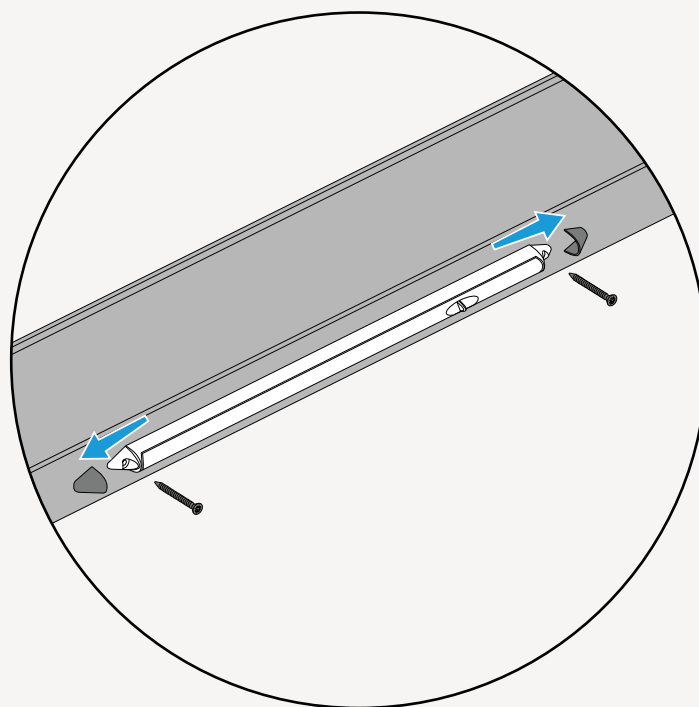
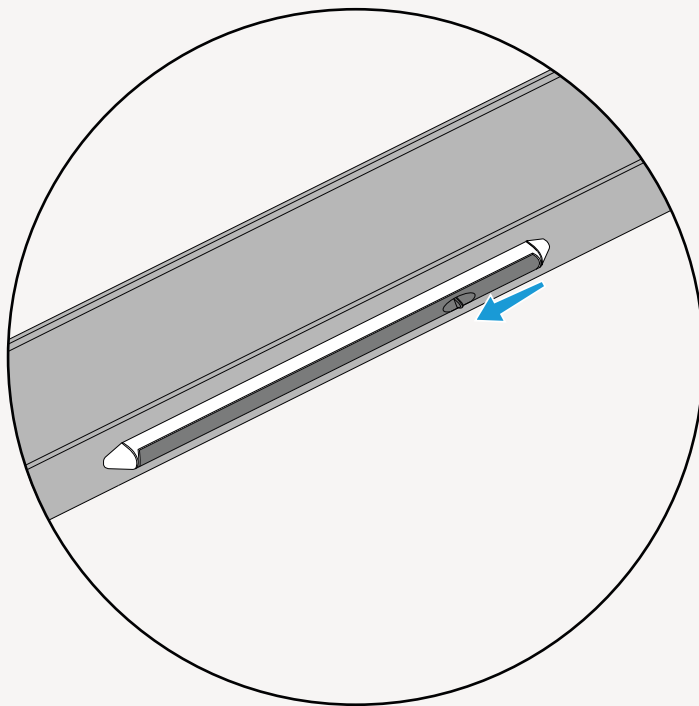
Ventilen öppnas och stängs genom ett lätt tryck på ventilens lock. För att rengöra ventilurtaget och eventuellt insekts- eller ljudfilter ska ventilens inre del plockas bort. Ventilen är monterad via fjäderstål mot ventilens ändar i över- och underkant. Lossa ventil genom att lätta på fjäderstålet med en skruvmejsel enligt bild, en fjäder åt gången varpå ventilen kan lossas.

Insektsfilter kan rengöras med mild tvållösning, ventilurtag och eventuellt ljudfilter kan dammsugas eller rengöras med en liten borste.

1.11.2 Titon Select

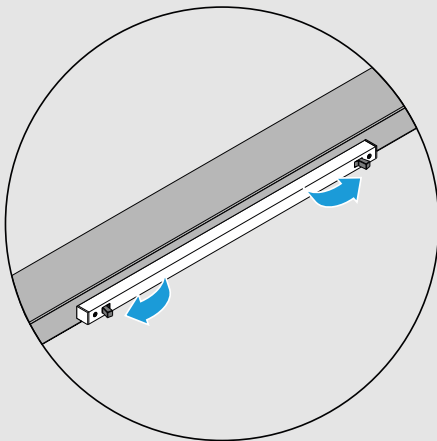
Ventilen öppnas och stängs genom att dra reglaget åt sidan. För att rengöra ventilurtaget och eventuellt insekts- eller ljudfilter ska ventilens inre del plockas bort. Ta bort täcklock enligt bild och lossa skruvar varpå ventilen kan lossas. Plocka ut eventuellt insekts- eller ljudfilter. Insektsfilter kan rengöras med mild tvållösning, ventilurtag och eventuell ljudfilter kan dammsugas eller rengöras med en liten borste.

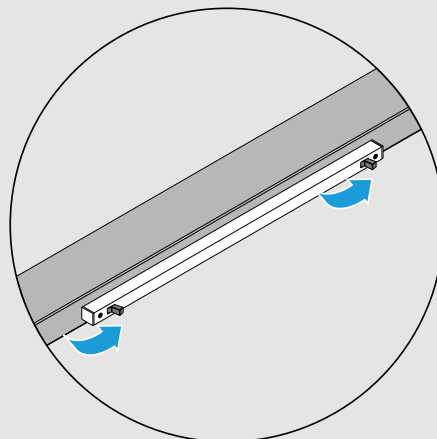
1.11.3 Biobe

Denna ventil kan ställas i öppet eller stängt läge, men har även ett mellanläge som begränsar luftflödet. När reglagen skjuts mot sidorna öppnas ventilen, när reglagen skjuts tillbaka stängs ventilen. Reglera endast det ena reglaget för att nå mellanläget vilket begränsar men inte stänger luftflödet.

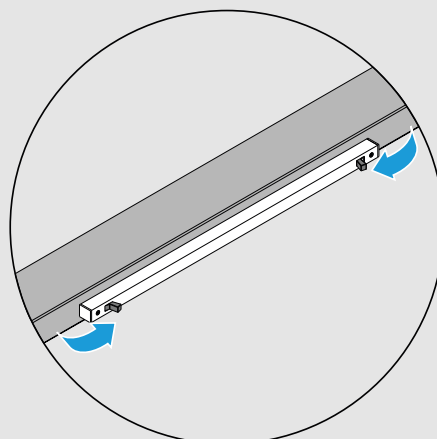
För att rengöra ventilurtaget och eventuellt insekts- eller ljudfilter ska ventilens inre del plockas bort. Lossa skruvarna varpå ventilen kan lossas. Insektsfilter kan rengöras med mild tvållösning, ventilurtag och eventuellt ljudfilter kan dammsugas eller rengöras med en liten borste.

Öppet läge

Mellan läge

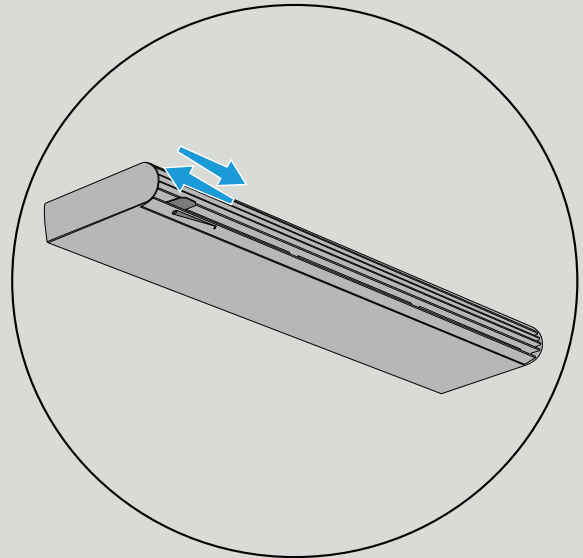

Stängt läge

1.11.4 Fresh AL-dB 450

På denna ljudisolerande ventil kan luftflödet ställas steglöst genom att skjuta reglaget åt sidan. När reglaget är i det yttersta läget är ventilen helt öppen vilket även illustreras med märkning vid reglaget.

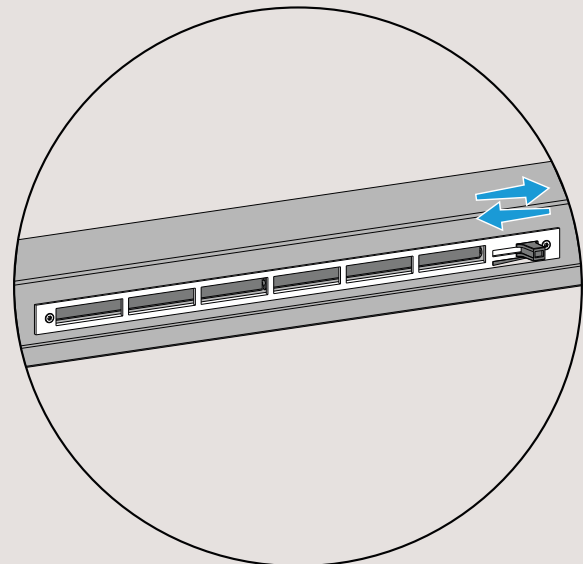
För att säkerställa god luftkvalité och bibehållt flöde skall filter rengöras med mild tvållösning. Filtret sitter i fronten, vilken är enkelt demonterbar. Ventilen är enkel att demontera för rengöring med t ex dammsugare eller en liten borste. Vid demontering lossas skruvarna till fästclipsen via hålen i spjället.

1.11.5 Fresh 31F

Ventilens luftflöde regleras steglöst genom att reglaget dras i sidled, med reglaget i yttersta läget är ventilen stängd vilket även illustreras med märkning vid reglaget.

För att rengöra ventilurtaget och eventuellt insektsfilter ska ventilens inre del plockas bort genom att lossa skruvarna på ventilens insida. Insektsfilter kan rengöras med mild tvållösning, ventilurtag kan dammsugas eller rengöras med en liten borste.

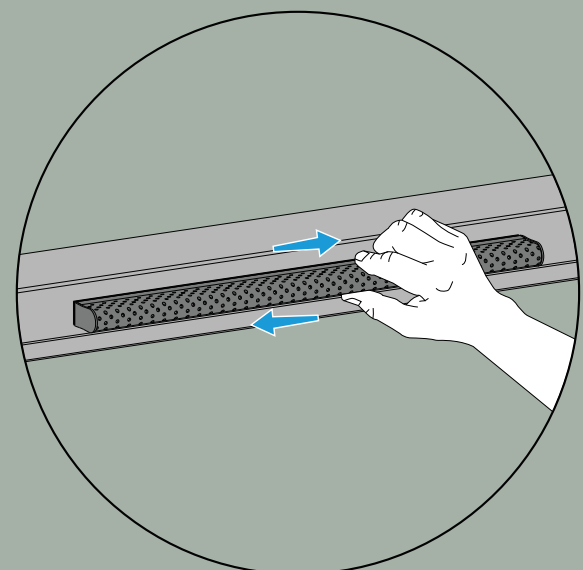

1.11.6 Omega Max och Omega Max ljud

Denna ventil reglerar luftflödet genom att ventilen skjuts i sidled. Ventilen är steglöst reglerbar men kan inte stängas helt för att garantera en god ventilation.

För att rengöra ventilurtaget och eventuellt insekts- eller ljudfilter ska ventilens galler lossas med ett handgrepp varpå skruvarna kan lossas och inre delen plockas bort. Insektsfilter kan rengöras med mild tvållösning, ventilurtag och eventuellt ljudfilter kan dammsugas eller rengöras med en liten borste.

Notera att vid återmontering ska skruvar inte dras åt för hårt för att säkerställa ventilens funktion.

2. Kondens

Kondens på fönster kan uppkomma på glasets insida, mellan glas i kopplade bågar eller på glasets utsida. Det finns flera orsaker till uppkomst av kondens, grundorsaken är hög luftfuktighet som fälls ut på en kall glasyta.

Nedan beskriver vi mer ingående fenomenet kondens samt några punkter som kan vara bra att tänka på.

Om kondens uppstår mellan glasen i ett isolerglas tyder detta på att glaset är otätt och ska reklameras inom garantitiden, annan typ av kondensbildning är ej giltig för reklamation.

Mer information gällande kondens finns att hitta i MTK:s publikation Kondens som finns på www.glascentrum-mtk.se

2.1 Invändig kondens

Kondens på fönstrets insida uppkommer då varm och fuktig rumsluft kyls ned mot en kall glasyta och avsätts i form av imma eller vattendroppar på glaset. Den här typen av kondens är vanlig på äldre otäta fönster men kan även uppstå på täta energieffektiva fönster om ventilationen i byggnaden är otillräcklig. I ett nybyggt hus finns under lång tid kvarvarande fukt från inbyggda byggmaterial, så kallad byggfukt som ger upphov till kondens. Fukten försvinner med tiden. Otillräcklig eller icke fungerande ventilation ökar risken för kondens.

Djupa fönsternischer och fönsterbänkar liksom täta gardinarrangemang kan hindra värmen från värmesystemet att strömma upp utefter fönstret för att värma glasytan. Fönsterbänkar bör alltid monteras med en springa mellan fönster och bänk.

Fönster är konstruerade för att klara regn och fukt på utsidan men inte för att motstå långvarig kontakt med fukt på insidan.

Om invändig kondens förekommer under lång tid kan fönstret ta skada, eventuell fukt som lagt sig på fönstrets invändiga trädetaljer bör torkas bort för att inte fönstret ska ta skada.

Höjd rumstemperatur och bra ventilation minskar risken för kondens.

2.2 Utvändig kondens

Välisolerade fönster kan under vissa omständigheter få kondens på glasets utsida. Orsaken är att fönstret isolerar så effektivt att nästan ingen värme från byggnaden tränger ut till det yttre glaset. En klar natt kan yttre glaset bli kallare än utomhusluften och om luftfuktigheten samtidigt är hög sker kondensutfällning mot den kalla glasytan.

Risken för utvändig kondens är högre om fönstret är placerat i ett oskyddat läge i byggnaden, till exempel om det är placerat långt ut i fasaden, ej har avskärmande buskar eller träd, saknar takutsprång eller nedfällda markiser etc. I förekommande fall sker bildandet av kondens framför allt under en kort period på höst och vår när skillnaden i temperatur mellan natt och dag är stor. Kondensen försvinner när temperaturen stiger och den är inte skadlig för dina fönster utan endast ett bevis på fönstrets goda isoleringsförmåga. Väl rengjorda glasytor minskar generellt risken för att kondens bildas på glasytan.

2.3 Kondens mellan bångar i kopplade fönster

I fönster med kopplade bångar uppträder vid vissa förhållanden kondens på insidan av det yttre glaset, alltså mellan glasen. Fenomenet uppstår inte generellt och det går inte påvisa någon enskild orsak utan flera faktorer är påverkande. Kondensen uppstår när varm luft kyls ner då den träffar den nerkylda glasytan. Vid kall väderlek kan även is bildas.

En vanlig orsak som kan påverka uppkomst av kondens mellan bångar är felaktigt injusterad ventilation där ett övertryck i byggnaden är en faktor som trycker ut varm inomhusluft in i fönsterkonstruktionen. Spalten mellan bångarna är ventilerad vilket under normala förhållande räcker för att kondens inte ska uppstå. Översta våningen kan vara extra känslig eftersom värmen stiger i huset och kan ge en obalans i trycket på de övre planerna. Annat som påverkar är om produkten är felmonterad eller att bångar eller dörrblad behöver justeras. Kontrollera stängningstryck och att tätningsslist inte är skadad och är korrekt monterad. Förekomst av snö eller skräp på fönsterbleck som minskar luftcirkulationen mellan bångarna är en annan orsak.

3. Underhåll

3.1 Allmänt om fönsterunderhåll

För att fönstrets funktioner ska bibehållas över tid samt att säkerställa produktens beständighet krävs ett visst mått av underhåll.

3.2 Ytbehandlade material

3.2.1 Ytbehandlat trä

Ytbehandling av trä ger skydd mot nedbrytning och erosion av träet. Färgytan utsätts för stor belastning från nederbörd, vind, UV-ljus och föroreningar som medför naturlig åldring av färgytan vilket leder till en viss nedbrytning som är helt normalt för åldringsprocessen. Åldringen sker olika fort beroende på klimat, väderstreck, föroreningar m m. För att bevara färgytans skydd krävs underhåll.

- Årlig rengöring av de målade ytorna minskar risken för skador, rengör lämpligast med ljummet vatten och ett mildt rengöringsmedel och eftertorka med torr trasa.
- Aggressiva rengöringsmedel med högt pH-värde och/eller med innehåll av slipmedel kan skada ytbehandlingen och skall därför inte användas.
- Ytbehandlade träytor ska kontrolleras minst en gång per år. Om skador upptäcks ska de åtgärdas snarast.

Följ nedstående instruktion för att underhålla ytbehandlat trä. Notera om maskeringstejp används att den är lämplig för ändamålet och ej skadar den underliggande ytan.

Målade ytor

- Rengör med målartvätt eller vatten och såpa.
- Tag bort löst sittande färg, mattslipa med fint sandpapper.
- Borsta bort löst damm.
- Grunda rena träytor med oljealkydgrundfärg för utomhusbruk och följ tillverkarens instruktioner.
- Färdigmåla (1-2 strykningar) med utomhusanpassad toppfärg, följ tillverkarens instruktioner. De invändiga ytorna fordrar normalt endast underhåll i form av tvättning med vatten och lämpligt rengöringsmedel. Vid behov av målning kan system för invändiga snickerier användas.

Laserade ytor

- Skadade laserade ytor ska rengöras enligt samma förfarande som ovan.
- Behandla ytorna med oljealkyd baserad lasyr med pigmentering anpassad till befintlig nyans. Följ tillverkarens instruktioner för att lasera trä samt slutbehandling.
- De invändiga ytorna fordrar normalt endast underhåll i form av tvättning med vatten och lämpligt rengöringsmedel. Vid behov av lasering kan system för invändiga snickerier användas.

3.2.2 Lackerade aluminiumprofiler

Aluminiumbeklädningen kräver normalt inte mer underhåll än tvättning med vatten och mildt rengöringsmedel. För att motverka nedbrytning av färgpigment i lacken kan ytorna vaxas. Vid eventuella skador såsom repor kan de åtgärdas genom bättringsmålning med för ytan en lämplig färg. Kontakta din färghandlare för konsultation.

3.3 Rengöring av glas

Glasen rengörs vid behov. För att inte skada glaset vid underhåll ska nedanstående punkter följas.

- Glasytan skall vara fri från löst sittande grus och skräp för att undvika repor vid rengöring. skölj av glaset innan rengöring. Detta är extra viktigt att tänka på om glasytan utsatts för nedsmutsning från renovering, byggnation eller liknande där damm från exempelvis betong kan fastna på glasytan. Notera att smuts från betong måste avlägsnas omedelbart då det annars bränns fast i glaset och ej går att få bort.
- Använd endast milda tvätt- och rengöringsmedel som är avsedda för glas, följ anvisningar på dessa produkter och eftertorka med torr trasa. Eventuella stänk eller rinningar på ytbehandlat trä skall torkas bort omgående då det kan ge bestående defekter. Notera att rengöring av glas med någon form av ytbeläggning ska rengöras enligt respektive stycke i detta dokument.
- Starka eller slipande rengöringsmedel ska aldrig användas för rengöring av glas.
- Använd putsduk eller gummiskrapor, kontrollera att dessa är rena vid användning för att undvika att repa glaset.
- Glas ska inte rengöras vid höga temperaturer eller i direkt solljus.
- Metallskrapor eller rakblad får aldrig användas på glas.

Punktrensning vid hårt sittande fläckar exempelvis fett, olja, tejprester, färgkriter, vaxmaterial eller målarfärg rekommenderas följande

Rekommenderade rengöringsmedel.

- Rengöringssprit, aceton utan olja, ren thinner eller medel för rengöring av keramiska spishällar, dock ej på glas med en beläggning som beskrivs i kommande stycke.

Rengöringsmetod för hårt sittande fläckar.

- Gör först rent glaset enligt generell putsinstruktion.
- Applicera en liten kvantitet av rengöringsmedlet på en ren våt trasa eller duk.
- Gnugga in medlet på smutsfläcken.
- Avlägsna smutsen med hjälp av en torr ren luddfri trasa eller duk.
- Avsluta rengöringen på samma sätt som vid normal nedsmutsning enligt generell putsinstruktion.

3.3.1 Hårdbelagt energiglas

Denna typ av glas kan vara placerad ytterst i en kopplad 2+1 konstruktion. Hårdbelagda energiglas har en tunn beläggning på glasets insida. Denna beläggning har en väldigt hård ytstruktur som kan kännas något sträv om man drar med fingret på glasets. Putsning och rengöring av den belagda ytan ska utföras enligt denna instruktion.

Putsinstruktion för nya glas som ej tidigare är putsade.?

- Insidan av det yttre glasets ska först rengöras med en blandning av vatten och T-Röd (tre delar vatten och en del T-röd) och därefter sköljas rikligt med vatten samt torkas med ren och luddfri trasa. Efter detta ska glasets även putsas enligt instruktionen. Generell putsinstruktion för hårdbelagda glas.
- Utsidan av glasets ska rengöras enligt instruktionen Generell putsinstruktion för hårdbelagda glas.

Generell putsinstruktion för hårdbelagda glas.?

- Skölj av glasets, använd rikligt med vatten så att lösa partiklar som kan repa glasytan avlägsnas.
- Blanda några droppar diskmedel med vatten, använd ej Yes som är aningen fet vilket inte är lämpligt vid fönsterputsning.
- Applicera rikligt med blandningen på fönsterrutan med en väl genomfuktad svamp eller trasa för att avlägsna smutsen.
- Avlägsna blandningen från glasytan med en gummiskrapa och torka bort vattenrester på fönsterbågen med trasa.
- Låt ytan torka. Återstående fuktlager förångas snabbt och resulterar i en ren glasyta utan ränder.

OBS! Använd inte trasa för att torka glasrutan torr då det kan ge upphov till "flammighet".

Var varsam med gummiskrapan så att eventuella metalldelar inte skrapar glasets. Om fullgott resultat inte uppnås byt diskmedel mot ättika. Blanda en del ättika med tio delar rent vatten.

Borttagning av metallrester.?

Undvik att rakblad, stålull eller andra metallföremål kommer i kontakt med den belagda glasytan. Om detta ändå skulle inträffa kan en tunn hinna av metall fastna i den belagda ytan. Detta kan resultera i en färgskiftning som kan uppfattas som en repa i glasets. Dessa märken ska avlägsnas enligt följande metod.

Rekommenderade rengöringsmedel.

- Koncentrerad ättika.

Rengöringsmetod

- Gör först rent glasets enligt Generell putsinstruktion för hårdbelagda glas.
- Applicera en liten kvantitet av rengöringsmedlet på en ren våt trasa eller duk.
- Gnugga in medlet på smutsfläcken.
- Avlägsna smutsen med hjälp av en torr ren luddfri trasa eller duk.
- Avsluta rengöringen på samma sätt som vid normalt nedsmutsning enligt Generell putsinstruktion av hårdbelagda glas.

3.3.2 Härdat glas

Rengöring av härdat glas kräver speciell omsorg. Härdat glas kan ha en ytstruktur som består av små förhöjda glaspartiklar. Vid rengöring av denna yta är det viktigt att man inte använder en metod som "hugger" loss dessa partiklar från ytan och därigenom orsakar repning. I övrigt gäller generella anvisningar för rengöring av glas.

3.3.3 Smutsavvisande glas

Smutsavvisande glas har en ytbeläggning som minskar behovet av rengöring. Ytan aktiveras av UV-ljus och en process startar som bryter ner organiska föroreningar. När det regnar sköljs smutsen av från glasytan. OBS! Skydda glaset nogga mot stänk av målarfärg, putsbruk etc under byggtid och vid underhåll.

Skötsel av smutsavvisande glas. När fönstret är nymonterat.

- Skölj av glaset med vatten så att lösa partiklar som kan repa glasytan rinner av.
- Om fönsterskrapa används, se till att inga metalldelar kommer i kontakt med glaset!
- Tvätta glaset med ljummen tvållösning och mjuk trasa, ev färgstänk avlägsnas med mjuk trasa och T-Röd eller vit vinäger). Vid behov kan vanligt icke repande fönsterputsmedel användas. Använd aldrig rengöringsmedel med slipverkan eller som innehåller olja eller fett, då dessa ofelbart skadar den belagda ytan.
- Skölj med vatten och torka torrt med ren och luddfri trasa.
- Den smutsavvisandeytan aktiveras efter ca 1 vecka.

Regelbunden rengöring är normalt inte nödvändig under förutsättning att regnvatten kommer åt att skölja bort smutsen. Vid längre perioder av torr väderlek kan man skölja glaset med slang och låta glaset torka naturligt.

3.3.4 Kondensminskande glas

Kondensminskande glas ska skötas och putsas på samma som hårdbelagda glas som beskrivs i del 3.3.1 i detta dokument.

3.3.5 Polykarbonatglas

Polykarbonatglas såsom Hammerglass® är belagt med ett hårt ytskikt av kiseloxid. Precis som för vanligt glas får inte verktyg eller föremål som kan orsaka repbildning användas vid rengöring.

Rengöring.

- För rengöring rekommenderas vanligt diskmedel och ljummet vatten.
- Rengöring får endast ske med mjuka trasor eller gummiskrapor som är fria från hårda partiklar.
- Vid åverkan såsom klotter avlägsnas detta med lösningsmedel som isopropanol eller lacknafta. Aceton får ej användas.

3.4 Underhåll av beslag

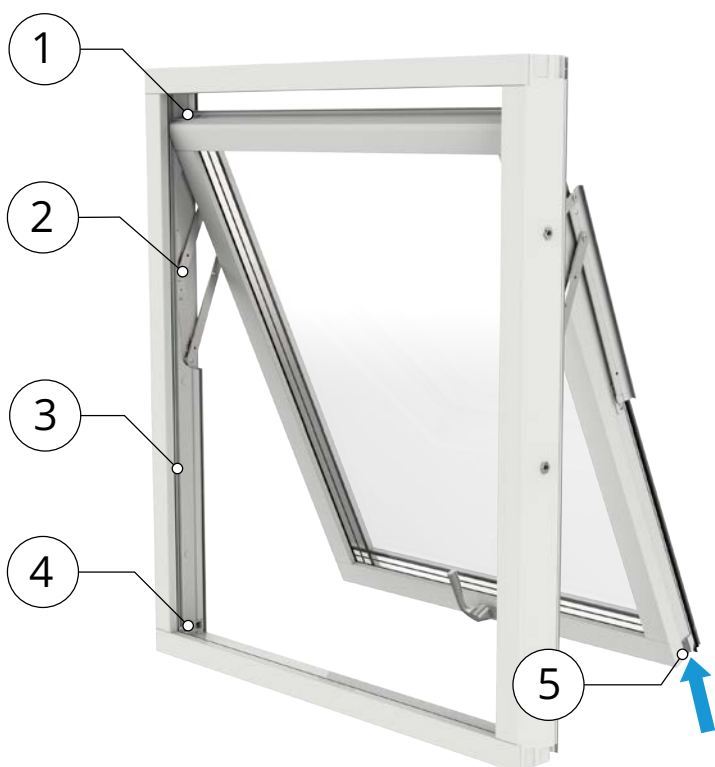
För att bibehålla ett öppningsbart fönsters eller fönsterdörrs funktion bör de rörliga delarna av beslag underhållas med jämna mellanrum. Detta avsnitt beskriver hur beslag ska underhållas och i vilket intervall.

3.4.1 Vridfönster

1. Öppningsfunktion

För att bibehålla fönstrets öppningsfunktion bör spanjoletten och slutblecken underhållas 1 till 2 gånger per år. Använd ett smörjmedel såsom låsolja eller symaskinsolja utan silikon.

Smörjning av spanjolett går att utföra från båges undersida eller genom att lossa handtag.

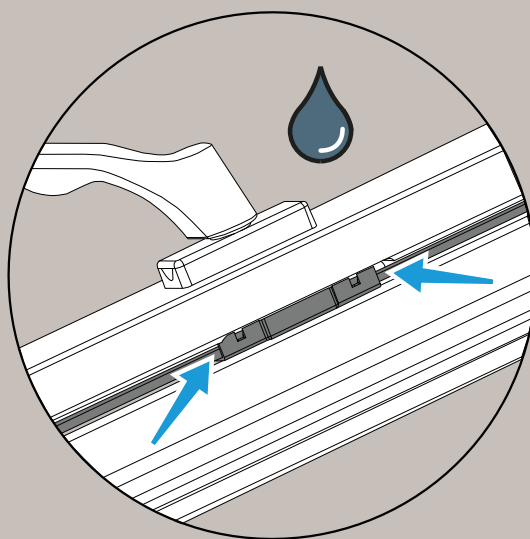

- 1. Toppbeslag
- 2. Vridbeslag
- 3. Glidskena
- 4. Slutbleck
- 5. Spanjolett

Smörjning av spanjolett går att utföra från båges undersida eller genom att lossa handtag.

Smörjning från båges undersida.

- a) Öppna fönstret några decimeter
- b) Mitt under handtaget sitter låshuset. Spraya från sidan av låshuset.
- c) Vrid handtaget fram och tillbaka så att oljan sprider sig

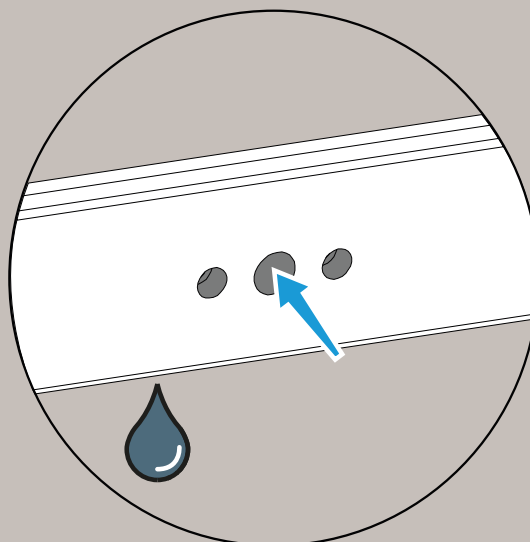

Smörjning genom att lossa handtag.

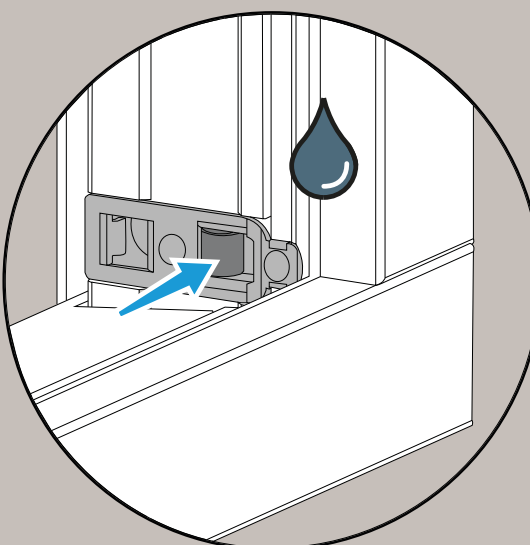
- Lossa handtag enligt punkt 1.9 i detta dokument.
- Spraya oljan så att det rinner ner i låshus.

Montera tillbaka handtaget enligt punkt 1.9 i detta dokument och vrid det några gånger så att det går lätt.

Torka bort eventuellt smörjmedel som droppat ner på karmunderstycket.

Rengör och smörj även slutblecken så att slutbleckets rulle går att snurra.

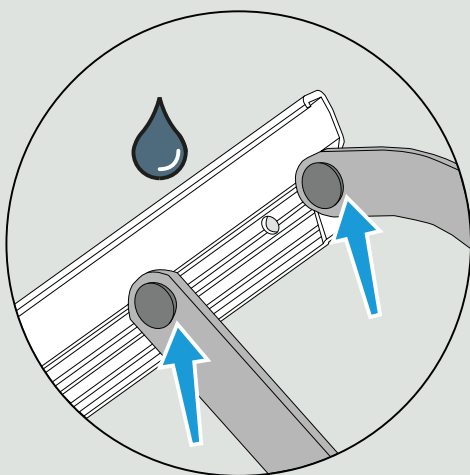
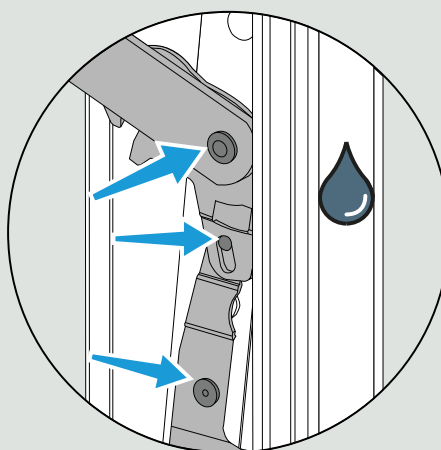
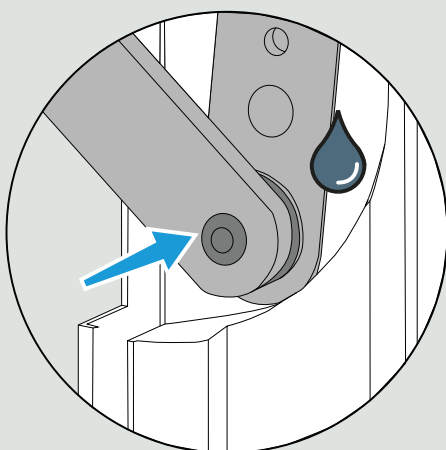

2. Vridfunktion.

För att säkerställa fönstrets vridfunktion ska fönstrets vridbeslag, toppbeslag och glidskena underhållas 1-2 gånger per år.

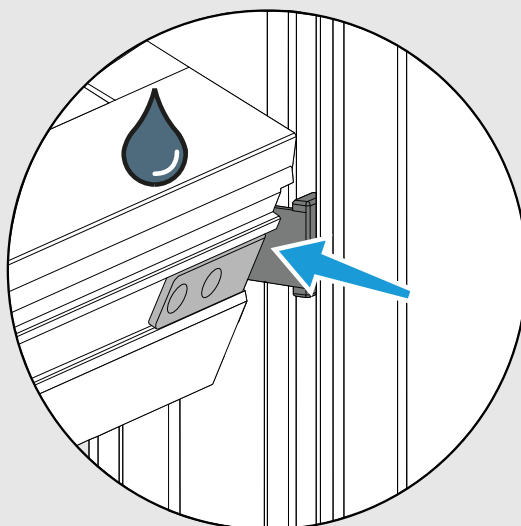
Vridbeslag.

Öppna fönstret och smörj rörliga delar och nitar på beslagen.

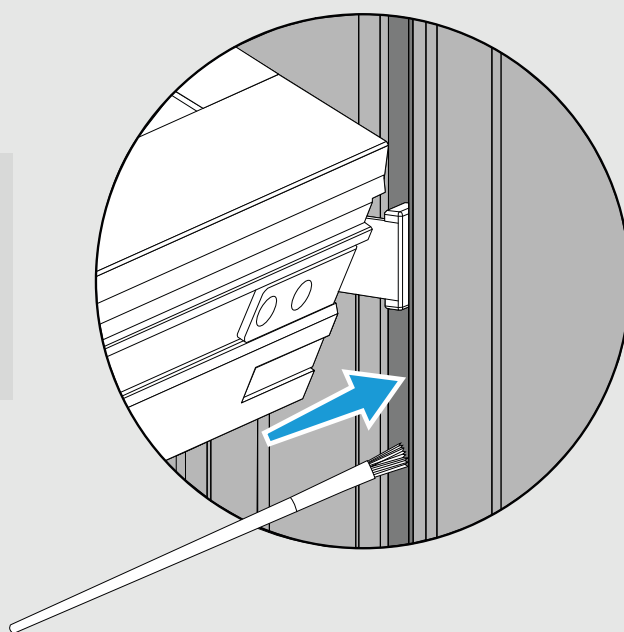

Toppbeslag och glidskena.

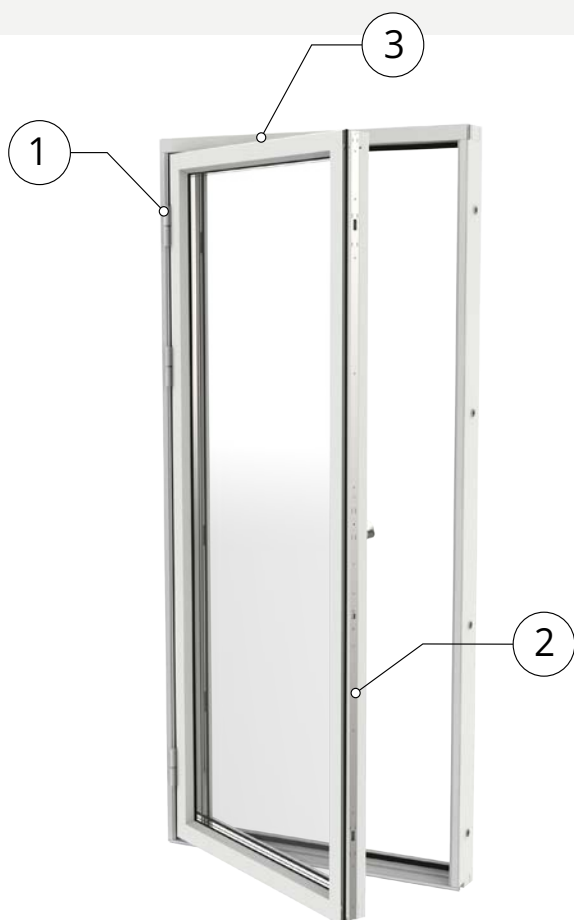
Öppna fönstret så att toppbeslagets nit blir åtkomlig för smörjning.

Smörj även i glidskena med syrafast vaselin med en liten pensel och vrid fönstret upp och ner några gånger.

3.4.2 Utåtgående sidhängda produkter

1. Gångjärn
2. Spanjolett
3. Bross

1. Gångjärn

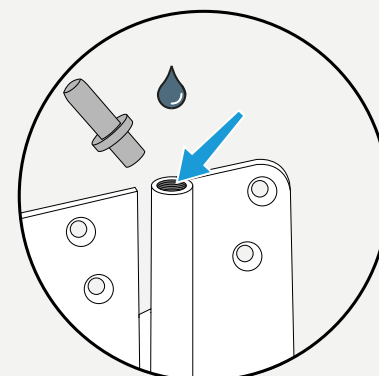
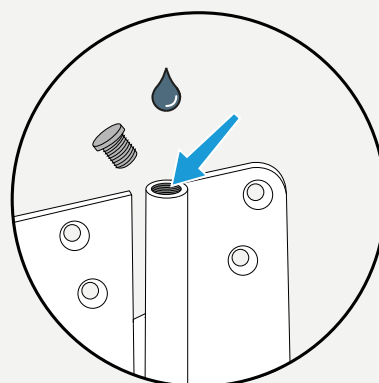
För att förhindra förlitning och missljud i gångjärnen bör de smörjas minst 1 gång per år med smörjmedel såsom låsolja eller symaskinsolja utan silikon.

Gångjärn med löstagbar täcklock

- Smörj med smörjmedel, gör det på samtliga gångjärn
- Montera tillbaka täcklocken, öppna och stäng produkten några gånger.
- Notera att på fönsterdörrar med kopplad ytterbåge måste ytterbågen först hängas av varpå skruvtappen på det övre och nedre gångjärnet kan lossas.

Gångjärn utan löstagbar täcklock

- Spraya lite låsspray mellan övre och undre gångjärnsdel. Öppna och stäng bågen några gånger.

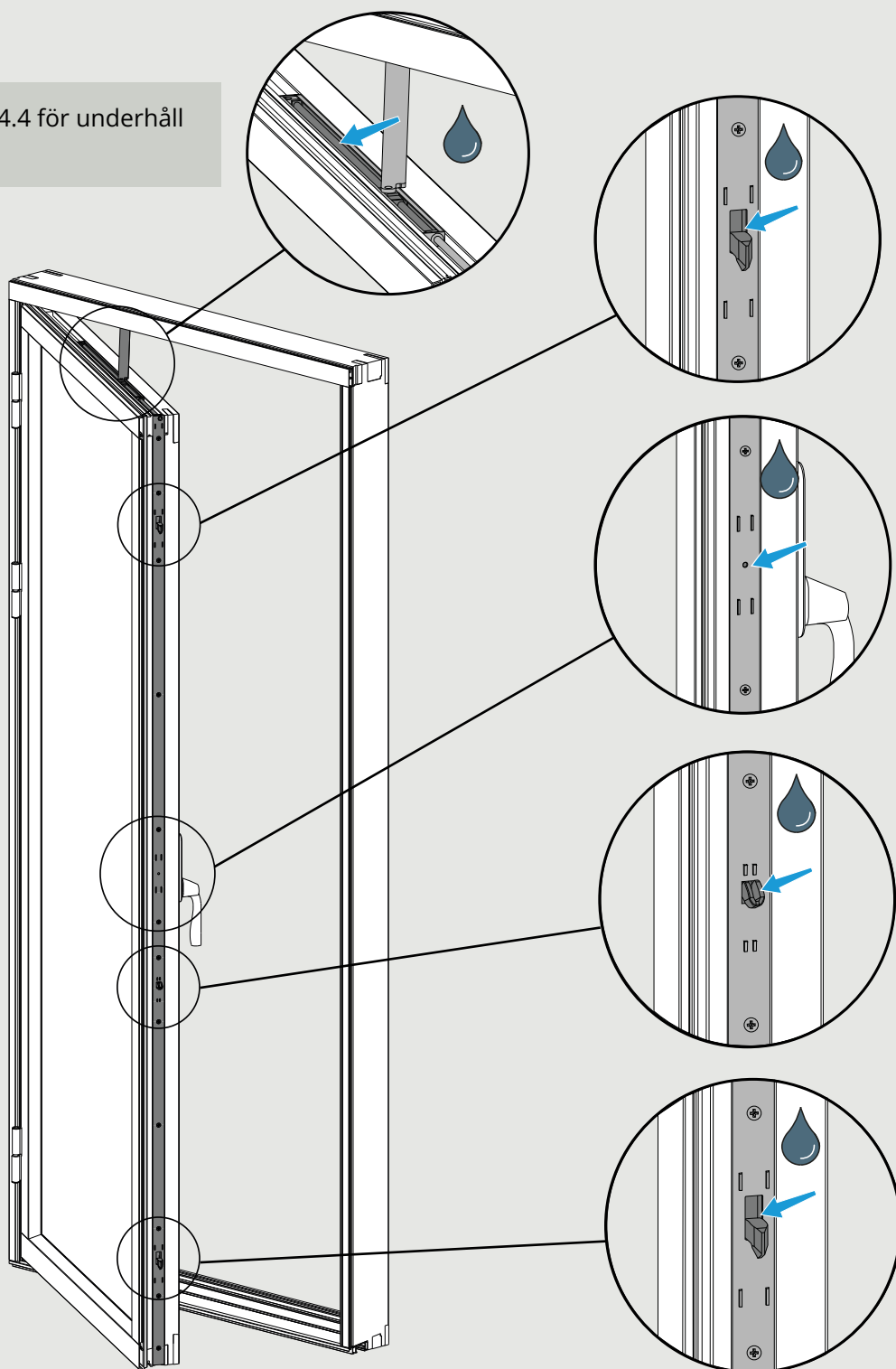
2. Spanjolett

Våra spanjoletter och flerpunktslås är smorda och dess funktion är kontrollerad vid leverans. För att bibehålla en god funktion, samt öka produktens livslängd, skall låshus, samtliga kolvar och bromsöverföring smörjas med några droppar olja 1-2 gånger per år. Använd ett smörjmedel såsom låsolja eller symaskinsolja utan silikon. Antal smörjhål/kolvar varierar beroende på produkttyp.

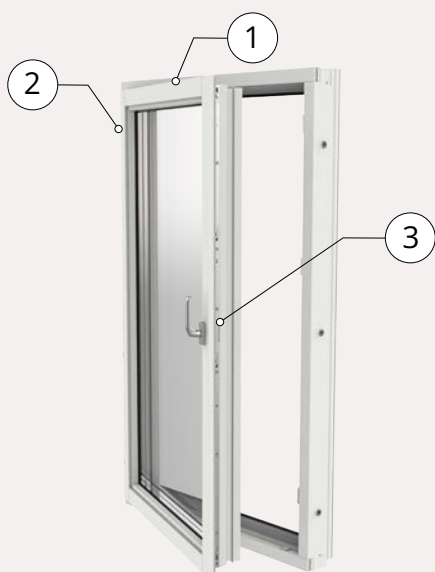
Spanjolettskena

Smörj vid låskolvar och hål för smörjning samt låshus enligt bild. Vrid handtaget några gånger efter smörjning.

Se avsnitt 3.4.4 för underhåll av broms

3.4.3 Inåtgående sidhängda, underkantshängda produkter

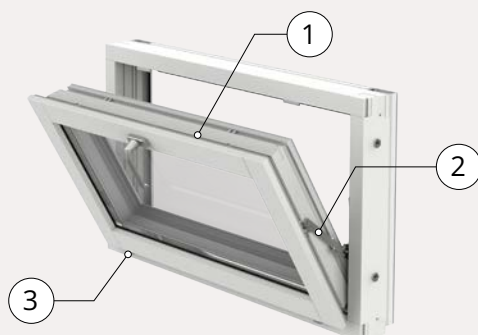
Sidhängt fönster och fönsterdörr

- 1. Broms
- 2. Bultgångjärn
- 3. Spanjolett

Fönsterprodukter med Kipp-dreh

- 1. Gångjärn över
- 2. Gångjärn under
- 3. Saxbeslag
- 4. Spanjolett

Underkantshängt fönster

- 1. Spanjolett
- 2. Saxbeslag
- 3. Bultgångjärn

Beslagen ska smörjas 1 - 2 gånger per år enligt nedanstående.

- Rengör beslag och låspunkter från smuts.
- Smörj alla rörliga delar och låspunkter enligt skisser.
- Använd ett smörjmedel såsom låsolja eller symaskinsolja utan silikon.
- Kontrollera att alla beslagsdelar sitter stadigt fast och inte är slitna. Se till att fästskruvarna är stadigt fastskruvade och att defekta delar byts ut vid behov.

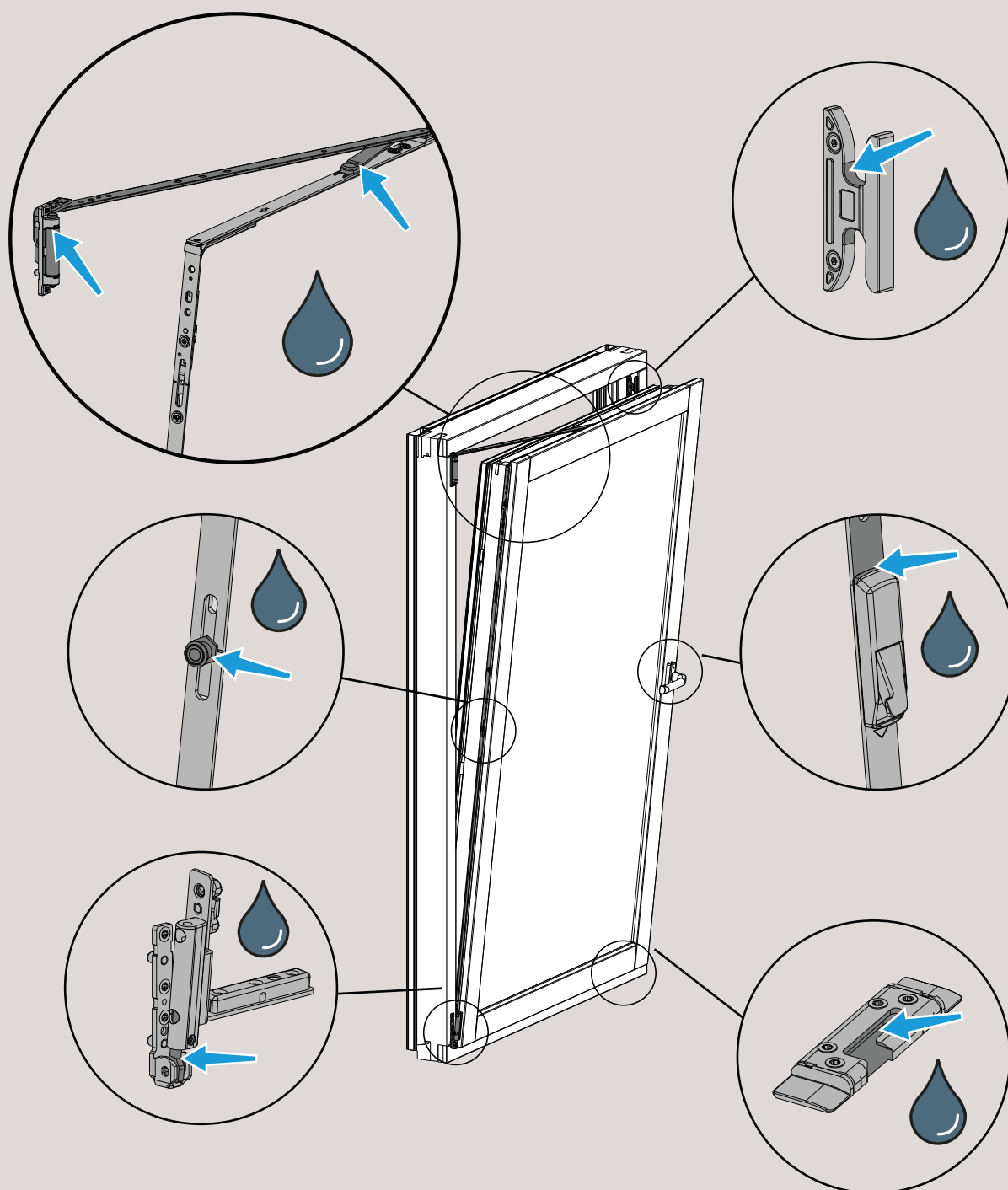
Sidhängt.

Se avsnitt 3.4.4 för underhåll av broms

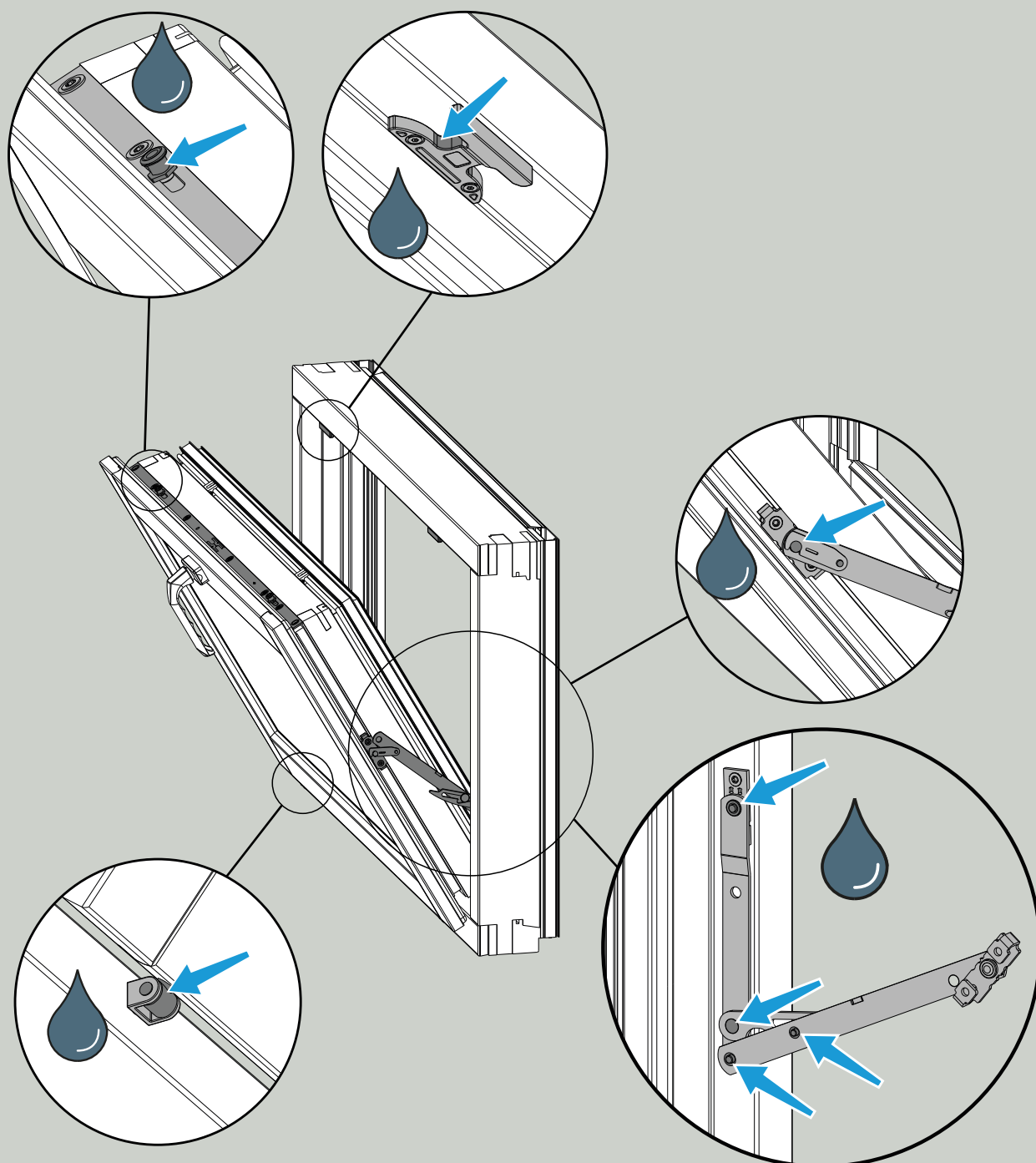
Kipp-dreh.

Smörj alla rörliga delar på beslagen.

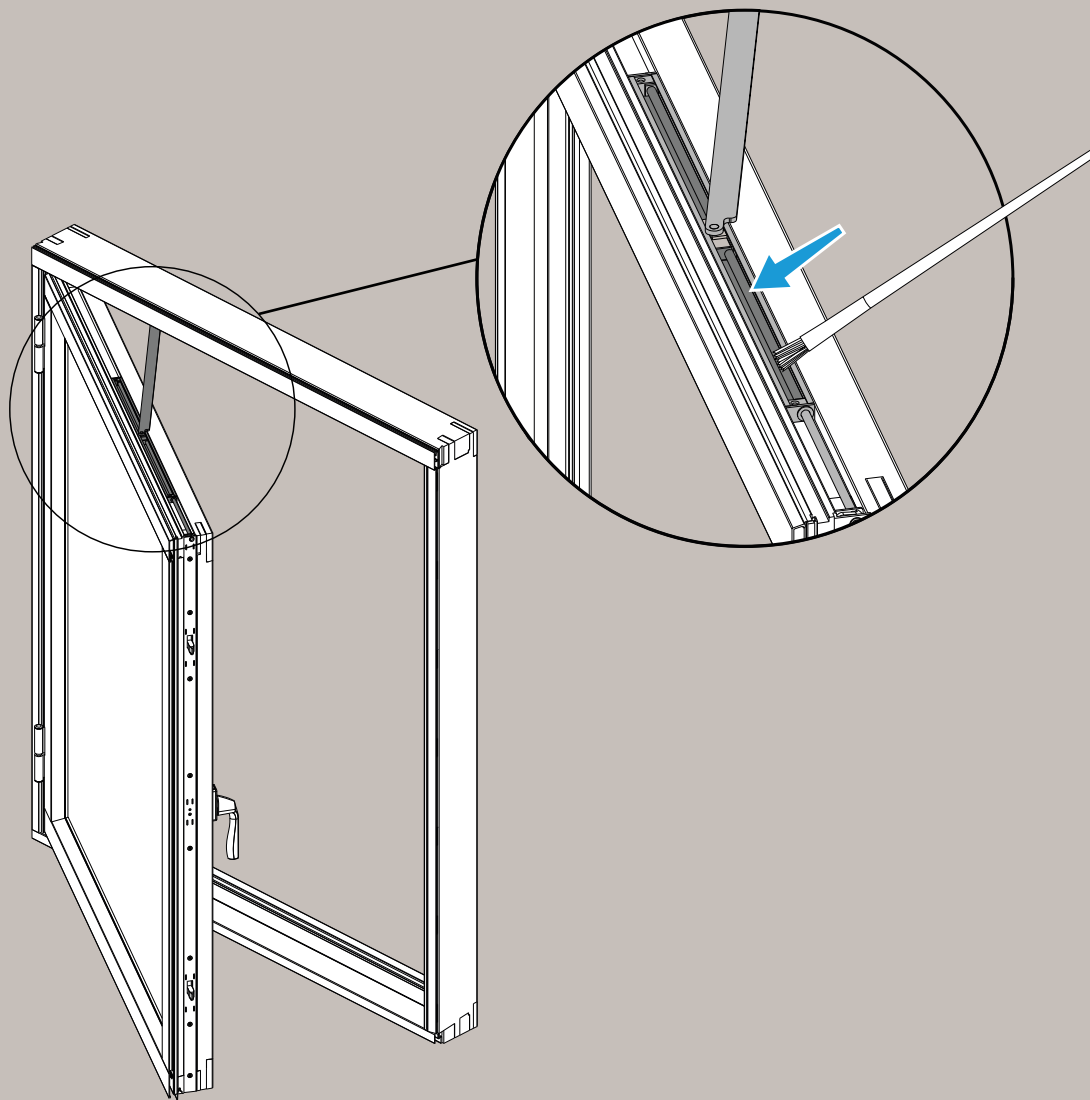
Underkantshängt.

Smörj alla rörliga delar på beslagen.

3.4.4 Broms för fönster och dörrar

Monterad fönsterbroms skall kontinuerligt rengöras genom dammsugning och avtorkning med torr trasa. Fönsterbromsen bör inte smörjas, detta riskerar påverka friktionen så att låsfunktionen försvinner. Om bromsen inte har rengjorts kontinuerligt kan den bli trög, i dessa fall rekommenderar vi att smörja försiktigt med lite olja eller vaselin. Var noga att inte smörja bromsen för rikligt då det kan påverka bromsens funktion.

3.5 Övrigt

Tätninglistor

- För att bibehålla fönsterproduktens funktion och täthet ska tätninglisterna hållas rena. Rengöring sker med lätt fuktad trasa. Skadade lister försämrar isoleringsförmågan och skall bytas ut. Besök Elitfönsters tillhørsbutik för ersättningslistor om listerna är skadade.

Dräneringshål för inåtgående fönster

- Se till att karmunderstyckets dräneringshål ej är igentäppta, rengör vid behov. Det görs genom att öppna det inåtgående fönstret och torka av karmens nedre aluminiumbeklädnad.

3.6 Drift- och skötselinstruktion för persienner och plissé

3.6.1 Driftinstruktion persienn och plissé

Solskydd kan fås i olika varianter och utformningar, de vanligaste beskrivs nedan. Manövrering och underhåll kan skilja beroende på variant av solskydd. Vid användande av solskydd som manövreras av linor ska varsamhet gällande barnsäkerhet beaktas.

För att undvika stora temperaturskillnader i glaset, som kan orsaka glassprickor, ska persienner eller plisséer i mörka färger alltid användas helt upp- eller nerfällna.

Invändig persienn

Persienn som är placerad på fönstrets insida.

Persienn manövreras med lina och vridstång.

Frigör linan från linsamlaren vid upp- eller nedfällning av persiennen, drag eller släpp efter linan sakta till önskad höjd. Lås linan i linsamlaren, notera att inga lösa linor får finnas under 1,5 meter från golv enligt krav på barnsäkerhet, se avsnitt 3.6.3 i detta dokument.

För att vinkla persienn vrids vridstången med- respektive motsols tills önskat läge uppnås.

Mellanglaspersienn

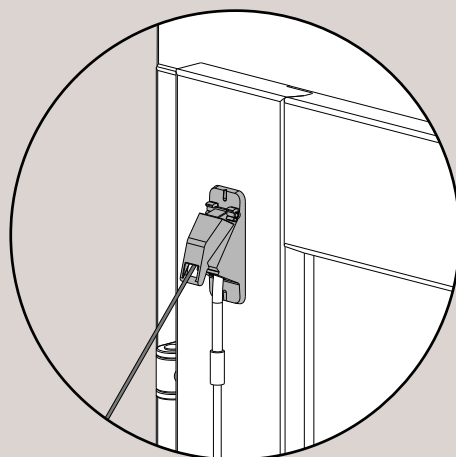
Persienn som är placerad mellan glasen i en fönsterprodukt med delbara bågar.

En mellanglaspersienn har en genomföring för linor och vridstång för att linan ska löpa obehindrat när persiennen höjs eller sänks.

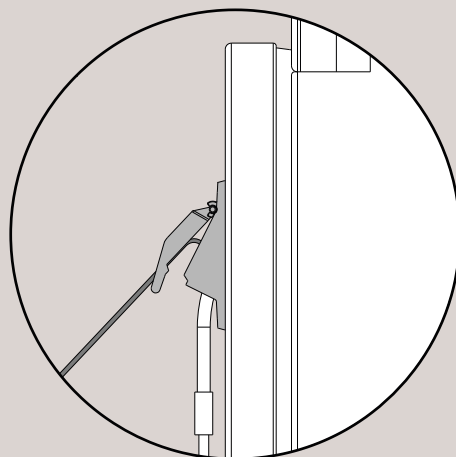
- Dra upp persiennen

Frigör linan från linsamlaren och dra upp persiennen. För att persiennen ska löpa smidigt genom luckan i linföringen ska de dras en bit från fönstret, alltså inåt rummet (se bild). Lås linan i linsamlaren, notera att inga lösa linor får finnas under 1,5 meter från golv enligt krav på barnsäkerhet, se avsnitt 3.6.3 i detta dokument.

- Släpp ner persiennen

Frigör linan från linsamlaren och håll linorna inåt från fönstret så att locket i linföringen öppnas (se bild). Släpp ner persiennen till önskad höjd och lås linorna i linsamlaren. Notera att inga lösa linor får finnas under 1,5 meter från golv enligt krav på barnsäkerhet, se avsnitt 3.6.3 i detta dokument.

För att vinkla persienn vrids vridstången med- respektive motsols tills önskat läge uppnås.

Persienn Plus

Persienn utan draglina, placerad på fönstrets insida.

Persiennen manövreras uppåt eller nedåt genom att dra i båda handtagen på persiennens underlist.

Denna persienn har inga lösa linor vilket gör att den uppfyller alla krav gällande barnsäkerhet.

För att vinkla persienn vrids vridstången med- respektive motsols tills önskat läge uppnås.

Plissé Standard

Plissé som är placerad på fönstrets insida.

Plissén manövreras med lina.

Frigör linan från linsamlaren vid upp- eller nedfällning av plissén, drag eller släpp efter linan sakta till önskad höjd. Lås linan i linsamlaren, notera att inga lösa linor får finnas under 1,5 meter från golv enligt krav på barnsäkerhet, se avsnitt 3.6.3 i detta dokument.

Plissé Topdown

Plissé utan draglina, placerad på fönstrets insida.

Plissén manövreras uppåt eller nedåt genom att dra i handtaget på plisséns över- eller underlist.
Denna plissé har inga lösa linor vilket gör att den uppfyller alla krav gällande barnsäkerhet.

3.6.2 Skötselinstruktion persienner och plisséer

Persienner

- Vrid persiennlamellerna, dammsug försiktigt med ett borstmunstycke eller torka med en lätt fuktad trasa.
- Var försiktig så att lamellerna ej skadas.
- Persiennerna får ej dras ihop i fuktigt tillstånd.

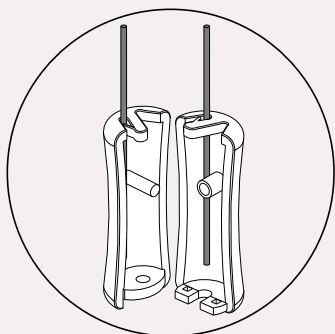
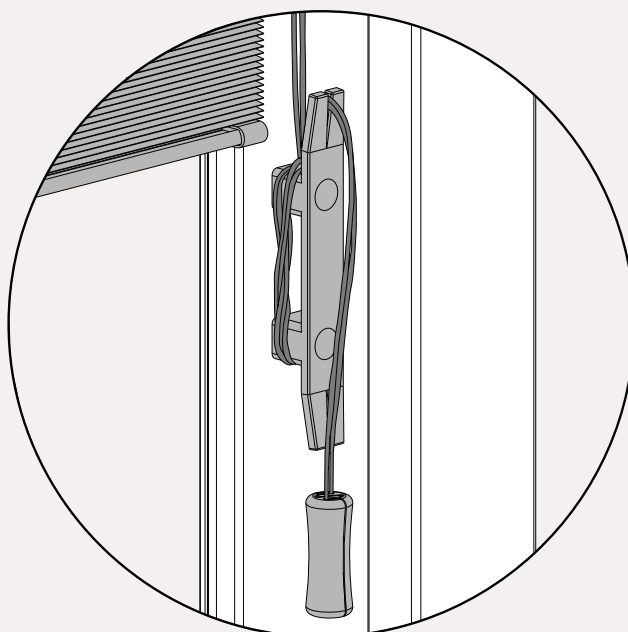
Plissé

- Dammsug försiktigt med ett borstmunstycke eller torka med en lätt fuktad trasa.
- Tänk på att använda en trasa som ej lämnar färg på plissén.

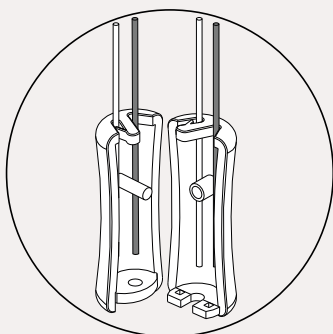
3.6.3 Barnsäkerhet persienner och plisséer

Löst hängande linor kan innebära fara för kvävning om barn kan nå dem. Vi levererar solskydd som följer den europeiska standarden EN 13120 vilket innebär att vid korrekt montering och hantering uppfyller de Boverkets krav på barnsäkerhet. Var noga med att följa montageinstruktioner och att samla upp lösa linor i linsamlaren vid användning.

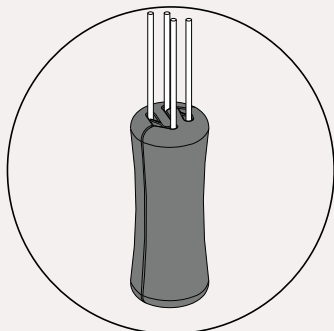
Om säkerhetsklockan delat sig kopplas den ihop enligt följande:

1. Säkerhetsklockans två halvor sitter kvar på varsin lina.

2. Är det fler än två linor placeras de i spåret i en av halvorna, 1 st lina per spår.

3. När alla linor ligger rätt så trycker man ihop enligt bilden.

3.7 Dammfilter i vädringsluckor

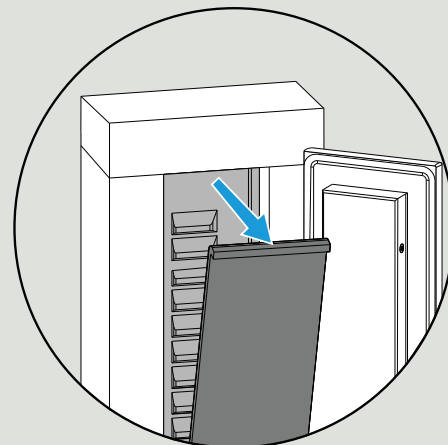
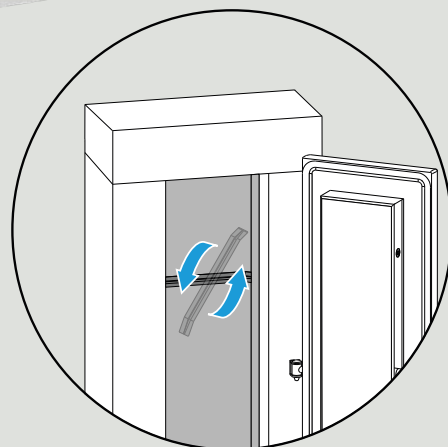
Vädringsluckor är utrustade med dammfilter som bör rengöras minst 2 gånger per år.

Vädringslucka till utåtgående fönster

Öppna vädringsluckan och vrid plastclipsen med ett handgrepp varpå dammfiltret kan lossas. Torka av med våt trasa eller tvätta i vatten och såpa. Låt torka innan återmontering.

Återmontera genom att snäppa fast plastclipsen så att dammfiltret kläms mot aluminiumplåten.

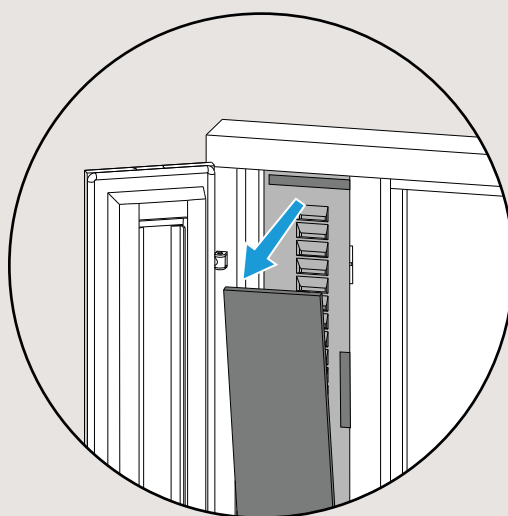

Vädringslucka till inåtgående fönster

Öppna vädringsluckan och lossa dammfiltret som sitter monterat med kardborreband. Torka av med våt trasa eller tvätta i vatten och såpa. Låt torka innan återmontering.

Återmontera genom att trycka fast dammfiltret mot kardborrebanden.

3.8 Myggnät

Myggnät till utåtgående produkter

På fönster manövreras myggnätet genom att dra dess nedre del uppåt eller nedåt. Myggnätet låses automatiskt vid nedfällt läge, lossas genom att dra metallknapparna mot mitten och frigör låsläget. Se bild nedan.

På fönsterdörrar dras myggnätet i sidled, det låser med magnet vid stängt läge.

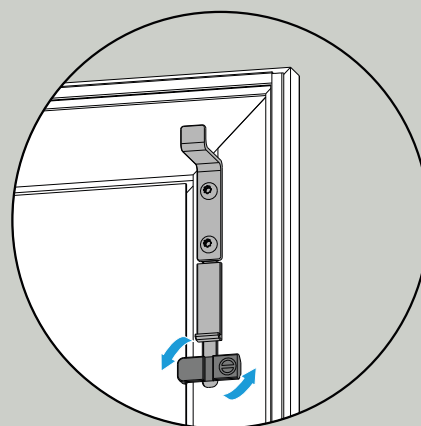
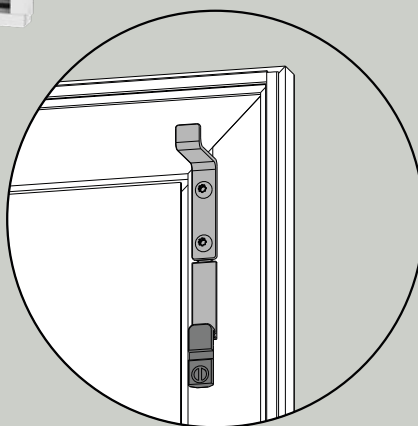
Torka av nätet och dammfilterlister med lätt fuktad trasa vid behov, se till att skenor är fria från smuts. Smörj skenorna en gång per år med låsolja eller symaskinsolja.

Myggnät inåtgående

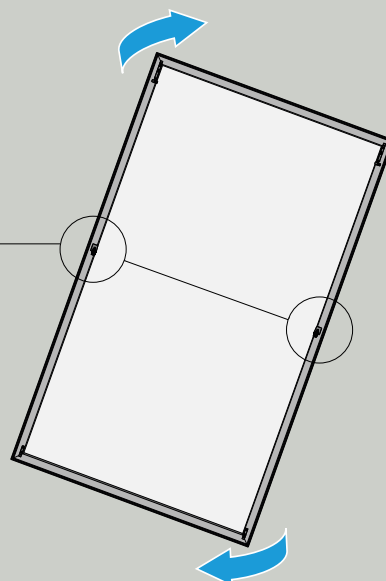
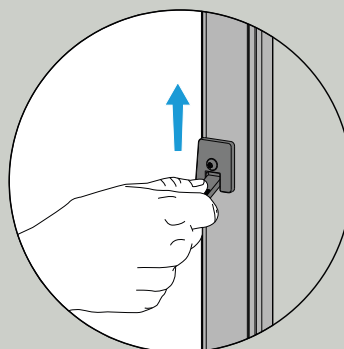
Torka nätet med lätt fuktad trasa.
Dammsug bortlister försiktigt så inte aluminiumen repas.

Vid demontering vrids de
två plastbeslagen 90°.
Nu är beslagen återigen
fjädrande.

Vid demontering tar man tag i
handtagen på mitten av ramen
och pressar ramen uppåt så
att de nedre beslagen går fria,
varpå ramen kan sänkas ur
sitt läge, vinklas och lyftas in
genom fönsteröppningen.

4. Garanti

Garantin skyddar mot ursprungliga fel som uppkommit vid tillverkning. Den gäller därmed inte transportskador eller fel som orsakats av till exempel felaktig lagring, ovarsam hantering, felaktigt montage eller bristande underhåll. För att garantin ska gälla måste produkten hanteras korrekt enligt vår Montageanvisning och Användar- och skötselmanual. Se hemsidan för garantivillkor.

Lindab **Lackerat**

Underhållsinstruktion för produkter tillverkade av
färgbelagd stålplåt och aluminium från Lindab

Underhållsinstruktion

För produkter tillverkade av färgbelagd stålplåt och aluminium såsom väggplåt, takplåt, takavvattningsystem eller fasadkassetter

Plåtens livslängd

På Lindab använder vi två olika mått på livslängd: den estetiska och den tekniska. Estetisk livslängd är ett mått på tiden fram till dess att färgskiktet eller metallskiktet förändrats så mycket att utseendet inte längre klarar de krav man ställer. Teknisk livslängd är tiden fram till dess att plåten inte längre kan skydda byggnadens bärande konstruktion eller bakomliggande material och konstruktioner. Den tekniska livslängden är normalt längre än den estetiska.

Produktval

Aluminiumplåt ger, i de flesta miljöer, längre livslängd än stålplåt. Olika beläggningssystem klarar olika miljöer olika bra (se Lindabs garantier för vad som gäller) och genom att investera i ett dyrare system (till exempel HBP istället för PE), så får du en produkt som varar längre. Det kan även skilja mellan olika kulörer inom samma beläggningssystem. Ljusa kulörer påverkas mindre av solen, och håller därför oftast sin kulör längre än mörka kulörer. Matta produkter kan inte tappa glans på samma sätt som en produkt med hög glans.

Livslängden påverkas av miljön

Miljön kring en byggnad betyder mycket för hur färgen på plåten åldras. En förorenad miljö i form av starkt trafikerade vägar, industriutsläpp eller liknande påverkar plåtens skyddande färg- och zinkskikt. Även solens strålar och närhet till salt hav, påverkar och påskyndar åldrandet av plåtens färg. Belastningen på plåten är störst där smuts och orenheter inte sköljs bort fullständigt med regnvattnet. De värst utsatta ställena på stålplåt är skador och repor där orenheterna kommer i kontakt med zinkskiktet under färgbeläggningen eller rentav med själva stål kärnan. Smuts och orenheter belastar färgskiktet och förkortar dess livslängd, och därför är regelbunden rengöring av tak- och väggytor en viktig del av färgbeläggningens underhåll.

Skador vid byggnation och nyttjande

Skador i färgskiktet på stålplåt, oavsett om de uppkommit vid byggnation eller efteråt, kan göra att plåten får sämre skydd mot miljöpåfrestningar. Skador såsom repor i färgbeläggningen kan ge uppkomst till korrosion, därför måste dessa bättringsmålas så att man återför ett skydd på plåten. Observera att detta endast gäller

stålplåt. Aluminium behöver inte bättringsmålas av korrosionsskäl, utan ska snarare enbart bättringsmålas om det krävs av estetiska skäl. Kvaliteten på bättringsfärg är inte samma som på den prelackerade PVDF lack som finns på aluminiumplåten, så det kan även bli skillnad i kulörbeständighet över tid. Bättringsmåla därför aluminium snarare en gång för lite än en gång för mycket, och då med stor försiktighet.

Årlig besiktning

Färgbelagda byggkomponenter bör kontrolleras regelbundet. Om skador upptäcks i ytbeläggningen, ska de repareras för att säkerställa produktens hållbarhet på lång sikt. Följande kontroller bör genomföras:

Initial besiktning

Omedelbart efter installeringen ska alla lösa föremål, såsom fästen, plåtbitar, borrarspån och andra metallföremål, avlägsnas från takytor, takavvattningsystem eller kanter på fasadkassetterna.

Håll rent

Kontrollera att taket, väggen eller takavvattningen är ren. Skräp och smuts håller plåten fuktig och medför en risk för korrosion.

Rengöring

Ofta räcker regnet till för att hålla plåten ren. De avlagringar av smuts som regnet inte klarar att skölja bort kan man tvätta bort med en mjuk borste och vatten. Var extra noggrann med ytor som finns i så kallad regnskugga, det vill säga där regnet inte kommer åt att skölja plåten ren.

I områden med förorenad luft kan det behövas en tvättmedelslösning för att få plåten ren. Man kan till exempel använda vanligt diskmedel eller industritvättmedel. Dosera enligt tillverkarens rekommendationer. Skölj noga efteråt.

Några tvättråd

- Starkare lösningar än de rekommenderade kan skada färgen.
- Skölj ordentligt, så alla tvättmedelsrester försvinner.
- Undvik organiska lösningsmedel och slipande tvättmedel.
- Applicera rengöringsmedlet. Skölj uppifrån och ned.
- Arbeta varsamt.

Bättringsmålning

Om färgskiktet har små och få skador i lacken, kan de repareras genom bättringsmålning. Använd då en lufttorkande färg och måla med en smal pensel enbart på det ställe som har repats. Eftersom man kan förvänta sig att denna färg med tiden förändras annorlunda än den fabrikslackerade färgen, är det viktigt att bara måla där det behövs.

Behandla korrosionsskada på stålplåt

1. Skrapa, slipa eller sandblästra bort allt löst organiskt material.
2. Ta bort all rost genom sandblästring eller genom att slipa plåten helt ren i det skadade området.
3. Rengör med alkaliskt avfettningsmedel, till exempel femprocentig kaustiksoda med tillsats av något diskmedel. Skölj ytan noga med vatten och låt den torka.
4. Måla med en zinkrik grundfärg.
5. Täckmåla med lämplig ytskikt-färg.

Behandling av kantkorrosion på stålplåt

I normala miljöer uppstår vanligtvis inte kantkorrosion.

I aggressiva miljöer kan kantkorrosion uppstå och bör då åtgärdas om man vill behålla plåten intakt och förlänga livslängden.

Följ beskrivningen av punkterna i stycket ovan och avsluta med en topplack. Vid kantkorrosion är det extra viktigt att den nymålade färgen omsluter klippkanten. Kantkorrosion vid överlappsskarvad plåt kan vara svårare att behandla eftersom undersidan inte går att komma åt och rengöra. En lösning på detta är att försegla skarven. Rengör och ta bort löst material enligt ovan, och applicera sedan en fogmassa över skarven.

Ommålning

Kulörförändringar, flagning, korrosion eller att man helt enkelt vill byta kulör kan vara orsakerna till att man vill måla om en plåt. Ommålning av utvändiga plåt skall alltid utföras fackmannamässigt med beprövade färgsystem. Leverantörer av ommålningssystem på marknaden har egna instruktioner för hur ommålning skall ske med respektive system. Om arbetet utförs av en erfaren målningsspecialist har denne nödvändiga kunskaper för att göra hela arbetet från besiktning till färdig målning på ett korrekt sätt.

Målningsarbetet

Plåtytor som ska bättringsmålas eller målas om ska vara torra och rena från smuts och fett. För att minska risken att man får en avvikande kulör måste färgen blandas noga. Måla inte i direkt solljus och inte i temperaturer under +5°C för lösningsmedelsburna färger, och under +10°C för vattenburna färger. Relativa luftfuktigheten får inte vara över 80 procent. Kontrollera att gammal färg sitter fast ordentligt! Läs färgleverantörens anvisningar. Avlägsna lös färg och andra partiklar med skrapa och stålborste. Ytor med rödrost stålborstas noga eller blästras. Rengör med alkaliskt avfettningsmedel, till exempel femprocentig kaustiksoda med tillsats av något diskmedel. Använd gärna högtryckstvätt. Skölj med rent vatten och låt plåten torka. Välj färgssystem beroende på underlag och orsak till ommålningen. Använd pensel, rulle eller spruta för arbetet. Välj en smal och mjuk pensel vid bättring av små ytor.

Konkreta tips:

Den estetiska livslängden bestäms till stor del genom att man anpassar produktval och konstruktioner till användningsområdet och miljön runtomkring. Här är några sådana faktorer som bör beaktas:

- Välj material på fästdon och installationer så att galvanisk korrosion ej blir möjlig.
- Konstruera så att kvarstående vatten undviks.
- Gör ett noggrant montage och förhindra repor på plåten.
- Besikta plåten regelbundet och bättringsmåla skador i ytskiktet på stålplåt direkt.
- Spola av plåt och produkter (tex rännkrokar) som inte sköljs av regnvatten.
- Rengör hänggrännor regelbundet.

Vill du läsa mer?

Plåt & Ventföretagen har i samarbete med branschen tagit fram en teknikhandbok "Byggnadsplåt, material & utförande". Du hittar den på www.teknikhandboken.se och den tar upp allt från material, montage till målning och underhåll.

GARANTI FÖR PRODUKTER AV FÄRGBELAGD STÅLPLÅT

2021-01-01

OMFATTNING

Denna garanti omfattar genomrostning (teknisk) samt onormal kulörförändring och färgavflagnings (estetisk) i enlighet med nedanstående villkor på material specificerade i Tabell 1. Produkter i material som inte är listat i tabellen omfattas inte av garantin.

Lindab garanterar att produkten inte perforeras av genomrostning som kan leda till läckage inom garantitiden. Lindab garanterar vidare att färgskiktet inte flagnar eller på annat sätt sönderfaller samt inte heller visar en onormal kulörförändring inom garantitiden. Med onormal kulörförändring menas mer än 8 deltaE² enheter på 5 år, 16 deltaE enheter på 10 år samt 20 deltaE enheter inom garantitidens slut enligt nedan Tabell 1. Mätningar skall göras på rengjord yta och utföras av Lindab eller av Lindab utsedd representant.

Notera att kulörvariationer kan finnas mellan olika batcher, så vid komplettering till ett bygge, ska detta uppges vid ordertillfälle.

Garantitiden räknas från det datum Lindab levererat produkten till Lindabs kund och garantitiden för produkten är enligt nedanstående tabell.

Tabell 1

Färgsystem	Användningsområde	Garanti för färgsystemet (estetisk) Korrosivitetsklass*		Garanti för genomrostning (teknisk) Korrosivitetsklass*	
		C1-C3	C4	C1-C3	C4
GreenCoat Pro BT, GreenCoat Pro BT matt	Bandtäckningsplåt PLX	20 år	15 år	50 år	20 år
GreenCoat Pro BT, GreenCoat Pro BT matt	Beslagsplåt FAP	20 år	15 år	40 år	15 år
GreenCoat Pro BT, GreenCoat Pro BT matt, HBP, HBPM	Tak- och väggprofiler, Sandwichpaneler	20 år	15 år	30 år	20 år
HBPD (dubbellackad)	Takavvattnings- Fasadkassetter	15 år	10 år	20 år	10 år
DuraFrost	Bandtäcknings- och beslagsplåt (FAP o PLX)	20 år	15 år	40 år	20 år
PE25	Tak- och väggprofiler, Sandwichpaneler, garageportar	10 år	-	10 år	-
PU (pulverlackerad)	Fasadkassetter	15 år	10 år	20 år	10 år
PU (pulverlackerad)	Takavvattnings	5 år	5 år	5 år	5 år
LE200 plastisol	Tak och väggbeklädnad, beslag	10 år	10 år	20 år	20 år
PE15	Högprofil	C1-C2: 5 år C3: 5 år ¹			

*Se Tabell 3 Korrosivitetsklasser

¹ Förutsatt att det är Z275 eller motsvarande rostskydd

² delta E enligt Cielab

VILLKOR FÖR GARANTINS GILTIGHET

Garantin gäller inte:

- A. Baksidans skyddslack eller ommålade ytor.
- B. Kantkorrosion på nakna klippkanter.
- C. Om metallickulörer eller färgsystem med struktur, t.ex Dura frost, har monterats i olika riktningar, eller om man har blandat material från olika batcher, så att flakesen eller strukturen i färgen bryter ljuset olika, vilket kan leda till kulörskillnad för ögat.
- D. I särskilt korrosiv eller aggressiv miljö (se vilka korrosivitetsklasser som gäller i Tabell 1), där exempelvis korrosiva kemikalier är närvarande i luften, i ångor eller i rök, där kondensation, aska, cementdamm eller djurspillning kan påverka ytan.
- E. Om produkten är monterad närmare än 200 meter från hav med hög salthalt eller på annat sätt utsätts för hög salthaltig miljö som kan klassas som C5 eller CX. Främst västkusten i Sverige har en väldigt hög salthalt och här bör man istället välja aluminium om saltet från havet kommer att påverka plåten.
- F. Om lutningen på taket eller annan yta är mindre än 1:16 (3,6°) så att vatten inte kan rinna av fritt från alla ytor.
- G. Om produktens yta på något sett skadats mekaniskt eller kemiskt.
- H. Om montageskador inte återställts med hjälp av bättringsfärg.
- I. Om produkten har varit i kontakt med koppar eller avrinningar från kopparrör, eller om produkten kommit i kontakt med våt cement, vått virke, järnvitriol eller jord.
- J. Om smutsansamlingar inte plockats bort eller produkter i regnskugga inte tvättats av och inspekterats varje år.
- K. Om eventuell folie inte har avlägsnats inom 6 månader från appliceringsdatum.
- L. Om årlig inspektion eller underhåll inte sköts på ett professionellt sätt. Be din säljkontakt om gällande underhållsinstruktion.
- M. Om skada avseende färgskiktet (estetisk) uppgår till mindre än fem (5) % av total yta.
- N. Om montering inte har skett på ett fackmannamässigt sätt eller om falsolja som hamnat på lacken inte torkats av efter montering.

- O. Om produkten är skadad på grund av felaktig hantering eller lagring t.ex. om utomhuslagring skett och fritt luftflöde inte kunnat uppbringas eller om materialet utsatts för stora temperaturväxlingar (utomhus såväl som inomhus).
- P. Om produkten har utsatts för konstant väta pga felmontage eller dålig renhållning.
- Q. Reklamation inte inkommit skriftligen till Lindab inom sex (6) månader från det att felet upptäckts eller borde ha upptäckts.

Tillägg för takavvattning

Garantin gäller inte om lutningen på rännan är mindre än 2,5 mm/m eller om stengranulat ansamlats i rännan från monterad takprodukt.

Tillägg för tak- och väggprofiler, sandwichpaneler och högprofil

Garantin gäller inte om för korrosivitetsklassen olämpliga fästelement har använts.

FÖRFARANDE

Lindabs kund ska inkomma med reklamationen, men om denna inte finns kvar av någon anledning (pga t.ex konkurs) så kan slutkund inkomma med reklamationen direkt till Lindab. Materialet skall kunna identifieras med ordernummer samt så skall fakturakopia eller annan inköpshandling uppvisas.

Lindab eller den representant Lindab utser skall äga rätt att besiktiga materialet monterat på plats.

ERSÄTTNING

Vid godkänd reklamation åtar sig Lindab att, efter eget val, antingen svara för kostnaderna för ommålning av defekt material, eller fritt till köparen leverera nytt material, som ersättning för defekt material. Vid genomrostat material som kan leda till läckage ersätts skadat material. Garantin förlängs inte för ersatt eller ommålat material utan gäller under återstoden av ursprunglig garantitid.

Lindabs ansvar tar hänsyn till ålder och återstående livslängd. Nedanstående riktlinjer, Tabell 2, tillämpas av Lindab rörande åldersavdrag. Med ommålning avses totala kostnaden för ommålning och med ny plåt avses kostnaden för nytt material. Ursprungsfakturans belopp anger index 100 enligt nedanstående tabell.

Tabell 2 *Under förutsättning att angiven tid omfattas av garantitiden enligt tabell 1.

Tid år*	Ommålning ersättning %	Ny plåt ersättning %
0-10	100	100
11-15	80	100
16-20	60	100
21-30	0	50

Lindab har inget ansvar för fel utöver vad som föreskrivs ovan och köparen äger inte rätt att göra gällande några andra anspråk. Detta gäller varje kostnad och förlust som felet kan orsaka eller medföra inklusive kostnad för arbete i samband med byte av material samt produktionsbortfall, utebliven vinst och andra direkta eller indirekta kostnader.

Tabell 3 Korrosivitetsklasser

Korrosivitetsklasser enligt SS-EN ISO 12944-2:2017, med hänsyn till atmosfärens korrosivitet samt miljöexempel.

Korrosivitetssklass	Miljöns korrosivitet	Exempel på typiska miljöer	
		Utomhus	Inomhus
C1	Mycket liten	-	Uppvärmda utrymmen med torr luft och obetydliga mängder föroreningar, t ex kontor, affärer, skolor, hotell.
C2	Liten	Atmosfärer med låga halter luftföroreningar. Lantliga områden.	Icke uppvärmda utrymmen med växlande temperatur och fuktighet. Låg frekvens av fuktkondensation och låg halt luftföroreningar, t ex (ej uppvärmda) sporthallar, lagerlokaler.
C3	Måttlig	Atmosfärer med viss mängd salt eller måttliga mängder luftföroreningar. Stadsområden och lätt industrialiserade områden. Områden med visst inflytande från kusten.	Utrymmen med måttlig luftfuktighet och viss mängd luftföroreningar från produktionsprocesser, t ex bryggerier, mejerier, tvätterier, uppvärmda ishallar.
C4	Stor	Atmosfärer med måttlig mängd salt eller påtagliga mängder luftföroreningar. Industri och kustområden.	Utrymmen med hög luftfuktighet och stor mängd luftföroreningar från produktionsprocesser, t.ex. kemiska industrier, simhallar, skeppsvarv, ej uppvärmda ishallar.
C5	Mycket stor	Industriella områden med hög luftfuktighet och aggressiv atmosfär. Kustområden med stor mängd salt i luften.	Utrymmen med nästan permanent fuktkondensation och stor mängd luftföroreningar.
CX	Extrem	Industriella områden med extrem luftfuktighet och aggressiv, subtropisk eller tropisk atmosfär. Offshoreområden med stor mängd salt i luften.	Utrymmen med extrem luftfuktighet och aggressiv atmosfär.

Lindab | Vi förklarar byggandet

Lindab **Taksäkerhet**

Kontroll- och skötselinstruktion

Wireblock till fasadstege

Skötsel och underhåll av wireblock

1. Kabeln / banden bör endast rullas upp med belastning. Dra aldrig ut kabeln / banden helt för att sedan släppa den, eftersom snäppkrokens plötsliga stötar på enheten kan orsaka att retur-fjädern går sönder (11).
2. För enheter som ständigt utsätts för utomhusförhållanden rekommenderas att smörja stålkabeln lätt med syrafri olja eller vaselin (endast för stålkablar).
3. Det infällbara fästet är tillverkat av PES / Dyneema får endast rengöras med varmt vatten eller neutrala rengöringsmedel. Använd inte thinner eller liknande. Använd rent vatten för att skölja bort eventuella rester av rengöringsmedel.
4. Observera! Fallskyddet måste förvaras och transporteras i en torr, dammfri och oljefri miljö.
5. Textilkomponenter som blivit våta på grund av rengöring eller användning får endast torkas på naturligt sätt. Torka inte nära eld eller liknande värmekällor.

TAKSÄKERHET - 30 ÅRS GARANTI

Lindab garanterar för sitt produktprogram Lindab Taksäkerhet att produkten uppfyller de krav som anges i Boverkets vid försäljningstidpunkten gällande föreskrifter samt att produkten inte är behäftad med brister i material eller tillverkning som påverkar produktens funktionalitet. Denna garanti gäller under trettio (30) år från den dag produkten köptes från Lindab och under förutsättning att nedanstående bestämmelser i denna garanti efterföljs.

Förutsättningar och Instruktioner

- Att Lindabs kund, d v s den som köpt produkten av Lindab eller den slutlige användaren, fastighetsägaren, skriftligen genom kvitto eller liknande styrker att produkten köpts av Lindab.
- Att produkten inte monterats i särskilt korrosionskänslig eller aggressiv miljö som t ex industriella områden med hög luftfuktighet och aggressiv atmosfär eller kust och offshoreområden med stor mängd salt samt att produkten i övrigt inte exponeras för korrosiva kemikalier, korrosiv rök, kondens och aska eller cementdamm.
- Att produkten monterats på av Lindab föreskrivet sätt enligt vid försäljningen gällande monteringsanvisningar samt att härutöver följande har iakttagits:
 - Metallspån som kan t ex uppstå vid kapning ska omedelbart efter montage tas bort.
 - Kapytor vid montage skall bättringsmålas.
 - Brickor skall användas vid montage av lackerade produkter för att minimera risken för lackskador.
 - Skador på ytskiktet vid montage skall bättringsmålas.
- Att produkten underhållits på av Lindab föreskrivet sätt enligt Lindabs vid försäljningen gällande Kontroll- och skötselinstruktion. Härutöver ansvarar fastighetsägaren för att taksäkerhetsanordningarna besiktigas en (1) gång per år och att besiktningarna dokumenteras skriftligen genom t. ex. protokoll. Fastighetsägaren skall nedteckna eventuella brister och se till att dessa blir omgäende åtgärdade. Fastighetsägarens skall bl. a. iaktta följande:
 - Deformerade detaljer måste bytas ut och får inte återbockas till ursprungsläge.
 - Kontroll av att beläggningen på produkten är intakt. Vid skada på ytskiktet, skall skadan omedelbart bättringsmålas.
 - Vid eventuell komplettering får inte produkter av olika fabrikat blandas.
- Att produkten inte skadats oavsett på vilket sätt efter det Lindab levererat produkten.
- Att reklamation sker senast tre (3) månader efter det att bristen upptäckts eller bort upptäckas.

Förfarande

- Reklamation sker skriftligen till den hantverkare eller återförsäljare som monterat eller sålt produkten men om detta inte är möjligt kan reklamation ske direkt av fastighetsägaren till Lindab.
- Lindab eller den Lindab utser ges tillträde för att besiktiga produkten monterad på plats.
- Lindab prövar reklamationen och meddelar skriftligen inom sextio (60) dagar från det Lindab erhållit reklamation sitt beslut om reklamationen godkänts eller inte.

Garantins omfattning

- Garantin träder i kraft och gäller all försäljning från och med februari 2017 och där ovan förutsättningar/instruktioner/förfarande följs.
- Vid godkänd reklamation inom tio (10) år från försäljningsdagen skall Lindab inom trettio (30) dagar, efter eget val, antingen kostnadsfritt inklusive transportkostnad leverera ny produkt till Lindabs kund eller till den kunden anvisar (inom Sverige) eller svara för kostnaden för reparation eller annat avhjälpande av bristen. Vid godkänd reklamation inom tio (10) år från försäljningsdagen svarar Lindab även för eventuell montagekostnad motsvarande det lägsta pris som kan erhållas för ett fackmannamässigt montage.
- Vid godkänd reklamation vid senare tid än tio (10) år från försäljningsdagen skall Lindab inom trettio (30) dagar, efter eget val, antingen kostnadsfritt inklusive transportkostnad leverera ny produkt till Lindabs kund eller till den kunden anvisar (inom Sverige) eller svara för kostnaden för reparation eller annat avhjälpande av bristen. Lindabs kostnadsansvar i det sistnämnda fallet skall emellertid aldrig överstiga kostnaden för leverans av ny produkt som skall ersätta den bristfälliga produkten.
- Varje kostnad som Lindab skall svara för enligt ovan nämnda bestämmelser skall alltid föregås av Lindabs skriftliga godkännande.
- Utöver vad som uttryckligen angetts ovan, svarar Lindab inte för någon direkt eller indirekt skada eller kostnad oavsett slag eller ersättning för montage.
- Av Lindab levererade ersättningsprodukt gäller den ursprungliga garantin räknat från den ursprungliga försäljningsdagen.
- Lindab avgör ensam vilka åtgärder som skall genomföras för att avhjälpa en brist enligt detta garantiåtagande.
- Garantin omfattar inte de färgavvikelse som kan uppkomma till följd av omleverans av nya produkter.

Balkong & uteplats

För att göra balkongen/uteplatsen lite extra trevlig är det många som sätter sin personliga prägel på balkongen. Inred er balkong/uteplats med eftertanke och var aktsam med husets fasad.

MARKISER

Om ni vill sätta upp en markis ska den passa till huset och ni behöver godkännande av bostadsrättsföreningens styrelse.

OBS! Er styrelse beslutar om val av kulör för markis.

Tala med er styrelse som kan ge er råd och anvisningar om lämplig plats för infästning av markisen. Anlita en behörig montör.

BALKONGSKYDD

Om ni vill sätta upp ett balkongskydd skall det passa till huset. Er styrelse beslutar om val av kulör för balkongskyddet.

INGLASNING AV BALKONG/UTEPLATS

För att få glasa in en balkong/uteplats krävs bygglov från kommunen och godkännande från bostadsrättsföreningens styrelse. Ni ansvarar själva för underhåll av trall och räcke på balkongen.

UTEMILJÖ

Ni ansvarar själva för att sköta om växter, gräs, trall, vattenutkastare och markbeläggning på den upplåtna ytan kring ert hus. Kontakta er styrelse om ni har några frågor.

Under de första två åren gör ni i första hand en felanmälan via Boportalen om ni misstänker att det uppstått en skada på fasaden. Därefter kontaktar ni er styrelse direkt.

Drift- och underhållsinstruktioner

Balkongräcken, skärmar, grindar och tak

Rengöring av Alnovas produkter

Balkongräcken, mellanskärmar, brandskärmar, grindar, tak och alla övriga aluminiumprofiler bör rengöras med vatten, ett mildt rengöringsmedel och en mjuk trasa. Använd INTE slipande rengöringsmedel, såsom skurpulver eller syrabaserade rengöringsmedel, eller slipande svampar. Detta gäller även produkter i smide.

Glas

Ny betong och andra byggmaterial är basiska och regnvatten kan föra över silikatförbindningar till glaset. Om glaset inte rengörs regelbundet kan dessa ämnen etsa sig fast i glasytan, vilket resulterar i svårborttagna smutsiga ränder på glaset. Ju äldre byggmaterialen blir desto mindre ämnen fälls ut. Vi rekommenderar dig att putsa glaset med jämna mellanrum eller vid behov. Det är viktigt att kontinuerligt se över glaset vid regnväder för att undvika etsningar. Glas rengörs med vatten och mildt rengöringsmedel, alternativt fönsterputs.

Glas kan under vissa förutsättningar uppvisa skador eller andra avvikelser (i form av lamellsläpp, rullvågor och/eller irridens etc.) som framträder efter det att entreprenaden har avlämnats till beställaren.

Grindar

Gångjärnen på grindarna är inte avsedda för belastningar som överstiger grindens egen vikt och kan skadas om de utsätts för kraftiga påfrestningar, t.ex. vid barnlek. Om grinden är monterad på ett räcke eller någon annan typ av infästning som inte kan garantera en 100% stum infästning, bör grinden inte belastas eftersom det kan resultera i att grindstolparna får en onaturlig lutning, vilket i sin tur kan påverka grindens funktion.

Tak

Taken är av modellen påhängande konstruktion och monteras med anslutning mot befintlig fasad. Detta innebär att det inte går att garantera en helt tät skarv mellan taket och fasaden.

Om du vill öka takets tätning väsentligt, behöver du som kund säkerställa att ett spår finns förberett i fasaden där tätningsplåtar kan anslutas. Tyvärr är detta inte möjligt med alla typer av fasadmaterial.

Entreprenörens ansvar

Alnova ansvarar inte för fel eller skador på produkterna om det inträffade beror på att varan används till annat än vad den var avsedd för, eller om det inträffade beror på en av beställaren särskilt föreskriven eller specificerad konstruktion med negativ inverkan på produkten, eller om varan har monterats i en särskilt utsatt miljö, eller om beställaren har hanterat varan i strid med Alnovas drift- och underhållsinstruktioner.

Leverantörsregister

Här finns en förteckning över leverantörer till produkter i er bostad. En fullständig förteckning över de produkter som används vid byggandet av huset finns hos er styrelse.

PRODUKT	LEVERANTÖR
Badrumsinredning	Svedbergs, www.svedbergs.se
Blandare	Oras, www.oras.com/se Tapwell, www.tapwell.se
Duschväggar	Svedbergs, www.svedbergs.se
Innerdörrar	Star Center i Norrtälje, www.starcenter.se
Ytterdörrar	Star Center i Norrtälje, www.starcenter.se
Fönster och balkongdörrar	Elitfönster, www.elitfonster.se
Fönsterbänkar	Naturstenskompagniet, www.naturstenskompagniet.se
Kakel och klinker	Bricmate, www.bricmate.se Schönox, www.schonox.com
Kökssnickerier och garderober	Ballingslöv, www.ballingslov.se
Skjutdörrsgarderober	Electrolux Home, www.electroluxhome.se
Låsservice	Norrtälje låsservice, www.ntjlas.se
Parkettgolv	Tarkett, www.tarkett.se
Vitvaror & Spisfläkt	Siemens, Siemens Home - Där smart teknik möter stilfull design (bsh-group.com)
Ytskikt	Alcro färg, www.alcro.se
Trappor	Drömtrappor, www.dromtrappor.se

Credentias Kundservice

FELANMÄLAN UNDER GARANTITIDENS FÖRSTA TVÅ ÅR.

ATT FLYTTA IN I EN NY BOSTAD från Credentia ska vara lätt och bekymmerslöst. Men det kan uppstå fel som behöver åtgärdas. Här hittar du all information om vem du ska kontakta och hur. När vi mottagit din felanmälan kontaktar vi dig för att boka in ett servicebesök eller för att ge dig mer information. Det är viktigt att du anger din bostadsrättsförening, adress, lägenhetsnummer, namn och kontaktuppgifter för att vi ska kunna hantera ditt ärende så snabbt som möjligt.

Vem som ska ta emot er felanmälan beror på vilken typ av fel som uppstått. Om något inträffar på funktioner i er bostad kan ni under garantitidens första två år kontakta Credentia via Boportalen. Därefter gör ni eventuella felanmälningar till er styrelse.

BOPORTALEN

Gör din felanmälan i Boportalen. Dina inloggningsuppgifter till Boportalen är samma som när du tidigare gjorde dina tillval. <https://credentia.libitum.cloud/>

VITVAROR

Vid fel på vitvaror i bostaden kontakta er vitvaruleverantör direkt. Uppge alltid vad felet är samt namn, adress, telefon, produktnummer. Du behöver även ditt garantibevis till hands. Detta hittar du under Dokument i Boportalen.

Produkt- och serienummer finner du på en klisterlapp som sitter på följande ställen:

Häll - Undersidan av hällen

Ugn - Ugnskanten (öppna luckan)

Fläkt - Inne i fläkten (ta bort fettfiltret)

Disk - Sidan av luckan (öppna luckan)

Tvätt & Tork - Maskinens framsida (öppna luckan)

Kyl, frys och kyl/frys - Inne i kyldelen (lådor kan behöva tas ut)

BREDBAND & TV

Om ni får problem med TV-, telefoni- eller internetanslutning och inte finner en lösning under avsnittet "Tv & Bredband" kontaktar ni er tjänsteleverantör.

JOUR

Vid akuta jourfall efter öppettiderna kontaktar ni Sweax på telefon: 08-564 215 27.

Jour bör endast kontaktas vid akuta tillfällen, exempelvis:

- Vid fel eller haveri där det finns risk för följdskador (exempelvis vid vattenläckage).
- Vid andra brådskande fall, exempelvis om värmeanläggningen inte fungerar vintertid.

OBS!

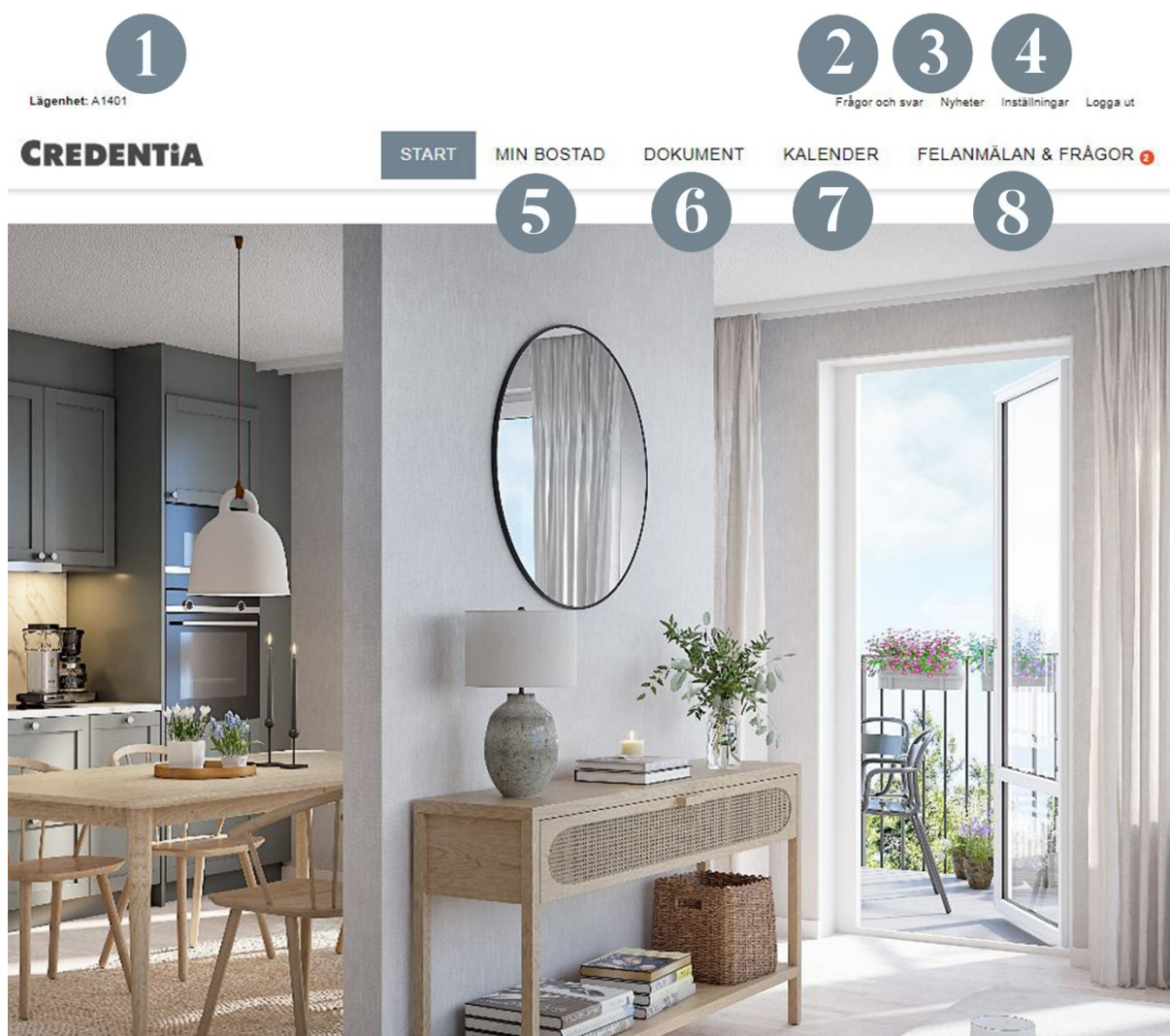
Observera att jourutryckning för icke akuta fel, debiteras den som anmält felet. Om ni själv orsakat felet (t.ex. stopp i avloppet) blir ni betalningsskyldig.

Boportalen

Boportalen är den digitala plattform där vi samlar all information rörande din bostad. Här kan du hitta skötselanvisningar med råd och tips men också ritningar för bostaden samt med vilka produkter bostaden är inredd med. Det är också i Boportalen du kan göra en felanmälan, lämna en synpunkt eller ställa en fråga. Du når Boportalen antingen via QR-koden som sitter på insidan av ditt mediaskåp eller via www.credentia.se.

Dina inloggningsuppgifter till Boportalen är samma som när du tidigare gjorde dina tillval. Saknar du inloggningsuppgifter kan du kontakta info@credentia.se.

Nedan finner du en introduktion till Boportalen och dess olika funktioner. Då flera av Credentias olika avdelningar är inkopplade i portalen är det här du snabbast får svar. Vi jobbar ständigt med att utveckla och uppdatera portalen och uppskattar därför dina åsikter.

1. Detta är ditt lägenhetsnummer. Kontaktar du oss via Boportalen ser vi alltid detta och kan då enkelt få en överblick över dina ärenden. Kontaktar du annan aktör som t. ex. el-leverantör kan detta vara bra att ha till hands. I det senare fallet behövs endast de fyra sista siffrorna i lägenhetsnumret anges.
2. Här har vi samlat vanliga frågor som inkommer till oss. För snabbare lösning på ditt ärende ta en titt här i Skötselansvisningarna först.
3. Under denna flik kan vi ge information i korthet som gäller föreningen. Det kan vara information så som ändrad portkod, åtgärder som ska göras i trapphus eller liknande. Vid uppdatering får du en notifikation via sms och mejl.
4. Detta är inställningar för dina kontaktuppgifter. Se till att dessa är uppdaterade så att viktig information når fram till dig.
5. Under Min Bostad ser du vilka inredningsval som är gjorda för just din bostad.
6. Under Dokument finner du bl.a. Bofaktablad, köksritning men även skötselansvisningar.
7. Kalendern använder vi för att lägga in information gällande enstaka lägenheter.
8. Under Felanmälan & Frågor har du möjlighet att felanmäla något som är trasigt eller ställa en fråga om något är oklart. Kom ihåg att du får svar på många frågor under Frågor & Svar. Hur du går till väga för att registrera ett ärende i portalen ser du under avsnittet Felanmälan.

Felanmälan & Frågor i Boportalen

Under fliken Felanmälan & Frågor i Boportalen kan du enkelt meddela oss om något inte fungerar som det ska eller om du har en fråga kring något du inte hittar svar på.

På nästa sida ser du hur du går till väga för att skapa ett ärende.

Bra att tänka på innan du gör en felanmälan:

Ett fel som framträder under de två första åren efter slutbesiktningen, men som inte medför risk för skada på byggnaden eller väsentlig olägenhet för dig som köpare kommer vi att avhjälpa i anslutning till garantibesiktningen ca två år efter tillträdet.

Garantiansvaret omfattar inte sådant som beror på normalt åldrande, bristande underhåll, felaktig skötsel eller förslitning. Eventuell utrednings- och åtgärdskostnad betalas av dig som bostadsrättsinnehavare för det fall att utredningen visar att felet inte omfattas garantiansvaret.

Under Felanmälan & Frågor klickar du på den gröna knappen "Skapa nytt ärende" följ sedan stegen nedan.

1. Välj vad du vill felanmäla eller fråga om i rull-listen. Finns inte det du vill felanmäla/fråga om väljer du "Frågor & Synpunkter"
2. Skriv en kortfattad rubrik av vad ärendet avser.
3. Förklara ditt ärende så tydligt du kan samt vad du själv provat för åtgärder. Tänk på att desto tydligare du är i din beskrivning desto lättare är det för oss att hjälpa dig och du får snabbare lösning på ditt ärende.
4. Kan en bild förtydliga problemet lägger du upp den här.
5. Om ni är flera i hushållet väljer du här vem som vi ska återkoppla till gällande ärendet.
6. Välj hur du vill bli kontaktad, via sms eller e-post eller både och.
7. När du är klar och har sett över att ärendet är så tydligt som möjligt klickar du på den gröna knappen. Ärendet ser du sedan under Felanmälan & Frågor och du kan där följa utvecklingen i ärendet.

Skapa nytt ärende

1

Välj vad du vill felanmäla *

>

2

Rubrik *

3

Förklara ditt ärende *

4

Bifoga bilder

Du kan dra och släppa bilder här
eller [bläddra efter bilder](#)

Max filstorlek: 50 MB

5

Välj kontaktperson för ärendet *

Credentia AB Visningslägenhet

▼

6

Välj notismetod

☒ SMS

☒ E-post

7

Du blir notifierad när det finns ett nytt meddelande kring ditt ärende

SKICKA IN ÄRENDE